

3
VĚDECKÝ ČASOPIS ÚVTI

LESNICKÝ ČASOPIS

Celostátní výstava mysliveckých
trofejí, Brno 1965

4

ROČNÍK 12 (XXXIX)
PRAHA,
DUBEN 1966
CENA 12 Kčs

ÚSTAV
VĚDECKOTECHNICKÝCH
INFORMACÍ MZLH

Rídí redakční rada

Člen korespondent ČSAV prof. dr. inž. Miroslav Vyskot, DSc. (předseda), inž. Vladimír Bortel, František Drozen, dr. inž. Ján Halaj, DSc., inž. Ladislav Hruzík, inž. Jan Jindra, CSc., člen korespondent ČSAV prof. dr. inž. Augustin Kalandra, DSc., prof. dr. inž. Václav Korf, DSc., inž. A. Mistrík, doc. inž. Adolf Priesol, CSc., doc. inž. Dušan Zachar, CSc., prof. inž. Vítězslav Zásměta.

Vedoucí redaktorka inž. Milena Staňková

© Ústav vědeckotechnických informací MZLH, Praha 1966

LESNICKÝ ČASOPIS uveřejňuje vědecká pojednání o vyřešených výzkumných úkolech ze všech oborů lesnické vědy, studie a rozborů. Vydává Ústav vědeckotechnických informací ministerstva zemědělství a lesního hospodářství. Vychází měsíčně. Redakce: Praha 2, Slezská 7, telefon 257541. Celoroční předplatné Kčs 144,—

LESNICKÝ ČASOPIS публикует научные статьи о разрешенных заданиях по научному исследованию в области лесохозяйственной науки, обзоры и анализы. Издает Институт научно-технической информации Министерства сельского и лесного хозяйства. Выходит в свет ежемесячно. Редакция Прага 2, Слезска 7.

LESNICKÝ ČASOPIS publishes scientific treatises about the solved research tasks in the line of silvicultural science, studies and analyses. Published by the Institute of Scientific and Technical Information of the Ministry of Agriculture and Forestry Management. Issued monthly. Editorial office Prague 2, Slezská 7.

LESNICKÝ ČASOPIS veröffentlicht wissenschaftliche Abhandlungen über die gelösten Forschungsaufgaben auf dem Gebiete der Forstwirtschaftswissenschaft, Studien und Analysen. Herausgegeben vom Institut für wissenschaftlich-technische Informationen des Ministeriums für Land- und Forstwirtschaft. Erscheint monatlich. Redaktion Praha 2, Slezská 7.

LESNICKÝ ČASOPIS publie les traités scientifiques concernant les tâches de recherches résous dans le domaine de science silvicole, études et analyses. Publié par l'Institut des renseignements scientifiques et techniques du Ministère de l'agriculture et des forêts. Paraît une fois par mois. Rédaction Praha 2, Slezská 7.

■ ČSSR patří mezi státy s nejvyspělejší myslivostí na světě. Československá myslivost je tak hodnocena především zahraničními návštěvníky, a to nejen vědeckými nebo odbornými pracovníky, ale zejména pak těmi myslivci ze zahraničí, kteří k nám přijíždějí na poplatkové odstřely zvěře. V ČSSR bylo dosaženo dobrých výsledků nejen v chovu drobné zvěře, zejména v bažantnictví, které je světově známé, ale také v chovu trofejové zvěře, především spárkaté.

Československá myslivost má bohatou tradici a historii. Úspěchů na tomto úseku bylo dosaženo především díky velikému úsilí věnovanému chovu zvěře. Správné usměrňování chovu trofejové zvěře, zejména spárkaté, je možné jen tehdy, hodnotíme-li pravidelně dosažené výsledky na přehlídkách trofejí, a to nejen v okresech a oblastech, ale i v celostátním měřítku.

Přehlídky trofejí se vyvinuly postupně z toho, že dřívější majitelé honiteb se při různých příležitostech v loveckých kruzích pochlubili nejvýznamnějšími trofejemi. Později pak byly tyto přehlídky konány při příležitostech velkých honů nebo slavností a myslivci i z daleka tam zasílali své nejlepší trofeje za určité časové období. Nejlepší z těchto trofejí pak byly vyhodnocovány. Rovněž i v menších honebních celcích jednoho majitele byly každoročně přehlíženy trofeje, aby se tak majitel přesvědčil o výsledcích chovu a kvalitě chované zvěře. Těmito přehlídkami byl položen základ k mysliveckým výstavám a k výstavám mysliveckých trofejí.

Z historických pramenů víme, že se původní přehlídky konaly nejvíce v býv. Rakousku, Maďarsku a Německu. V Čechách konala tyto výstavy zejména šlechta na svých zámcích. Např. na panství černínském, nostickém aj. byly koncem minulého století konány lovecké salony, které byly roční přehlídkou vynikajících trofejí, ulovených zúčastněnými myslivci. Největší myslivecké výstavy byly pořádány při příležitosti konání jiných velkých výstav jubilejních a světových, např. v Paříži roku 1900, kde byl myslivosti vyhrazen zvláštní pavilón. V Čechách byla konána první velká výstava myslivosti s přehlídkou trofejí v roce 1891 v rámci jubilejní první průmyslové výstavy v Praze.

Do roku 1933 byla pořádána řada mezinárodních mysliveckých výstav, spojených s přehlídkou trofejí. Tak v roce 1910 byla konána ve Vídni první Mezinárodní lovecká výstava, která se stala základem pro pořádání mnoha dalších výstav toho druhu ve světě, a v roce 1930 Mezinárodní lovecká výstava v Lipsku. Poslední nejrozsáhlejší výstavou do druhé světové války byla pak Mezinárodní lovecká výstava v Berlíně, pořádaná ve dnech 3.—28. listopadu

1937. Po druhé světové válce můžeme jako nejvýznamnější jmenovat mezinárodní výstavy trofejí konané v roce 1960 a 1964 ve Florencii.

První celostátní výstava myslivosti v Československu byla konána v roce 1933 při příležitosti oslav 10. výročí založení Československé myslivecké jednoty jako I. celostátní jubilejní výstava myslivosti v rámci Hospodářské výstavy v Praze. Celkem bylo vystaveno asi 5347 loveckých trofejí, a to 766 jeleních parohů, 153 daňčí lopaty, 3590 srnčích parůžků, 46 mufloních rohů, 76 kamzičích růžků, 130 kančích zbraní, 16 losích lopat, 104 trofeje různé zahraniční zvěře, 84 vycpanin zvěře srstnaté a 382 pernaté, 37 vějířů tetřevů, 19 medvědích kožišin, 7 vlků, 10 rysů aj. Trofeje byly hodnoceny.

V roce 1934 byla konána II. přehlídka loveckých trofejí rovněž v Praze. Na této výstavě bylo soustředěno 657 trofejí, z toho 101 jelení, 25 daňčích, 494 srnčí, 4 mufloní, 3 kamzičí, 14 kančích a 20 trofejí různé zvěře. Při organizování této výstavy bylo využito zkušeností získaných na minulé výstavě a byly vytvářeny nové metody hodnocení trofejí.

Třetí celostátní výstava myslivosti byla konána v roce 1935 v Praze a byla přehlídkou celkem 743 mysliveckých trofejí, z čehož bylo 188 trofejí jelenů, 19 daňků, 490 srnců, 16 kamzíků, 19 muflonů, 11 kančích zbraní aj.

Na přehlídce loveckých trofejí, konané v roce 1936 v Praze, která byla tedy již čtvrtou celostátní přehlídkou mysliveckých trofejí, byla instalována speciální přehlídka kamzičích růžků (úlovků z let 1918—1935). Přehlídka zahrnovala celkem 1223 myslivecké trofeje, z čehož bylo 223 trofeje jelení, 28 trofejí daňčích, 635 srnčích, 17 mufloních, 214 kamzičích, 21 kančích a 86 různých.

V roce 1937 byly konány ve dnech 22.—30. května v Praze dvě myslivecké výstavy. Jednak to byla obvyklá přehlídka mysliveckých trofejí ulovených v minulém roce, spojená s výstavou drobné zvěře, jednak výstava, na níž byly soustředěny význačné trofeje pro přezkoumání dosud užívaných metod hodnocení mysliveckých trofejí, které konala početná komise mezinárodní myslivecké organizace (CIC).

Na přehlídce trofejí ulovených v roce 1936 bylo instalováno 1014 exponátů, z čehož byly 232 jelení trofeje, 22 daňčí, 610 srnčích, 16 mufloních, 28 kamzičích, 12 kančích, 1 jelena siky, 1 losa. Byli též vystaveni 4 dropi, 2 medvědi, 2 vlci, 18 tetřevů, 12 tetřívků a 45 různých exponátů.

Šestá celostátní výstava mysliveckých trofejí a také poslední celostátní výstava toho druhu až do roku 1965 byla uspořádána v roce 1938 v Praze jako V. roční celostátní výstava myslivosti, spojená s výstavou loveckých fotografií a registrací loveckých trofejí pro Mezinárodní loveckou radu (CIC). Pro tuto výstavu byl vydán Průvodce československou myslivostí a V. roční celostátní výstavou loveckých trofejí a fotografií — 1938, kterému vděčíme za podrobné hodnocení historického vývoje mysliveckých výstav spojených s výstavami mysliveckých trofejí a jehož údajů bylo při sestavování tohoto článku použito.

Na této výstavě bylo instalováno celkem cca 1000 trofejí a jiných předmětů, z čehož bylo 203 trofeje a shozy jelení, 32 daňčí, 21 mufloní, 628 srnčích, 29 kančích klů, 20 tetřevů, 19 tetřívků, 1 potáplice, 4 dropi, 25 kamzíků, 4 medvědi, 2 ryši a další. Výstava byla dále doplněna modely mysliveckých zařízení a výstavou myslivecké fotografie se 164 vystavenými snímky s převážně mysliveckou problematikou.

Kromě těchto celostátních výstav byly konány i další výstavy v jednotlivých zemích nebo oblastech, jako byla např. výstava v Brně v roce 1937 a v Kremnici v témže roce, která se velmi zasloužila o to, aby byly vystaveny nejlepší trofeje ze Slovenska, vhodné pro Mezinárodní loveckou výstavu v Berlíně v roce

1937, dále pak výstavy ve Dvoře Králové a v Trutnově v roce 1937, v Košicích v roce 1938 apod.

Po druhé světové válce byly pořádány výstavy mysliveckých trofejí v rámci okresů, popř. oblastí. Z významných akcí je nutno upozornit zejména na Československou poľovníckou výstavu, která se konala v roce 1958 v Bratislavě. Od roku 1938, tedy po dobu 27 let, nebyla v Československu uspořádána žádná celostátní výstava mysliveckých trofejí, která by poskytla obraz o stavu a úrovni chovu trofejové zvěře. Tím nebylo možno objektivně srovnávat výsledky práce myslivců na úseku chovu trofejové zvěře, zejména spárkaté, s ostatními státy, které pořádaly nejen celostátní, ale i mezinárodní výstavy mysliveckých trofejí.

K odstranění tohoto vážného nedostatku bylo navrženo, aby v roce 1965 byla uspořádána celostátní výstava mysliveckých trofejí v rámci mezinárodních kynologických akcí, pořádaných v ČSSR. Vzhledem k tomu, že se nepodařilo zajistit potřebné finanční prostředky pro její konání v rámci plánovaných výstav pro rok 1965, rozhodl Jihomoravský krajský výbor ČSMS požádat o povolení uspořádat tuto celostátní výstavu mysliveckých trofejí ve své režii, bez finanční dotace jiných orgánů. Tento návrh se setkal s plným pochopením, zejména u Jihomoravského krajského výboru KSČ a Jihomoravského krajského národního výboru v Brně,

Ústředního výboru Komunistické strany Československa a Ústředního výboru Československého mysliveckého svazu. Na základě pověření ÚV ČSMS k uspořádání celostátní výstavy mysliveckých trofejí a doporučení ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství dal vládní výbor pro výstavy výjimečně souhlas k jejímu uspořádání, i když nebyla zařazena do plánu výstav na rok 1965.

Posláním Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965 bylo zejména:

1. Shromáždit nejhodnotnější trofeje zvěře, ulovené za 27 let, tedy od doby poslední celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Praha 1938 a tyto řádně evidенčně podchytit. Na základě jejich vyhodnocení a ocenění posoudit výsledky práce myslivců na úseku chovu trofejové, zejména spárkaté zvěře, především od roku 1945.

2. Porovnat dosavadní výsledky chovu v jednotlivých jeleních oblastech a u ostatní trofejové zvěře v jednotlivých krajích, posoudit správnost konaného odstřelu z hlediska chovatelských zásad, a tím získat cenné zkušenosti pro další opatření pro zvelebení chovu trofejové, hlavně spárkaté zvěře.

3. Získat přehled o možnostech rozšíření poplatkového odstřelu jeho za-

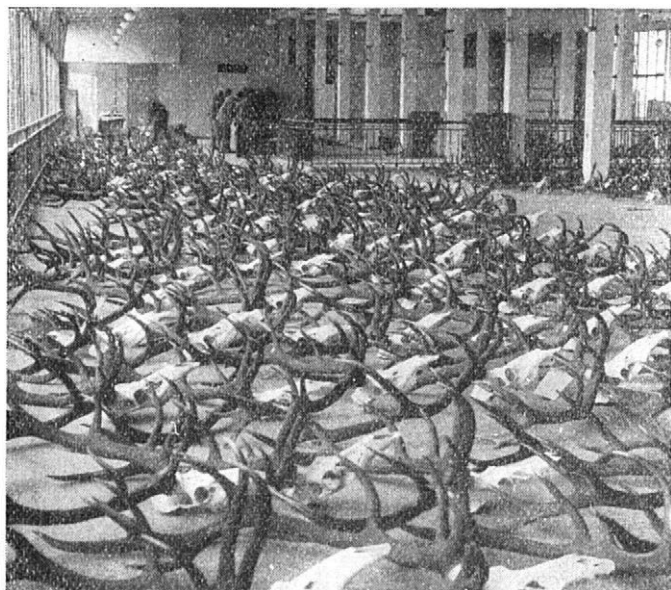
1. Celostátní výstava mysliveckých trofejí

měření především do oblastí, kde je možno lovit zvěř o nejvyšší bodové hodnotě s maximálními devizovými přínosy, tedy posoudit možnost přechodu od kvantity ke kvalitě při odstřelu nabízených trofejových kusů.

4. Ukázat zahraničním návštěvníkům vysokou úroveň výsledků naší myslivosti, velikou možnost lovit různé druhy zvěře v rámci celé ČSSR a podnítit zájem o poplatkový odstřel bodově hodnotných jedinců těch druhů zvěře, které jsou pro nás z devizového hlediska nejvýhodnější.

5. Podnítit soutěživost mezi myslivci směřující k soustavnému zlepšování chovů trofejové, zejména spárkaté zvěře.

6. Seznámit návštěvníky s významem myslivosti pro celé naše národní hospodářství a jejím vlivem na umění a kulturu.

2. Hodnocení jeleních trofejí

CIC, pro zbraně kňourů byla stanovena minimální délka páráků 20 cm a pro paroží jelenů sika délka lodyh 55 cm. Mohly být vystavovány pouze trofeje ulovené od roku 1938 na území Československa. Na této výstavě mohli vystavovat i zahraniční lovci, kteří ulovili zvěř na území našeho státu. Byla podniknuta široká kampaň mezi myslivci za účelem získání všech nejhodnotnějších trofejí na výstavu.

Na výstavu bylo zasláno celkem 1621 trofejí mimo další exponáty zapůjčené jednak různými institucemi, jednak soukromými majiteli. Převážná většina trofejí byla na výstavu získána podle soupisů provedených OV ČSMS, popř. KV ČSMS. Zejména je nutno kladně hodnotit aktivitu orgánů ČSMS na Slovensku.

Pro hodnocení trofejí byla sestavena hodnotitelská komise. Jednotlivé druhy trofejí byly hodnoceny pracovními skupinami. Na výstavě bylo instalováno 437 trofejí jelenů evropských, 13 jelenů sika, 33 daňků, 241 srnců, 134 muflonů, 16 kamzíků, 157 kňourů, 19 rysů, 3 vlci a 3 medvědi. Ocenění vystavených trofejí hodnotitelskou komisí je uvedeno v tabulce I.

7. Seznámit občanstvo a mládež s problematikou myslivosti a získat ji tak pro ochranu myslivosti a přírody vůbec.

Celostátní výstava mysliveckých trofejí, Brno 1965 byla uspořádána jinak než vpředu uvedené roční celostátní přehlídky loveckých trofejí, neboť musela ukázat nejhodnotnější trofeje za dobu 27 let, zejména pak po roce 1945. Vzhledem k tomu byly pro výběr trofejí stanoveny minimální bodové hodnoty: jeleni od 170 bodů (podle bodovací metodiky CIC), srnci od 100 b. CIC, mufloni od 180 b.

I. Ocenění vystavených trofejí hodnotitelskou komisí

Druh trofeje	Medaile			Neoce- něno me- dailemi	Celkem	Celkem medailí
	zlatá	stříbrná	bronzová			
Jelení paroží	29	184	224	5	442	437
Jelen sika	4	4	5	—	13	13
Daňčí lopaty	5	7	21	4	37	33
Srnčí parůžky	39	84	118	107	348	241
Mufloni toulce	32	43	59	10	144	134
Kamzičí růžky	—	2	14	28	44	16
Zbraně kňourů	34	50	73	57	214	157
Deky rysů	3	7	9	—	19	19
Deky vlků	1	1	1	—	3	3
Deky medvědů	1	1	1	—	3	3
Celkem	148	383	525	211	1267	1056

Výstava byla uspořádána podle scénáře zpracovaného Miroslavem Zdrá-
halem a skupinou odborných poradců: prof. inž. V. Zásmětů, doc. dr.
inž. J. Nečasem, dr. inž. J. Dvořákem a doc. dr. inž. Kostroněm.

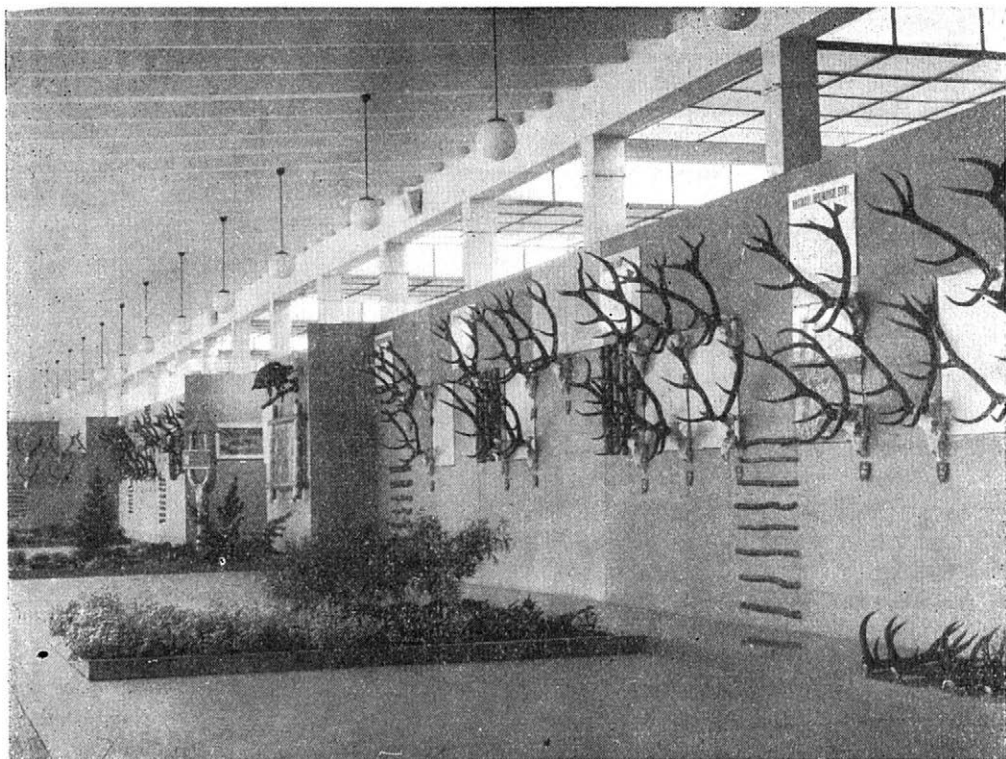
Vstupní část výstavy podávala informaci o významu myslivosti pro národní
hospodářství a kulturu. Expozice jeleních trofejí byla uspořádána podle chova-
telských oblastí a trofeje ostatních druhů zvěře pak podle krajů. Dílčí expozice
jednotlivých oblastí, popř. krajů, byly označeny přehlednými mapkami. Spolu
s jeleními trofejemi byly vystavovány též typické shozy z jednotlivých oblastí,
z nichž 6 nejsilnějších bylo oceněno zlatými medailemi. Expozice jelenů byla
doplněna ukázkami nenormálního parožení (14 exponátů). Bylo vystaveno též
14 vycpanin naší spárkaté zvěře a 7 vycpanin pernaté trofejové zvěře. Převážná
většina těchto exponátů byla zapůjčena Moravským muzeem v Brně. Samostat-
nou expozici měl Tatranský národní park a Krkonošský národní park. Doplňkem
výstavy byla expozice sokolnictví.

Výstava byla doplněna ukázkami umění s mysliveckými náměty (hlavně
díly S. Lolka, K. Sovánky, J. Židlického, sochařů A. Kalvody
a Štróbla, malíře Číly aj.) a expozicí Zvěř a myslivost v dětské kresbě.

Během výstavy byl reprodukován informační proslov s mysliveckými fan-
fárami a hlasy zvěře.

Součástí výstavy byly ukázkové expozice výrobků mající vztah k myslivosti:
zbraně (Závody Jana Švermy), optika (Meopta-Prerov), myslivecké šperky (Jiho-
kov-Písek), klobouky (Tonak-Nový Jičín), náboje (Blanické strojířny-Vlašim),
obuv (Svit-Gottwaldov), sklo a porcelán (Moser-Praha), zařízení mysliveckých
interiérů (Okresný priemyselný podnik-Martin), myslivecká literatura (Kniha-
Brno).

K výstavě byl vydán katalog na křídovém papíře v celkovém počtu 10 000
kusů s hodnotou literární a obrazovou náplní, včetně seznamu vystavených tro-
fejí. Mimoto byl pro informaci a orientaci návštěvníků vydán samostatný seznam
vystavených trofejí v počtu 20 000 kusů. U příležitosti této výstavy bylo vyrobeno

3. Část expozice jeleních trofejí

30 000 pamětních odznaků. Pro majitele oceněných trofejí byly vydány zvláštní zlaté, stříbrné a bronzové medaile podle návrhu ak. sochaře A. Kalvody.

Zvláštní pozornost byla věnována propagaci výstavy. Byl vydán plakát v nákladu 3000 kusů, průsvitky do veřejných dopravních prostředků v nákladu 8000 kusů, informační leták, bylo promítáno 40 diapozitivů v biogramech všech krajských měst, všech okresních měst Jihomoravského kraje a ve větším počtu biografů v Praze, Brně a Bratislavě. Byla rozvinuta široká kampaň v rozhlasu, televizi a zejména v tisku. Propagační akce byly koordinovány tiskovým střediskem BVV v Brně, které rovněž částečně zajišťovalo při svých akcích i propagaci v zahraničí. V rámci propagační kampaně bylo uspořádáno 5 tiskových konferencí, z toho některé společně s propagací světové výstavy psů. Před výstavou a v jejím průběhu byly vydány 3 informační bulletiny pro tisk, rozhlas a televizi. Pro zajištění dobrého finančního výsledku byla provedena rozsáhlá akce předprodeje vstupenek na výstavu, které byly slosovatelné. Během této kampaně se podařilo prodat celkem 60 000 vstupenek. Cenami byly bezplatné odstřely trofejové zvěře, štěňata loveckých psů, náboje a jiné.

Průběh propagace v tisku a ohlasy v tisku na uspořádání a úroveň výstavy byly orgánem pravidelně sledovány pomocí Výstřižkové služby v Praze.

Celostátní výstavu mysliveckých trofejí zahájil ministr zemědělství a lesního hospodářství inž. Jiří Burian. Výstavu shlédl velký počet dalších politických a hospodářských činitelů.

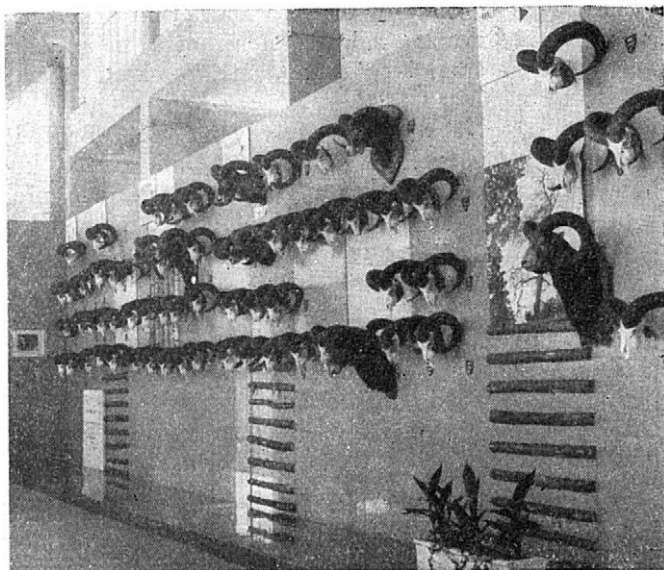
Celostátní výstavu mysliveckých trofejí, Brno 1965 navštívilo celkem 85 000

návštěvníků z ČSSR a ze zahraničí. Počet zahraničních návštěvníků možno odhadnout na 3000. Podle zápisů v pamětních knihách a jiných podkladů navštívili výstavu hosté z Anglie, Belgie, Dánska, Francie, Holandska, Finska, Íránu, Itálie, Jugoslávie, Lucemburska, Maďarska, Německé demokratické republiky, Německé spolkové republiky, Norska, Polska, Rakouska, Rumunska, SSSR, Španělska, Švédska, Švýcarska a USA. Výstavu rovněž navštívily stranické delegace z Bulharska a Polska.

Uspořádání výstavy a její průběh byl jak oficiálními hosty, tak hosty ze zahraničí a ostatními účastníky hodnocen velmi dobře, o čemž svědčí zápisy v pamětních knihách. Zvláště cenné je hodnocení nemyslivců, kteří tuto výstavu ve velkém počtu navštívili.

HODNOCENÍ CELOSTÁTNÍ VÝSTAVY MYSLIVECKÝCH TROFEJÍ, BRNO 1965

Význam této výstavy, která bylo uspořádáno znovu poprvé po 27 letech, je důležitý nejen pro další rozvoj československé myslivosti a propagaci ČSSR v zahraničí, ale i pro naše hospodářství.

4. Část expozice mufloních trofejí. Snímky Nečas

1. Výstava umožnila poznat a zhodnotit výsledky chovu trofejové, zejména spárkaté zvěře za období především po roce 1945, tedy za 20 let budování socialistické společnosti.

2. Výstava poskytla bohatý a průkazný materiál pro vědeckou práci z hlediska hodnocení dosavadních chovatelských metod a možnosti jejich usměrnění a pro studium otázky ras a ekotypů naší zvěře z hlediska chovatelského i zoologického, zejména u jelení zvěře. Biometrický materiál získaný z expozic jelení zvěře umožní poznat postavení naší jelení zvěře v Evropě a bude cenným příspěvkem k porovnání systematiky jelenů evropských.

3. Výstava ukázala veliké a dosud nevyužité možnosti pro zvýšení objemu devizových prostředků získávaných každoročně za poplatkový odstřel zahraničními lovci. Podíl zahraničních lovců na odstřelech trofejové nejhodnotnějších jedinců je třeba podstatně zvýšit. To vyžaduje dokonalou znalost a přehled o zvěři v honitbách tak, aby odstřel mohl být plánován a prováděn cílevědomě a byl jak z hlediska zahraničních hostů, tak i devizového přínosu maximálně úspěšný.

4. Výstava byla velkým přínosem pro propagaci československé myslivosti v zahraničí, zejména pro rozšíření cestovního ruchu, vyzváním k účasti zahraničních lovců na poplatkovém odstřelu v ČSSR. Přitom však bude nutno omezit

odstřel nadějných nedospělých kusů, zejména jelenů, konaný často těmito lovci ve značném rozsahu.

5. Výstava ukázala, že je nutno ještě daleko lépe propagovat naši myslivost v zahraničí, neboť tato výstava nebyla Čedokem v zahraničí naležitě propagována. Mnoho zájemců ze zahraničí se o ní dozvědělo teprve až od svých známých, kteří výstavu navštívili.

6. Výstava nás přesvědčila o tom, že jsou velké možnosti prodeje výrobků, které byly na výstavě instalovány. Zahraniční návštěvníci kritizovali to, že vystavované výrobky určené pro trh nejsou přímo na výstavě nebo v Brně k dostání. Např. mnoho zahraničních hostů mělo zájem o koupi vystavovaných mysliveckých šperků ze zlata a stříbra, které si chtěli odvézt domů jako upomínku na návštěvu ČSSR.

Celostátní výstava mysliveckých trofejí, Brno 1965 byla významným mezníkem v československé myslivosti. Dala základ k dalšímu pokračování v bohaté tradici mysliveckých výstav a celostátních přehlídek mysliveckých trofejí. Ukázala, že Československo má plné předpoklady k tomu, aby mohlo uspořádat mezinárodní výstavy mysliveckých trofejí, na nichž bude hrát československá expozice vždy důležitou úlohu.

Je však nutno zpřesnit a prohloubit každoroční konání okresních a oblastních přehlídek mysliveckých trofejí a důsledně vést centrální evidenci trofejí podle usnesení ÚV ČSMS. Bude nutno v příslušném právním předpisu stanovit povinnost, že každý majitel myslivecké trofeje je povinen na vyžádání orgánů ČSMS, ministerstva zemědělství a lesního hospodářství a národních výborů předložit trofej k výběru pro výstavu a k případné instalaci na výstavě.

Bylo doporučeno, aby se celostátní výstavy mysliveckých trofejí konaly pravidelně vždy nejméně po pěti letech, aby na nich byly vystavovány nejhodnotnější trofeje zvěře ulovené za toto období při současném hodnocení výsledků chovu trofejové zvěře. Bylo dále navrženo uspořádat v roce, který bude dohodnut (1968 nebo 1969) mezinárodní výstavu mysliveckých trofejí za účasti všech organizací národního hospodářství, které vyrábějí nebo prodávají spotřební zboží se vztahem k myslivosti. Na této výstavě pak zajistit přímý prodej tohoto zboží domácím i zahraničním návštěvníkům. Tak budeme úspěšně pokračovat v bohaté tradici československé myslivosti a propagovat dosažené výsledky v zahraničí.

SOUHRN

Československá myslivost je jednou z nejvyspělejších na světě. Má bohaté tradice i na úseku pořádání mysliveckých výstav a přehlídek mysliveckých trofejí, které byly od roku 1933 pořádány v celostátním měřítku. Poslední celostátní přehlídka mysliveckých trofejí byla konána v roce 1938. Potom po dobu 27 let nebyla pořádána žádná další celostátní výstava.

Vzhledem k nutnosti zhodnocení chovatelských výsledků dosažených za uplynulé období, zejména po roce 1945, uspořádal proto Jihomoravský krajský výbor Československého mysliveckého svazu z pověření Ústředního výboru Československého mysliveckého svazu Celostátní výstavu mysliveckých trofejí, Brno 1965, která se konala v červnu tohoto roku v Brně. Výstavu navštívilo 85 000 návštěvníků, z toho více než 3000 ze zahraničí. Výstava byla návštěvníky hodnocena jak po stránce výtvarné, tak i vzhledem k bohatosti a vysoké bodové hodnotě vystavovaných trofejí, velmi kladně.

Celostátní výstava mysliveckých trofejí, Brno 1965 dala základ pro pořádání dalších celostátních výstav, které se budou konat pravidelně nejméně jednou za pět let. Ve vhodném termínu bude pak v ČSSR uspořádána mezinárodní výstava mysliveckých trofejí.

Došlo dne 14. 12. 1965

Literatura

1. Katalog přehlídky loveckých trofejí za rok 1934. 11.-19. května 1935, Praha. — 2. Katalog přehlídky loveckých trofejí za rok 1936, spojené s výstavou myslivosti nízké zvěře. 22.-30. května 1937, Praha. — 3. Průvodce československou myslivostí a V. roční celostátní výstavou loveckých trofejí a fotografií. 1938. — 4. Katalog Československé poľovníckej výstavy. Október 1958, Bratislava. — 5. Katalog Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965. 1965, Brno.

Общегосударственная выставка охотничьих трофеев, Брно 1965 г.

Чехословацкое охотничье хозяйство является одним из наиболее развитых в мире. Оно имеет огромную традицию и в области организации охотничьих выставок и смотров охотничьих трофеев, которые от 1933 года устраивались в общегосударственном масштабе. Последний общегосударственный смотр охотничьих трофеев проходил в 1938 году. Потом в течение 27 лет не было организовано ни одной общегосударственной выставки.

Учитывая необходимость оценки достигнутых за последний период результатов разведения копытных зверей, в особенности после 1945 года, Южноморавский областной комитет Чехословацкого охотничьего союза организовал Общегосударственную выставку охотничьих трофеев, которая состоялась в июне 1965 г. в Брно. Выставку посетило 85 000 человек, в том числе свыше 3 000 из-за границы. Выставка была весьма положительно оценена посетителями как с художественной точки зрения, так и в отношении богатства и высокой балльной оценки демонстрируемых трофеев.

Общегосударственная выставка охотничьих трофеев в Брно 1965 г. положила основу организации дальнейших общегосударственных выставок, которые будут регулярно проводиться по крайней мере раз в 5 лет. В подходящее время в ЧССР будет организована международная выставка охотничьих трофеев.

Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965

The Czechoslovak game management is one of the most developed in the world. It has traditions of long standing also on the field of arrangement of hunting exhibitions and shows of hunting trophies which have been held since 1933 on nation-wide scale. The last nation-wide show of hunting trophies was held in the year 1938. From this time up no other nation-wide exhibition was held for 27 years.

With reference to the necessary assessment of breeding results obtained during the past period, notably after the year 1945, the Regional Committee of the Czechoslovak Hunting Union delegated by the Central Committee of the Czechoslovak Hunting Union arranged the Nation Wide-Exhibition of Hunting Trophies Brno 1965, held in June the last year in Brno. The exhibition was visited by 85 000 visitors, of these more than 3000 from abroad. Visitors appreciated the exhibition not only as to the aesthetic value but also with reference to the abundance and outstanding point value of the exhibited trophies.

The Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies Brno 1965 has given the basis for the arrangement of further nation-wide exhibitions which are to be held regularly at least once in five years. An international exhibition of hunting trophies is to be held in Czechoslovakia in suitable term.

Gesamtstaatliche Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965

Das tschechoslowakische Jagdwesen gehört zu den höchstentwickelten Jagdwesen der Welt. Es blickt auf eine langjährige Tradition zurück, auch auf dem Gebiete der Veranstaltung von Jagdausstellungen und Jagdtrophäenschauen; diese wur-

den seit dem Jahre 1933 im gesamtstaatlichen Maßstab organisiert. Die letzte gesamtstaatliche Jagdtrophäenschau fand im Jahre 1938 statt. In den darauffolgenden 27 Jahren wurde keine weitere gesamtstaatliche Ausstellung veranstaltet.

In Anbetracht der Notwendigkeit, die im verfloßenen Zeitraum, insbesondere nach dem Jahre 1945, erzielten Ergebnisse der Hege zu bewerten, veranstaltete der Südmährische Bezirksausschuß des Tschechoslowakischen Jagdverbandes im Auftrag des Zentralkomitees des Tschechoslowakischen Jagdverbandes im Juni 1965 eine Gesamtstaatliche Jagdtrophäenausstellung in Brno. Diese wurde von mehr als 85 000 Besuchern, davon von mehr als 3000 Ausländern, besucht. Sowohl vom Gesichtspunkt der künstlerischen Gestaltung als auch wegen der großen Vielfalt und des hohen Punktwertes der ausgestellten Trophäen wurde die Ausstellung von den Besuchern sehr positiv bewertet.

Die Gesamtstaatliche Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965, bildete den Anstoß für die Veranstaltung weiterer gesamtstaatlicher Ausstellungen, die regelmäßig wenigstens einmal in fünf Jahren veranstaltet werden sollen. Zu einem geeigneten Termin soll in der ČSSR eine internationale Jagdtrophäenausstellung organisiert werden.

Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965

La cynégétique tchécoslovaque est l'une des plus avancée au monde. Elle possède des riches traditions même en ce qui concerne l'organisation des expositions cynégétiques et des concours de trophées cynégétiques qui furent organisés à partir de 1933 sur l'échelle nationale. Le dernier concours national des trophées cynégétiques avait lieu en 1938. Après cette date on n'a organisé pendant 27 ans aucune autre exposition à l'échelle nationale.

Etant donné la nécessité d'évaluer les résultats d'élevage obtenus pendant la période passée, notamment après 1945, le Comité régional de la Moravie méridionale de l'Union cynégétique tchécoslovaque a organisé, par délégation du Comité central de l'Union cynégétique tchécoslovaque, une Exposition nationale des trophées cynégétiques à Brno en 1965 qui avait lieu au mois de juin de l'année mentionnée à Brno. L'exposition était visitée par 85 000 intéressés, dont plus de 3000 de l'étranger. L'exposition était évaluée par les visiteurs très positivement, non seulement sur le plan esthétique, mais aussi quant à la richesse et la valeur élevée en points des trophées exposés.

C'est l'Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965 qui a constitué la base pour l'organisation des expositions nationales ultérieures qui auront lieu régulièrement, au moins une fois par cinq ans. A un temps opportun on organisera également en Tchécoslavie l'exposition internationale des trophées cynégétiques.

Adresa autora:

Prof. inž. Vítězslav Z á s m ě t a, lesnická fakulta VŠZ, Brno

■ Hlavním účelem první Celostátní výstavy mysliveckých trofejí po roce 1945, která byla pořádána v Brně ve dnech 6.—27. června 1965, bylo poznat výsledky chovu naší trofejové zvěře, zejména za posledních 20 let. Aby bylo možno tyto výsledky zhodnotit a vyvodit z výstavy závěry pro žádoucí usměrňování myslivecké praxe v chovu jednotlivých druhů zvěře k dosažení co nejlepší úrovně, je třeba náležitého rozboru jednotlivých expozic. Hlavní výsledky pro zvěř jelení, sika, daňčí a mufloní podává toto pojednání.

EXPOZICE JELENÍCH TROFEJÍ

Expozice jeleních trofejí byla v historii našich výstav největší. Bylo v ní vystaveno celkem 440 ohodnocených trofejí jelenů, z toho 291 ze Slovenska a 149 z českých krajů.

Jelení trofeje byly na výstavě hodnoceny mezinárodní metodou uznanou Mezinárodní mysliveckou radou (CIC) na jejím zasedání v Madridu roku 1952. Podle zvyklostí posledních mezinárodních výstav byly I. cenou a zlatou medailí oceněny trofeje nad 210,00 bodů CIC. II. cenou a stříbrnou medailí od 190,00 do 209,99 b. CIC a III. cenou a bronzovou medailí trofeje od 170,00 do 189,99 b. CIC. Paroží o bodové hodnotě nad 210 b. CIC bylo kromě toho hodnoceno ještě Nadlerovou metodou, a to pro možnost srovnání se staršími trofejemi, které byly hodnoceny jen touto metodou. Obr. 1—20.

Expozice byla uspořádána podle chovatelských oblastí. Přitom byly v zájmu lepšího přehledu některé menší a územně související oblasti spojeny. Trofeje jelenů ulovených mimo oblasti byly seskupeny podle krajů. V každé oblasti byly trofeje seřazeny podle bodové hodnoty. Zastoupení jednotlivých oblastí počtem trofejí ukazuje tabulka I.

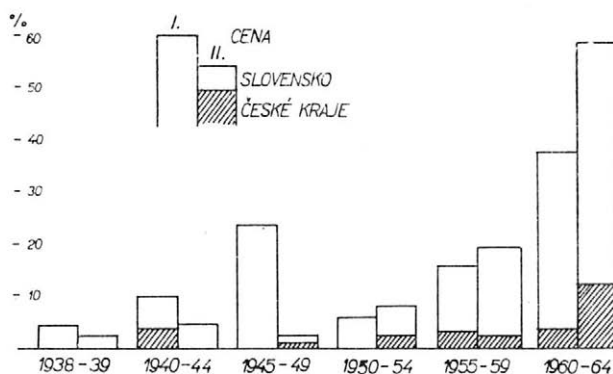
Přestože byly vystavovány trofeje jelenů ulovených od roku 1938, byla většina, a to 98 % vystavených trofejí, z období po roku 1945 (stejně ze slovenských, jakož i z českých krajů). Nejvíce vystavených trofejí však bylo z posledního desetiletí (85 % ze slovenských, 91 % z českých krajů a 87 % z celku). Přehled počtu jeleních trofejí oceněných I. a II. cenou podle období, v nichž byly uloveny, podává graf na obr. 21. Z tohoto grafu je zřejmé, že více jak $\frac{1}{3}$ trofejí oceněných zlatou medailí a $\frac{2}{3}$ trofejí se stříbrnou medailí bylo získáno teprve po roce 1960.

Prvním pozoruhodným výsledkem je srovnání kvality vystavených trofejí s kvalitou známých úlovků pocházejících z období před rokem 1938. Na několika

I. Přehled jeleních trofejí podle oblastí

Skupina oblastí		Oblast	Vystaveno jeleních trofejí	Z toho v ceně				Z toho po roce	
				I.	II.	III.	bez	1945	1955
I.	1	Beskydy	11	—	1	10	—	11	11
	2	Oderské vrchy	4	—	2	2	—	2	2
	3	Jeseníky, Rychl. hory, Králický Sněžník	13	1	3	9	—	13	11
	4	Orlické hory	5	—	—	5	—	5	5
		Celkem	33	1	6	26	—	31	29
II.	5	Krkonoše, Broum. stěny	5	—	2	2	1	5	5
	6	Jizerské hory	6	—	—	6	—	6	6
	7	Bezděz	5	—	3	2	—	5	4
	8	Lužické hory, České Švýcarsko	3	—	—	3	—	3	3
	9	Krušné hory — východ	12	—	2	10	—	12	9
	10	Krušné hory — západ	15	—	2	13	—	15	12
	11	Kynžvart — Český les	15	—	3	12	—	15	14
	12	Šumava	17	—	3	14	—	17	16
	13	Novohradské hory	2	—	1	1	—	2	1
	14	Křivoklát	3	1	—	2	—	2	1
		Celkem	83	1	16	65	1	82	71
III.	15	Žďárské vrchy	4	—	3	1	—	4	4
	16	Podyjí	6	—	2	4	—	6	6
	17	Mor. Krumlov — Rosice	3	—	1	2	—	3	2
	18	Chřiby — Žďánický les	3	—	—	—	3	3	3
	19	Břeclavsko	7	—	3	4	—	7	7
	20	Drahanská vrchovina	4	—	—	4	—	4	4
		Jihomoravský kraj mimo oblasti	2	—	—	1	1	2	2
		Celkem	29	—	9	16	4	29	28
Celkem oblasti v českých krajích			145	2	31	107	5	142	128
IV.	21	Podunajská	9	—	8	1	—	9	8
	22	Malé Karpaty	7	1	3	3	—	6	4
	23	Tribeč, Jedl. Kostofany, Vtáčník	20	1	12	7	—	20	18
	24	Povážský Inovec	9	—	3	6	—	9	9
	25	Rokoš — Tužinská, Strážovská hornatina	9	2	3	4	—	8	6
	26	Malá Fatra	11	—	4	7	—	11	10
		Západoslovenský kraj mimo oblasti	9	1	1	7	—	9	8
		Celkem	74	5	34	35	—	72	63
V.	27	Velká Fatra — Chrenovec	20	1	8	11	—	17	12
	28	Babia hora	10	—	8	2	—	7	4
	29	Tatranský národný park	25	2	16	7	—	25	25
	30	Nízké Tatry	22	1	15	6	—	19	14
	31	Polana	18	4	8	6	—	17	14
		Středoslovenský kraj mimo oblast	32	2	16	14	—	30	24
	32	Muráňsko	18	1	10	7	—	18	15
	33	Slovenský Raj	3	—	3	—	—	3	3
	34	Smolnícko	20	1	12	7	—	20	17
	35	Slánské vrchy	11	4	4	3	—	9	6
		Celkem	179	16	100	63	—	165	134
	36	Spišská Magura	1	—	1	—	—	1	1
	37	Levočské pohorie	20	2	8	10	—	20	20

Skupina oblastí		Oblast	Vystaveno jeleních trofejí	Z toho v ceně				Z toho po roce	
				I.	II.	III.	bez	1945	1955
VI.	38	Čerhovské pohorie	3	1	2	—	—	3	2
	39	Vihorlat	4	1	1	2	—	4	2
	40	Poloninské Karpaty	4	1	2	1	—	4	3
		Celkem	32	5	14	13	—	32	28
Celkem oblasti na Slovensku			285	26	148	111	—	269	225
VII. Obory		Obora Lány	2	—	—	2	—	2	2
		Obora Poněšická	1	1	—	—	—	1	1
		Obora Heř. Městec	1	—	—	1	—	1	1
		Obora Topolčianky	6	—	4	2	—	6	6
		Celkem	10	1	4	5	—	10	10
Úhrnem			440	29	183	223	5	421	363

21. Vystavené trofeje jelenů nad 190 b. CIC podle období

celostátních výstavách uspořádaných v období 1933 a 1938 nebyly jelení trofeje hodnoceny metodami, jejichž výsledky by bylo možno srovnávat s hodnocením nyní platnou mezinárodní metodou. Jedinou možnost porovnat kvalitu našich nejlepších trofejí před rokem 1938 s pozdějšími úlovky dává proto mezinárodní výstava v Berlíně uspořádaná roku 1937. Na této výstavě byly jelení trofeje oceňovány tehdy novou mezinárodní metodou (byla dohodnuta na zasedání CIC v Praze na jaře 1937), která se podstatně neliší od současné platné metody z Madridu roku 1952. Na berlínské výstavě však byla zadávána zlatá medaile trofejím jelenů nad 210,00 bodů, stříbrná od 200,00 do 209,99 bodu a bronzová od 190,00 do 199,99 bodu. Trofeje jelenů nad 220 bodů byly odměněny zlatým štítem. Některou z medailí bylo oceněno 40 trofejí z našich jelenů, z toho bylo 39 uloveno po roce 1900 a zbývající byla trofej jelena uloveného roku 1730 na Kleti u Českého Krumlova, která s bodovou hodnotou 246,40 bodu se stala tehdejší „světovým rekordem“. Další mohutné 242,00 body oceněné paroží bylo z jelena vychovaného a uloveného F. Vogtem v jeho oboře na Děčinském Sněžníku (1935). Pro zaměření chovu zvěře v této oboře na intenzivní krmení byl tento jelen oceněn jen mimo konkurenci. Konečně

16 trofejí, z toho 1 oceněná zlatou medailí a 15 trofejí v rozmezí 190,00 až 209,99 bodu, pocházelo z býv. Podkarpatské Rusi.

Ze zbývajících 22 bylo 5 jeleních trofejí ze Slovenska z období 1900—1919, které byly oceněny vesměs stříbrnou medailí (200,00 až 209,99 b.). Z období 1920—1936 pak bylo oceněno 5 jeleních trofejí zlatou medailí, 5 stříbrnou a 7 bronzovou medailí (všech těchto 12 trofejí tedy bylo v rozpětí dnešní II. ceny — stříbrné medaile). Rovněž všichni tito jeleni byli uloveni na Slovensku, takže žádný z jelenů ulovených v zemi české a moravskoslezské nedosáhl na výstavě v Berlíně ani 190,00 bodů. Z českých jelenů byla nejlépe (189,00 b.) oceněna trofej jelena uloveného roku 1932 v Račině (oblast Žďárské vrchy).

I když byl na mezinárodní výstavu v Berlíně roku 1937 poslán jen výběr nejlepších trofejí, takže nemáme přehled o zastoupení tehdejších trofejí do 190 bodů, je jisté, že berlínská výstava podchytila téměř všechny silné trofeje známé z celostátních výstav třicátých let i některé trofeje, které na těchto výstavách nebyly. Proto nás výsledky berlínské výstavy vcelku dobře informují o kvalitní úrovni tehdejších nejlepších trofejí.

Úroveň chovu je ovšem charakterizována nejen počtem trofejí v jednotlivých bodových třídách, ale též nejvyšší dosaženou hodnotou. Na výstavě v Berlíně byl náš nejsilnější jelen z tohoto století (ulovený horárem A. Schindlerem v Mošovcích roku 1922) oceněn 224,80 bodu a jako 12. nejsilnější jelen z tohoto století odměněn zlatým štítem. Další 4 jeleni ocenění zlatou medailí byli pod 216 bodů (inž. F. Vačlena, Babia hora 1936 — 215,50 b., M. Krajč, Krupina 1936 — 212,20 b., dr. inž. K. Šiman, Vyšné Hágy 1932 — 211,70 b. a dr. W. Erdödy, Zl. Moravce 1932 — 210,80 b.).

Naproti tomu na celostátní výstavě v Brně roku 1965 byl nejsilnější jelen (inž. J. Höher, Poľana, polesí Hriňová 1961) oceněn 240,65 b. CIC, dalších 5 jelenů v rozmezí 223,60 — 225,22 b. CIC a k tomu 8 jelenů v rozmezí 215,24 — 219,44 b. CIC, z toho 2 z českých krajů.

Náš dosud nejsilnější jelen ulovený v tomto století (Höherův z Poľany 1961) se řadí mezi několik nejlepších evropských jelenů, dosahujících více než 240 b. CIC a spolu s některými závěry z výstavy naznačuje, že by výsledky našeho mysliveckého chovu jelení zvěře mohly postupně přinejmenším dosáhnout úrovně dosud nejúspěšnějších států — Jugoslávie a Maďarska.

Srovnáme-li tedy bodovou hodnotu jelenů z tohoto století vystavených v Berlíně s výsledky Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965 (ta-

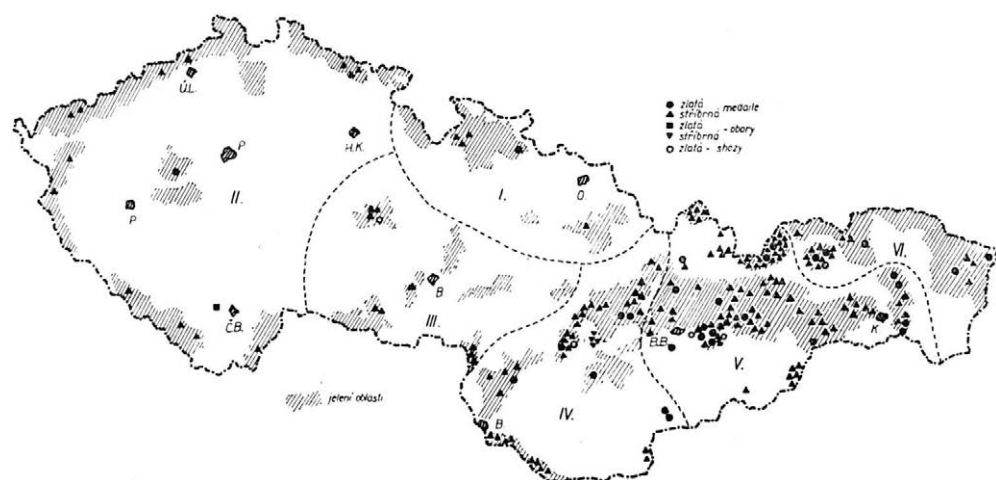
II. Porovnání bodové hodnoty jeleních trofejí

Výstava	Území	Jeleních trofejí			
		190— 194,99	195— 199,99	200— 204,99	205— 209,99
Berlín 1937	Slovensko	5	2	5	5
	Slovensko	66	45	34	8
	české kraje	17	8	4	2
	celkem	83	53	38	10

bulka II), vidíme značný vzestup kvality chovu jelení zvěře. Vzárust hodnoty jeleních trofejí v období po roce 1938 a zejména v posledních 10 letech je patrný již z grafu na obr. 21. Tento vzestup zjišťujeme nejen u jelenů slovenských, ale zejména i u jelenů z českých krajů, kde úlovky některých jelenů z posledních let dosahují dříve nebývalé kvality.

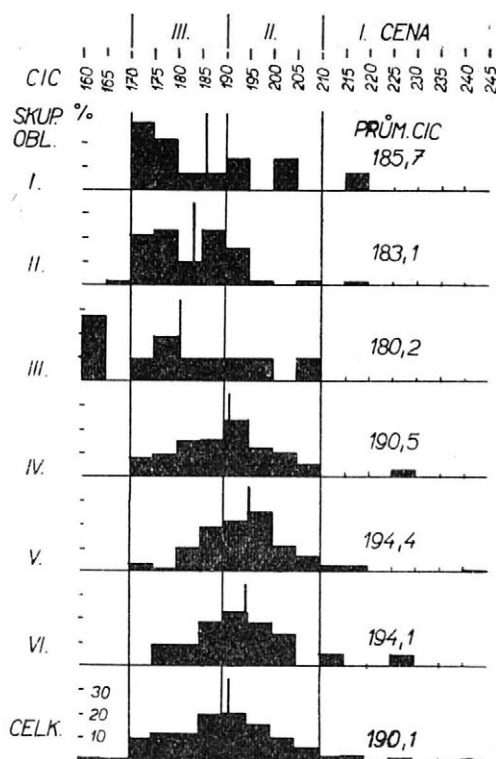
Kromě určení bodové hodnoty každé trofeje, které bylo provedeno hodnotitelskou komisí výstavy, byly vystavené trofeje dokumentovány také z hlediska chovatelského a zoologického.

Pro názorný přehled o získaných výsledcích byly jednotlivé chovatelské oblasti s přibližně podobnými podmínkami shrnuty do 6 skupin oblastí (I—VI), jak je patrné z tabulky I a mapky na obr. 22. Tyto širší oblasti, z nichž tři jsou v českých krajích a tři na Slovensku, byly vzaty za základ celkového hodnocení výsledků výstavy jeleních trofejí. Přesto byly i uvnitř těchto oblastí sledovány hodnoty pro jednotlivé chovatelské oblasti a pokud byly charakteristické, byla jim věnována podrobnější pozornost. Do VII. skupiny byly shrnuty jelení trofeje z obor.

22. Lokality jeleních trofejí oceněných zlatými a stříbrnými medailemi

o bodové hodnotě							Celkem
210— 214,99	215— 219,99	220— 224,99	225— 229,99	230— 234,99	235— 239,99	240 a více	
3	1	1	—	—	—	—	22
14	6	2	3	—	—	1	179
1	2	—	—	—	—	—	34
15	8	2	3	—	—	1	213

23. Rozložení četnosti jeleních trofejí podle bodové hodnoty v jednotlivých skupinách oblastí a celkem

Pohled na procentuální zastoupení trofejí v určitých třídách bodových hodnot (graf na obr. 23) spolu s posouzením průměrných bodových hodnot umožňuje srovnat kvalitu trofejí v jednotlivých skupinách oblastí. K tomu ovšem nutno vzít v úvahu také počet trofejí v každé skupině oblastí.

Jak patrné, byly nejhodnotnější trofeje vystaveny z V. skupiny oblastí, tedy převážně ze Středoslovenského kraje a z jižní části Východoslovenského kraje. Při daleko největším počtu vystavených trofejí (179) je procentuální zastoupení nejhodnotnějších trofejí nejvyšší. Tři z pěti trofejí nad 220 b. CIC byly z této skupiny. Všechny tyto nejlepší trofeje byly z oblasti Polany. Vedle nejsilnějšího jelena výstavy — 240,65 b. CIC Hriňová 1961) — byly z Polany vystaveny trofeje o hodnotě 224,11 b. CIC (1945) a 223,68 b. CIC (1965 — asi 8letý jelen). K tomu ještě čtvrtý jelen v I. ceně a 8 jelenů v II. ceně. Další nejhodnotnější trofeje pocházely z oblastí: Slánské vrchy, Tatranský národný park, Nízke Tatry, Muráňská, Veľká Fatra a Babia Hora. Řada kvalitních trofejí byla ulovena ve Středoslovenském kraji mimo oblasti; z nich

nejvíce v okrese Dolný Kubín v sousedství oblasti TANAPu a Babí Hory a pak v okrese Rimavská Sobota.

Na druhém místě co do kvality byli jeleni z VI. skupiny oblastí ležících ve Východoslovenském kraji a navazujících na Poloninské Karpaty. Z nich nejsilnější jeleni byli z oblasti Levočské pohorie (2 v I. ceně — z nich jeden 225,02 b. CIC z roku 1961 — a 8 v II. ceně). Další jelen — 225,22 b. CIC (1956) — byl z oblasti Poloninských Karpat. Tato VI. skupina oblastí byla ze Slovenska zastoupena nejmenším počtem trofejí (32).

Dále se řadí IV. skupina oblastí (74 trofeje) ležících převážně v Západoslovenském kraji. Z nich nejsilnější jeleny ukázaly: Tribeč — Jedlové Kostolany — Vtáčnik (1 I. a 3 II.) a oblast Podunajská (8 II. cen). Ze Západoslovenského kraje mimo oblasti bylo vystaveno druhé nejsilnější paroží výstavy (225,25 b. CIC) z jelena uloveného roku 1964 v honitbě Ipeľské Uľany, okr. Levice. Je to prozatím z tohoto území trofej výjimečné síly.

Z českých krajů byli nejsilnější jeleni z I. skupiny (oblasti severní Moravy a východního cípu Čech) a II. skupiny (zbytek území Čech). Nejsilnější jelen byl z Jeseníků — 218,43 b. CIC (1959), další tři trofeje odtud byly ve II. ceně. Druhý nejsilnější jelen z českých krajů — 217,14 b. CIC (1943) byl uloven v oblasti Křivoklátské. Rovněž tento jelen je ve své oblasti výjimkou a snad do jisté míry i výsledkem dřívějšího vysazení slovenských jelenů, neboť v pořadí další jeleni odtud nedosáhli ani 180 b. CIC. Další kvalitní trofeje ze II. skupiny

byly z oblastí: Šumava, Kynžvart — Český les a Bezděz (po 3 II. cenách), dále pak z Krušných hor a Krkonoš.

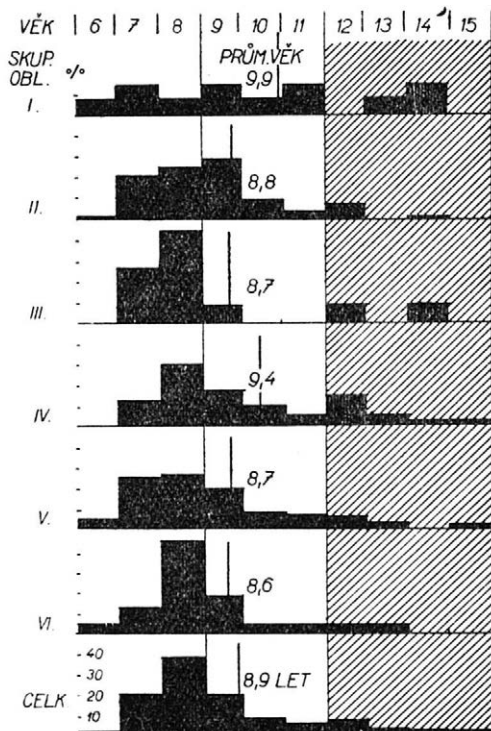
V nejmenším počtu (29) i v trofejové hodnotě nejslabší jeleni byli vystaveni z III. skupiny oblastí (Jihomoravský kraj). Z nich nejhodnotnější byly zastoupeny oblasti Břeclavsko a Žďárské vrchy (po 3 II. cenách) a dále pak Podyjí a Moravský Krumlov — Rosice. Kvalita jelenů ze Žďárských vrchů byla kromě trofejí dokumentována i nejsilnějšími vystavenými shozy (218,91 b. CIC.)

Porovnáme-li průměrné bodové hodnoty trofejí z jednotlivých skupin oblastí, vidíme totéž pořadí skupin, jaké bylo sestaveno na podkladě rozložení četností v určitých třídách bodových hodnot. Přitom celkové rozpětí řady průměrných bodových hodnot trofejí z jednotlivých skupin oblastí je poměrně malé (194,44 — 180,23 b. CIC.).

Ze čtyř obor bylo vystaveno 10 jeleních trofejí. Nejsilnější z nich v I. ceně byl jelen z Poněšické obory, dále čtyři jeleni v II. ceně z obor Topoľčianky. Z porovnání výsledků oborních chovů s trofejemi z volnosti je zřejmé, že naše obory s jelení zvěří vzhledem k jejich účelu produkovat co nejkvalitnější trofeje ukazují dosud nejvýše jen náznaky svých možností. Vždyť na starších výstavách se trofeje z obor přinejmenším vyrovnávaly trofejím z volnosti a byly také vystavovány ve zvláštní skupině hlavně proto, aby nekonkurovaly trofejím z volnosti.

Vedle chovné kvality a dobrých životních podmínek je dosažení průměrného věku u jelenů stejně jako u ostatních druhů trofejové zvěře jedním z nejdůležitějších předpokladů hodnotných trofejí. Údaj o odhadu věku je proto spolu s bodovou hodnotou cenným chovatelským ukazatelem kvality trofejové zvěře. Z toho důvodu jsme u vystavovaných trofejí, u nichž byly zachovány věkové znaky odhadovali věk kusu, který trofej nosil. Takových trofejí bylo asi 54 %, takže z jejich souboru lze činit závěry platné pro všechny vystavené jeleny. Přehled o zastoupení určitého věku v jednotlivých skupinách oblastí podává graf na obr. 24.

Jak je z tohoto grafu patrné, byla ve všech skupinách oblastí bez výjimky převážně většina jelenů ulovena v podstatně mladším věku, než je věk optimální (12—15 let), v němž, jak známe z přesvědčivých výsledků zpracování bohatého materiálu z různých oblastí (např. Nečas 1959, 1965, Vorreyer 1963 a jiní autoři), zpravidla mohou jeleni nasazovat nejsilnější paroží. Také průměrný věk vystavených jelenů činil necelých 9 let, ležel tedy zhruba na rozhraní II. a III. věkové

24. Rozložení četnosti trofejí podle věku jelenů v jednotlivých skupinách oblastí a celkem. Srafováním je naznačen optimální věk

třídy. Ani jednotlivé skupiny oblastí se od tohoto průměru mnoho neliší. V průměru nejstarší jeleni byli v I. skupině oblastí, v oborách a ve IV. skupině, a to téměř 10letí. V ostatních skupinách byl průměrný věk mezi 8–9 lety. Přitom 53,2 % z vystavených trofejí byli jeleni II. věkové třídy a jen 12 % ukazovalo na věk přes 12 let. Také $\frac{1}{3}$ z jelenů oceněných zlatou medailí byla mladší a mezi nimi i většina trofejí, které dosáhly nejvyšších bodových hodnot, např. nejméně 3 z trofejí nad 220 b. CIC, nejsilnější trofej 240,65 b. CIC nevýmaje.

Tento hrubý rozbor věku vystavených jelenů staví ovšem otázku věku trofejových jelenů na zcela přední místo v chovatelských úvahách. Proto také hod-

III. Korelační tabulka vztahu mezi bodovou hodnotou paroží a věkem vystavených jelenů

$\begin{matrix} S \\ \text{b.} \\ \text{CIC} \end{matrix}$	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	n	$\bar{S}$
165		1			1				1		3	10,33
170			5	1	2		1		1		10	9,50
175	1	3	7	4	1	1	1		1		19	8,74
180	2	6	9	8	3	1	1				29	8,31
185	1	8	11	9	4		3			1	37	8,70
190		7	10	9	4	4	2	1	1	1	39	9,23
195	1	12	12	9	4	5	1	3		2	49	9,04
200	2	4	5	7	2	2	3	1			26	9,00
205	1	4	3	2		1	3				14	8,78
210			2	2							4	8,50
215		1	1	1			1				4	9,00
220				1				1			2	11,00
225		1	1					1			3	9,33
230												
235												
240					1						1	10,00
n	8	47	66	53	21	14	16	7	4	4	240	
b. CIC	190,-	191,1	188,6	190,7	188,6	192,5	192,8	202,9	175,-	191,2		

nocení souboru jelenů z celostátní výstavy je třeba právě z tohoto hlediska věnovat více pozornosti.

Pohled na korelační tabulku (tabulka III) vyjadřující vztah mezi bodovou hodnotou paroží a věkem vystavených jelenů ukazuje, že ve všech věkových stupních od 6 let až po nejvyšší odhadnutý věk kolem 15 let bodové hodnoty paroží téhož věku značně a ve velikém rozpětí kolísají. Průměrné bodové hodnoty paroží jednotlivých věkových stupňů jsou však při tom značně vyrovnané a ve všech věkových stupních od 6 do 12 let se udržují kolem 190 b. CIC. U souboru vystavených jelenů se proto zdá, že bodová hodnota paroží je téměř nezávislá na věku jelenů. Ukazuje to také korelační koeficient o nepatrné hodnotě $r = 0,08$. Nutno však vzít v úvahu, že náš soubor vystavených jelenů vznikl zcela vyhraněným a jednostranným výběrem, který se dál jednou při rozhodnutí o odstřelu každého jelena a podruhé při volbě trofeje na výstavu. Téměř jediným hlediskem při tom byla hodnota trofeje vyjádřená počtem bodů.

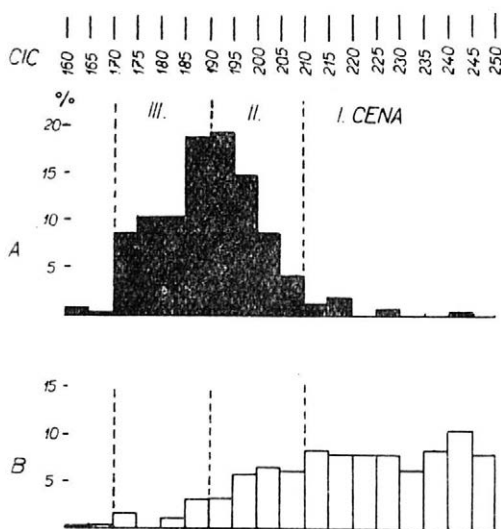
Naopak u jiných a podstatně početnějších souborů, které však obsahují vždy téměř všechny úlovky z určitých oblastí, docházíme k jednoznačnému závěru, že bodová hodnota paroží všeobecně značně závisí na věku jelenů, kteří je nosí. Z této závislosti lze formulovat pravidlo, že bodově nejhodnotnější paroží nasazují jeleni průměrně nejdříve teprve po 12. roce. Dožívání nejkvalitnější jelenů alespoň do tohoto věku je proto naprosto nutným předpokladem získání nejlepších trofejí.

Posouzení bodových hodnot vystavených jelenů vzhledem k jejich věku a s ohledem na znalosti vývinu jeleního paroží jasně ukazuje, že výběr jelenů, kteří byli na výstavě, se dál při odstřelu skutečně jen podle mohutnosti trofeje a téměř bez ohledu na jejich věk. Proto nejmladší a mladší z vystavených jelenů byli v průměru podstatně lépe založeni než nejstarší z nich. Právě proto totiž, že se loví tolik nejnadějnějších a tedy v trofeji velmi silných jelenů zcela předčasně, nejvýše ve středním věku, zůstávají ve stavech do optimálního věku převážně jen jeleni ne tak dobře nebo jen průměrně založení, kteří nosili ve středním věku jen slabší trofej, a proto nebyli uloveni. To dokazují i nižší průměrné bodové hodnoty některých starších ročníků vystavených jelenů nad 12 let, např. jen 175 b. CIC. Pro stálý nedostatek důsledného průběhu nejmladších jelenů, což je způsobeno nezdravou snahou lovit příliš mnoho jelenů s hodnotnější trofejí, máme totiž ve stavech jeleny středního věku a starší velmi různého založení, ovšem s naprostým nedostatkem plně dospělých, a přitom nejlépe založených jedinců.

Použijeme-li hodnot charakterizujících vývin průměrného jelena, které jsme poznali výzkumem vývinu jeleního paroží na podkladě velmi početného průkazného materiálu, můžeme alespoň přibližně „předpovědět“, jaké asi bodové hodnoty by dosáhlo paroží jelena ve 12. roce, který v nižším, avšak známém věku má paroží určité bodové hodnoty. Např. nadějný 8letý jelen s parožím 170 b. CIC může v nejlepším věku dosáhnout bodové hodnoty kolem 210 b. CIC. Stejně můžeme předpokládat, že 6–7letý vysoce kvalitní jelen, který již v tomto věku nasadil paroží 190 b. CIC, by mohl na vrcholu vývinu vytvořit paroží přes 230 b. CIC. Na reálnosti tohoto předpokladu nemění nic ani politováníhodná skutečnost, že jeleni takto vynikajícího založení se u nás optimálního věku dosud nedožili. Zato jsme na celostátní výstavě poznali nejvýše 8letého jelena s parožím přes 223 b. CIC nebo o málo staršího jelena s hodnotou paroží přes 225 b. CIC. Je nesporné, že by tito jeleni mohli v nejlepším věku dosáhnout hodnot u nás a možná ani jinde v Evropě dosud neznámých.

I když jsme bohužel nemohli dosud poznat, a to pro naprostý nedostatek průkazných případů plně vyspělých kvalitních jelenů, jakých nejvyšších hodnot by mohli naši nejlépe založení jeleni v nejlepším věku dosahovat, je jisté, že naše dosavadní ojedinělé „špičkové“ hodnoty nejsou zdaleka vrcholem možností.

Promítneme-li si tedy na podkladě dosavadních znalostí o vývinu jeleního paroží rozříděné hodnoty všech vystavených jelenů mladších 12 let do tohoto počátku optimálního věku, dojdeme k překvapivému a na první pohled nedůvěru vzbuzujícímu závěru: Kdyby se všichni jeleni hodnocení na celostátní výstavě dožili alespoň 12 let, bylo by z jejich celkového počtu 440 asi 226 trofejí se zlatou medailí, tedy nad 210 b. CIC, z toho asi 175 nad 230 b. CIC, z nichž ovšem mnozí nad 240 b. CIC. V důsledku toho by mohlo být zadáno jen asi 96 stříbrných a 28 bronzových medailí — bylo by to pro převážně starší jeleny, kteří byli na výstavě a kteří měli paroží těchto nižších hodnot. Pak by procentuální rozložení četností případů o určité bodové hodnotě bylo asi takové, jak ukazuje graf na obr. 25.

25. Rozložení četností vystavených jeleních trofejí podle bodové hodnoty (A) a totéž za předpokladu, že by se všichni jeleni, jejichž trofeje byly vystaveny, dožili alespoň 12 let

Je to ovšem jen teoretická úvaha, je však podložena dosavadními výsledky šetření a je proto reálná, i když pochopitelně ne zcela přesná. V každém případě tato úvaha ukazuje, že máme v kvalitě výsledků chovu jelení zvěře dosud netušené možnosti a rezervy. Jejich realizace je jen záležitostí účelného řízení odstřelu tak, aby byl průběrný odstřel naprosto závazně a v náležitém rozsahu vykonáván již u mladých jelenů, takže by pak bylo třeba lovit jen co nejméně jelenů ve středním věku. Tak by se dostatek nejlépe založených jedinců pravidelně dožíval věku, v němž mohou vytvořit skutečně nejsilnější paroží. O těchto otázkách však bude podrobněji pojednáno ve stati o chovatelských závěrech z výstavy. Je nutno jen zdůraznit, že naznačený závěr je ze všech ostatních zdaleka nejdůležitější a nejcennější. Kdyby výstava nepřinesla již jiné kladné výsledky, než že by přesvědčila příslušné činitele

a pomohla tak usměrnit řízení chovu trofejové zvěře u nás k cílevědomému zaměření na kvalitu, splnila by svůj účel.

Kromě bodové hodnoty jsou ovšem i váha a rozměry trofejí důležitým ukazatelem jejich jakosti. Proto připojujeme jejich přehled pro vystavené trofeje nad 210 b. CIC (tabulka IV).

Rozdíly ve váze a hlavních rozměrech paroží v jednotlivých skupinách oblastí vyjádřené alespoň průměrnými hodnotami pro 9leté a starší jeleny a pak nejvyššími hodnotami, které se v příslušné skupině oblastí vyskytly, ukazuje tabulka V.

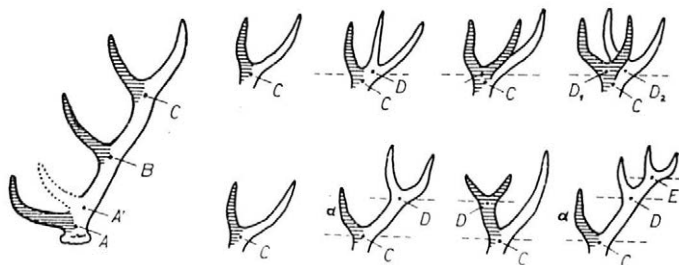
Nejvyšší průměrné váhy trofeje mají slovenští jeleni, zejména východoslovenští a středoslovenští. Jinak pořadí jednotlivých skupin oblastí podle průměrné váhy trofeje odpovídá pořadí vyplývajícímu z průměrné bodové hodnoty. Obdobně

je tomu s délkou lodyh. Průměrná délka očníků a opěráků i obvod růží jsou ve všech skupinách oblastí velmi vyrovnané. Rovněž v nejvyšších zjištěných délkách těchto výsad není mezi jednotlivými skupinami oblastí podstatných rozdílů; jeleni I. a II. skupiny se naopak nápadně vyrovnávají se slovenskými nebo je i předstihují. Pozoruhodně nižší jsou průměrné obvody lodyh z VI. skupiny oblastí. Jeleni této skupiny spolu s oborními jeleny naopak vynikají v počtu výsad. Průměrný počet výsad ostatních skupin oblastí je zřetelně nižší a velmi vyrovnaný.

Zvláštnímu zájmu myslivců se těší stavba koruny jeleního paroží a třídění jelenů podle tohoto znaku bylo již od Salačovy publikace (1912) mnohokrát předmětem odborných i vědeckých studií. Velmi početný soubor vystavených jelenů poskytl vhodnou možnost zhodnocení trofejí také z tohoto hlediska; proto jsem zaznamenal stavbu korun všech vystavených jelenů a pokusím se v tomto pojednání zastoupění určitých typů korun alespoň stručně zhodnotit.

Tomuto zhodnocení nutno předeslat alespoň schematický popis vzniku koruny. Celý paroh jelenovitých, a tedy i koruna našich jelenů, vzniká v zásadě vidličnatým (dichotomickým) dělením každého růstového vrcholu vždy jen na dvě části. Koruna pak vzniká dichotomickým dělením jedné nebo obou částí vidlice, vytvořené nad opěrákem (v bodě C na obr. 26). Obě části této vidlice mají v zásadě schopnost se dále dělit. Zadní část (naznačená bíle) si přitom ještě v různé míře zachovává vlastnosti lodyhy, tedy schopnost růstu do délky a poté schopnost následujícího dělení. Délkový růst přední výsady vidlice (šrafovaná) před dalším dělením je naproti tomu více omezen. V důsledku toho dochází někdy během růstu parohu bezprostředně nebo velmi brzy po rozdělení v bodě C k rozdělení některé z výsad vidlice, a to v bodě D, který je velmi blízký bodu C, takže středy obou dělení v hmotě parohu mnohdy zdánlivě splývají. Takovým dvojím velmi brzy po sobě následujícím dělením dochází zdánlivě k rozdělení lodyhy ve tři výsady v jednom místě (druhá a třetí koruna v horní řadě na obr. 26), což ovšem není při dichotomickém dělení možné. Dalším větvením, které se děje rozdělením kterékoliv z výsad popsaným způsobem, vzniká čtyřvýsadová i vícevýsadová koruna větvičí se zdánlivě na stejné úrovni (poslední koruna horní řady na obr. 26). Takovým korunám myslivci říkají pravá, také kalichová nebo ušlechtilá koruna.

26. Schéma stavby jeleního paroží a vzniku koruny

V případě, kdy některá z výsad vidlice C (bývá to vzhledem ke svému vlastnostem častěji zadní výsada) napřed roste do délky a teprve se rozvětví D, vytváří se koruna větvená na dvou nebo i více úrovních. Takové se říká stupňovitá nebo etážová (dolní řada na obr. 26). Zůstala-li u takových korun přední výsada nerozvětvená d, říká se jí v myslivecké topografii paroží vlčnick. Jak je patrné z popsaného vzniku koruny, je vlčnick nutně součástí koruny.

Popsané dva základní typy korun se staly základnou třídění jejich tvaru. Paroží s korunami pravými se říkalo také čtyřčlenné (Bley 1923) nebo opěrákový typ (Bubeník 1956) a při snaze použít typu koruny jako taxonomického znaku k třídění jelenů na geografické rasy pak hipelaphoidní typ (Amon 1959). Obdobně paroží se stupňovitými korunami pětičlenné, vlčnickový typ a maraloidní typ.

Abychom alespoň zhruba hodnotili zastoupení jednotlivých typů korun našich jelenů, rozřídili jsme vystavené trofeje podle schématu znázorněného na obr. 27.

IV. Přehled vystavených jeleních trofejí nad 210 b. CIC

Pořadí	Lovec — honitba	Oblast	Rok ulovení	Přibližný věk	Váha trofeje redukovaná v kg	Průměrná délka v cm			Průměrný obvod v cm			Počet výsad		Rozloha v cm	Nadočnický		Koruna	Bodová hodnota	
						lodyh	očníků	opěráků	růží	lodyh								CIC	Nadler
										dolní	horní								
												p.	l.						
1. J. Höher, Kriváň	31	1961	11	11,50	119,50	40,75	40,00	32,00	17,40	17,65	8	7	89	1	1	6,0	240,65	226,03	
2. Š. Lisoň, Ipeľské Uľany	mimo	1964	13	9,14	110,60	35,90	35,40	28,10	19,10	17,90	8	7	87	1	1	7,0	225,25	212,90	
3. V. Čopák, Zboj	40	1956	?	10,14	121,75	37,25	33,25	27,25	17,40	17,45	7	8	71	—	—	8,0	225,22	212,41	
4. M. Schallek, Javorina	37	1961	9	9,29	110,50	38,50	33,50	26,70	18,85	17,50	7	10	95	1	1	8,0	225,02	210,65	
5. P. Mikleš, Poľana	31	1945	?	9,29	118,00	40,90	34,25	25,95	15,75	19,40	9	8	66	—	—	9,0	224,11	211,55	
6. P. Klečko, Hrochoť	31	1965	8	8,97	114,75	38,25	45,25	26,60	18,25	17,20	7	8	83	1	½	6,0	223,68	207,37	
7. F. Oravský, Lubochňa	27	1944	12	9,97	116,50	37,75	36,00	25,30	16,10	15,80	8	7	96	1	1	6,0	219,49	205,99	
8. J. Vágner, Skároš	35	1949	?	9,50	115,00	23,00	35,45	29,75	17,65	17,35	8	7	78	1	1	5,0	219,44	207,00	
9. E. Rovňan, Slanec	35	1959	?	8,44	117,50	42,75	41,00	29,40	17,75	17,40	6	6	74	—	—	5,0	218,76	206,01	
10. J. Neruda, Horní Benešov	3	1959	14	8,36	107,00	33,75	46,50	28,15	17,30	16,20	10	10	63	½	½	7,0	218,43	202,31	
11. B. Siegl, Křivoklát	14	1943	11	9,83	102,50	44,50	45,25	27,10	16,60	15,75	7	8	74	1	1	6,0	217,14	200,83	
12. J. Palovič, Poničan-Poniky	31	1964	10	8,77	114,60	40,25	42,50	26,00	18,00	16,90	6	7	73	1	½	4,5	216,82	203,20	
13. M. Charvát, Muráň	32	1949	?	7,81	117,75	46,55	42,15	25,80	17,80	15,80	6	7	75	1	1	4,5	215,27	202,23	
14. A. Barčiak, Kamenica n. C.	39	1954	?	8,42	119,00	40,75	37,50	29,30	15,35	14,80	6	8	77	1	1	6,0	215,24	200,37	

15. V. Bukovčan, Zlatá Baňa	39	1940	9	8,18	110,50	39,85	33,00	24,15	15,65	18,40	8	7	78	1	1	8,0	214,07	199,82
16. J. Murgaš Vysoké Tatry	29	1963	12	7,40	114,25	36,90	39,65	22,65	16,40	16,20	8	10	75	-	1	10,0	213,90	198,59
17. L. Fridrik, Uhrov. Podhradie	25	1947	11	7,95	111,25	42,25	43,25	26,75	16,90	14,40	9	6	74	1	1	7,0	213,24	195,93
18. J. Murgaš, Vysoké Tatry	29	1962	11	7,86	106,00	33,85	36,35	23,35	17,20	16,40	9	1	82	-	1	8,5	212,77	196,28
19. F. Šaštinský, Dolní Ořešany	22	1949	?	8,57	118,25	53,75	37,25	25,40	15,90	14,55	7	6	77	1	1	5,0	212,56	199,25
20. J. Záh, Zázrivá	mimo	1954	?	8,20	110,00	37,00	34,00	27,50	18,90	17,05	6	6	85	1	-	2,0	211,80	201,80
21. D. Nevický, Křiže	38	1956	9	8,35	106,25	32,50	33,00	25,85	18,40	18,60	7	6	71	1	1	4,5	211,79	199,54
22. J. Kopecký, Tisovec-Vonica	32	1946	?	8,50	112,75	39,00	43,25	27,75	18,60	16,00	5	5	66	-	-	4,5	211,38	200,07
23. J. Petko, Levočské Pohorie	37	1963	10	7,52	113,25	37,25	41,75	25,00	15,40	16,05	9	7	84	1	-	5,5	211,05	195,62
24. J. Nytra, Vestenice	25	1961	14	8,32	110,0	33,00	35,75	25,25	17,00	16,45	7	8	71	-	1/2	6,5	210,97	198,04
25. V. Rozmačuk, Železná Breznica	mimo	1961	10	7,87	116,25	40,25	46,35	26,25	16,40	14,30	7	6	82	1	-	4,5	210,26	195,82
26. J. Gabmayer, Súlovce	23	1947	?	8,31	107,90	39,75	43,90	23,55	16,70	14,75	9	8	85	1	1	6,5	210,22	194,70
27. L. Sheid, Belgie Poněšická obora	obora	1963	8	8,40	108,00	44,00	42,50	24,00	16,75	15,25	7	7	81	1	-	6,0	210,11	198,49
28. J. Majguth, Šilická planina	34	1958	?	8,15	111,50	36,00	41,50	25,35	17,55	15,75	6	7	95	1	1/2	5,0	210,10	198,36
29. V. Bukovčan, Sigord	35	1939	?	7,25	113,50	36,25	25,00	22,80	17,60	16,35	7	9	91	-	1	9,0	210,01	198,71

V. Rozdíly ve váze a hlavních rozměrech jeleních trofejí

Skupina oblastí	Váha trofeje (reduk.) v kg		Délka lodyh v cm		Délka očníků v cm		Délka opěráků v cm		Obvod růží v cm		Obvod lod. dol. v cm		Obvod lod. hor. v cm		Počet výsad		Rozloha v cm
	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	prům. (9+)	nej-vyšší	průměr
I.	6,00	8,36	101,60	109,50	34,80	39,40	34,80	46,50	24,12	26,05	15,70	17,30	14,58	16,20	13,30	20	68,1
II.	5,76	9,83	98,92	112,00	33,55	46,80	32,65	42,75	23,57	27,10	15,55	17,50	14,20	16,85	12,20	18	75,3
III.	4,83	7,69	94,00	102,60	36,00	39,00	34,00	44,00	22,00	26,55	15,40	16,80	13,10	15,90	13,00	17	83,2
IV.	6,46	9,14	104,39	115,25	34,50	43,90	34,12	50,00	24,29	28,10	15,37	19,10	14,51	17,90	12,70	17	79,5
V.	6,61	11,50	104,76	120,00	34,96	48,75	35,22	48,00	26,16	32,00	15,81	18,40	14,67	18,40	13,20	19	79,3
VI.	6,77	9,29	104,00	113,75	35,62	46,50	36,00	45,75	23,37	26,70	15,02	18,85	14,10	17,50	15,30	19	83,5
VII.	5,00	6,90	99,20	109,25	32,00	36,60	32,00	39,00	22,83	24,30	15,80	18,60	14,20	14,95	15,00	18	76,0
Celkem	6,27	11,50	102,56	115,25	34,54	48,75	34,33	50,00	24,68	32,00	15,59	19,10	14,45	18,40	13,00	20	77,9

Zastoupení jednotlivých typů podle tohoto schématu zvlášť pro české kraje (Č) a zvlášť pro Slovensko (S) v % z celkového počtu jelenů ukazuje tabulka VI. V ní jsou zvlášť uvedeny případy, kdy se určitý typ koruny vyskytuje na obou parozích téhož jedince, a zvlášť je-li jen na pravém nebo jen na levém parohu.

Je zřejmé, že takto zvolené typy korun nemají samostatného oprávnění z hlediska třídění jelenů, neboť některé jsou přímo vývojovými stadii jiných typů a tak během vývoje jedince dochází běžně k realizaci dvou i více typů, jak přibývá nebo ubývá výsad, ale i při stejném počtu výsad, tedy i při stejném počtu dělení. Proto, aniž bych chtěl na tomto místě činit závěry o účelnosti nebo o správnosti takového třídění z hlediska vývoje jedinců, popř. z taxonomického hlediska, shrnuji výsledky šetření takto:

Jakýkoliv, ale stejný typ koruny na obou parozích mělo 25 % z vystavených jelenů z českých krajů a 19 % jelenů ze Slovenska; z celku pak 21 %.

Pravou, tedy zhruba jednoúrovňovou korunu (některého z typů 2a, 4a, 1b, 2b, 4b, včetně typů 1d, e, 2d, e a 4d, e, kde k rozdělení přední části koruny na 3 nebo 4 výsady dochází zpravidla ve zhruba stejné nebo blízké úrovni) na obou parozích mělo v českých krajích 5 % jelenů (z toho 4,28 % typ 1b), na Slovensku 2 % (z toho 1,43 % typ 1b). Pravou korunu jen na pravém parohu mělo v českých krajích 13 % jelenů, jen na levém parohu 10 %, celkem jen na jednom parohu tedy 23 %. Na Slovensku na pravém 10 %, na levém 11 %, tedy jen na jednom celkem 21 %.

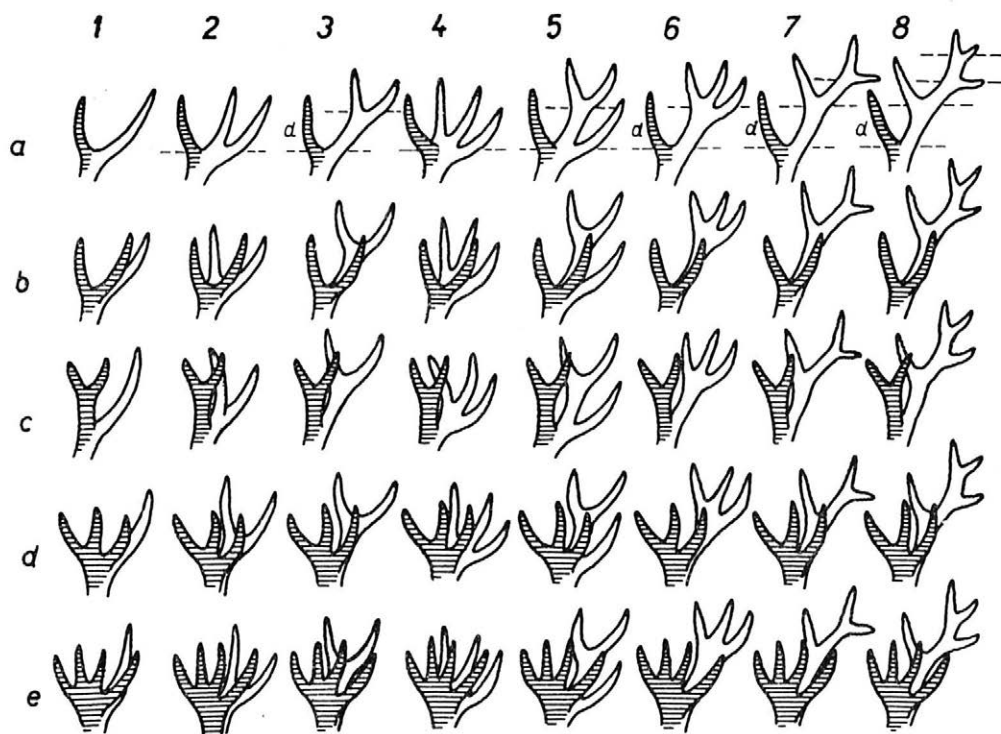
Naopak korunu členěnou ve třech nebo více úrovních (tedy typů 7a-e, nebo 8a-e) na obou parozích mělo z českých krajů 5 % a ze Slovenska 2,5 % jelenů. Takovou korunu jen na pravém parohu mělo z českých krajů 14 %, jen na levém 9 %, jen na jednom tedy 23 %. Ze Slovenska pak 16 % na pravém, 16 % na levém, tedy 32 % jen na jednom. Z těchto 32 % činí zastoupení čtyřstupňových typů 8a-c na některém z parohů 2,5 %.

Ve zbývajících případech, tedy v českých krajích v 15 % případů na obou parozích a v 39 % jen na jednom a na Slovensku ve 14 % na obou a ve 34 % na jednom parohu mají naši jeleni nejvíce zastoupeny dvoustupňové koruny.

Vlčník (tedy koruna typu 3a, 6a, popř. 8a) byl na obou parozích jelenů z českých krajů v 9 % případů, jen na pravém parohu ve 20 % a na levém v 23 % případů; tedy jen na jednom parohu ve 43 % případů. U jelenů ze Slovenska na obou parozích rovněž v 9 % případů, jen na pravém parohu ve 23 %, na levém v 19 %, tedy ve 42 % případů jen na jednom parohu.

Případů, kdy se jakkoliv větví jen zadní část vidlice C, kdežto přední zůstává nerozvětvena (2a — 7a) bylo v českých krajích na obou parozích 9 %, jen na pravém 26 %, na levém 25 %, tedy 50 % na jednom z parohů. Na Slovensku na obou rovněž 9 %, na pravém rovněž 26 %, na levém 23 %, tedy na jednom z nich u 49 % případů. Opačně, kdy se jakkoli větví přední výsada vidlice C při nerozdělení zadní (1b-e) je v českých krajích na obou parozích 16 %, na pravém 9 %, na levém 7 %, tedy na jednom z nich 16 %. Na Slovensku na obou 10 %, na pravém 8 %, na levém 10 %, na jednom 18 %. Ve zbývajících jak v českých krajích, tak na Slovensku zhruba stejně zastoupených případech mají jeleni rozvětvenou jak zadní, tak i přední výsadu vidlice C.

Vedle koruny jsou nadočnický nejproměnlivější částí paroží, proto jsme vystavené jeleny zhodnotili i podle výskytu těchto výsad. Paroží jelenů z českých krajů mělo z 46 % částečně nebo dobře vyvinuté nadočnický na obou parozích. Dalších 6 % těchto jelenů mělo nadočnick jen na pravém parohu a 8 % jen na le-

27. Schéma typů jeleních korun k tabulce VI

vém; tedy 14 % jelenů mělo nadočník jen na jednom parohu. Právě 40 % z českých jelenů nemělo nadočníky vůbec. Ze slovenských jelenů pak mělo 67 % oba nadočníky, 17 % jen jeden (8 % pravý, 9 % levý) a jen 16 % bylo bez nadočníků.

Pokud se týče stavby paroží lze získané poznatky shrnout takto: V zastoupení jednotlivých typů korun není mezi jeleny slovenskými a z českých krajů podstatného rozdílu. Asi $\frac{3}{4}$ jelenů z českých krajů a $\frac{4}{5}$ jelenů ze Slovenska mělo různé typy korun na každém parohu.

Tzv. pravá koruna větvená hrubá v jedné úrovni se vyskytuje na obou parožích jen asi ve 2–5 % případů, a to o málo častěji v českých krajích než na Slovensku, a na jednom v 21–23 %, zhruba stejně často jak na Slovensku, tak v českých krajích. S tímto rázem koruny, který není ani jednotným typem a může vznikat různě (jak patrně ze schématu) a který kromě toho často přechází u těchto jedinců v typy stupňovité, nesouvisejí žádné známky vyšší kvality. Proto není odůvodněno jeleny s tímto typem koruny v chovu jakkoli preferovat, jak se často činí. Nejčastějším zjevem jsou a zůstanou u našich jelenů dvoustupňové koruny, a to ve zhruba stejném rozsahu jak na Slovensku, tak i v českých zemích, což je vcelku významné zjištění.

Ani vlčnický, který jsou charakteristickou výsadou některých typů korun (přičemž dalším vývojem těchto korun často zanikají, takže rozlišování vlčnicku jako zvláštní výsady nemá chovatelský význam), se nevyskytuje v žádné širší územní oblasti častěji než v jiné; vyskytuje se u slovenských i českých jelenů až nápadně stejně často. Z těchto důvodů je rozlišování našich jelenů podle stavby koruny na typy západní a východní velmi problematické.

VI. Zastoupení jednotlivých typů korun našich jelenů

	1		2		3		4		5		6		7		8	
a	Oba parohy České země Slovensko		— 0,36		7,14 6,81		— —		— —		— 0,72		2,14 1,07		— —	
	pravý Č S	levý Č S	3,57 1,79	2,14 3,22	8,57 11,83	15,71 10,75	— 0,36	— —	2,14 0,36	— 0,36	6,43 5,02	2,14 2,51	5,00 6,45	5,00 5,02	— —	— 1,07
b	4,28 1,43		— —		4,28 3,58		— —		— 0,36		— 0,72		2,14 —		— —	
	7,14 5,02	6,43 7,17	1,43 1,07	1,43 —	10,00 8,96	11,43 13,98	— 0,36	— —	— 1,07	— —	2,14 3,22	3,57 5,38	6,43 3,58	1,43 4,66	— 0,72	— —
c	— —		— —		4,28 1,79		— —		— —		— —		0,71 1,43		— —	
	1,43 1,43	0,71 1,79	0,71 0,72	0,71 —	2,14 8,24	5,00 6,45	— —	— 0,72	— —	0,71 0,36	0,71 3,22	2,86 2,15	2,14 3,94	1,43 4,66	— 0,36	— 0,36
d	0,71 —		— —		— —		— —		— —		— 0,36		— —		— —	
	— 1,43	— 0,72	— —	— —	— 3,58	1,43 0,36	— 0,36	— —	— 0,36	— —	— 1,07	2,14 0,72	0,71 1,07	0,71 —	— —	— —
e	— —		— —		— —		— —		— —		— —		— —		— —	
	— —	— —	0,71 —	— —	0,71 —	— 0,36	— —	— —	— —	— —	— 0,36	— 0,36	— —	— 0,36	— —	— —

K podanému přehledu o korunách našich jelenů nutno uvážít, že mezi jednotlivými typy korun jsou podstatnější rozdíly kvantitativní (v rozsahu délkového růstu lodyhy nebo výsady mezi jednotlivými děleními), než kvalitativní (všechny typy vznikají dichotomickým dělením). Kromě toho v průběhu života jedince a na téměř jeho parohu se běžně vytvářejí postupně různé typy korun, přičemž některé typy jsou přímo nižšími vývojovými stadii typů jiných. Všechny tyto skutečnosti jasně ukazují, že typ koruny, jak byl dosud povětšinou myslivecky chápán, není nikterak závažným chovatelským ukazatelem horšího nebo lepšího založení jelena. Typ koruny není až na malé výjimky ani znakem, který by charakterizoval jelena jednotlivých našich širších oblastí. Jistou výjimku tvoří vcelku ojedinělý výskyt čtyřstupňových korun u některých slovenských jelenů, a to nejčastěji v širší oblasti Poloninských Karpat.

Nadočnický však jsou podstatně častější u slovenských jelenů než u českých, kde je téměř 3krát více jelenů bez nadočníků než na Slovensku. Otázka jejich výskytu, jakožto znaku, v němž se slovenští jeleni od českých nejvíce odlišují, by si zasloužila podrobnějšího rozboru podle jednotlivých oblastí. Jinak se neprojevuje žádná souvislost mezi výskytem nadočníků a typem koruny. Z chovatelského hlediska jsou ovšem nadočnický žádoucí a jsou také bodovací metodou zvlášť hodnoceny.

V tomto pojednání se musíme omezit na takto podaný stručný přehled poznatků o stavbě parožích našich jelenů, získaných na celostátní výstavě, které snad alespoň přispějí k osvětlení otázek těšících se jak v myslivecké literatuře, tak i u praktických myslivců živému zájmu.

Expozice jeleních trofejí byla doplněna ukázkami silných shozů z posledních let. Shozy pěti jelenů bylo možno ohodnotit více jak 210 b. CIC, a byly proto odměněny též zlatými medailemi. Vzhledem k nevelkému rozsahu této soutěže shozů měla expozice význam spíše pro zvýšení zájmu o soustavný sběr shozů, zejména k dokumentaci vývinu jednotlivých silných jelenů, která mnohdy pomůže poznat nejvhodnější rok pro získání trofeje. Nejvyšší hodnoty 218,19 b. CIC dosáhly shozy osmnáctáka z oblasti Žďárských vrchů. Tento jelen, jehož shozy byly sbírány tři roky po sobě (205, 213 a 218,19 b. CIC) byl v říji roku 1965, tedy s dalším parožím o hodnotě 224 b. CIC, uloven. Byl přibližně 15 let starý a je dosud nejsilnějším známým jelenem tohoto století z českých krajů. Stal se tak typickou ukázkou, co znamená ponechání dobře založeného jelena do nejlepšího věku. Je také poučným příkladem, jakí jeleni mohou být cílevědomě odchováni i v oblastech s ne právě nejlepšími podmínkami pro zvěř. Ve Žďárských vrších však byl způsob oblastního hospodaření s cílem dosáhnout co nejsilnějších trofejí praktikován nejdříve, a to od roku 1956. Shodou okolností z téže oblasti pocházel nejsilnější jelen z Čech a Moravy na výstavě v Berlíně — 189 bodů.

Závěrem možno stručně zhodnotit, že expozice jeleních trofejí ukázala podstatný a potěšitelný vzestup jejich kvality v období od roku 1938 a zvláště pak v posledních několika letech. Přesto podrobnější rozbor výsledků, zejména z hlediska věku vystavených jelenů, odkrývá možnosti dalšího značného zvýšení kvality chovu jelení zvěře. Zlepšení lze dosáhnout poměrně jednoduchými opatřeními v řízení chovu a zvyšováním odbornosti a hlavně zodpovědnosti myslivců hospodařících s jelení zvěří.

Výstava ukázala též některé nedostatky metod hodnocení jeleních trofejí a také vhodnost opravit vžitá třídění trofejí pro zadávání medailí. Tak dolní hranice III. ceny (bronzová medaile) a II. ceny (stříbrná medaile) jsou vzhledem k vzestupné tendenci hodnoty trofejí i vzhledem k třídění ostatních trofejí (na-

př. srnčích) nízké. Tyto záležitosti však vyžadují zvláštního pojednání a příslušné mezinárodní dohody. Také z hlediska taxonomie a rasové příslušnosti našich jelenů dala výstava velmi cenný materiál, který bude v rámci šetření těchto otázek zpracován.

EXPOZICE TROFEJÍ JELENŮ SIKA

Expozice jelenů sika na brněnské celostátní výstavě byla dosud první příležitostí poznat alespoň v malém měřítku jakostní úroveň trofejí tohoto druhu zvěře a vytvořila tak základ k dalšímu sledování kvalitativních výsledků jejího chovu.

Bylo vystaveno celkem 13 trofejí z krajů Západočeského (7), Středočeského (3), Jihomoravského (2) a Severomoravského (1). Trofeje byly bodovány metodou CIC (Madrid 1952) platnou pro trofeje většiny asijských jelenovitých. Pro rozřídění ohodnocených trofejí byla stanovena tato rozpětí: I. — zlatá medaile při 100 b. CIC a více, II. — stříbrná medaile při 90 — 99,99 b. CIC a III. — bronzová medaile při 80 — 89,99 b. CIC.

Nejvyšším počtem bodů byly oceněny dvě trofeje: úlovek L. Ottomanského ze Seletic, okr. Nymburk (1950) — 108,28 b. CIC a inž. V. Hoffmanna z Rozkoše, okr. Znojmo (1955) — 103,05 b. CIC. Obě tyto trofeje měly zřejmé znaky poddruhu *Cervus nippon dybowski*, který je původem z jižní Ussuri, má silnější paroží a byl u nás vysazen na některých místech a chován v některých oborách stejně jako japonský poddruh *Cervus nippon nippon*. Přitom je zajímavé, že v oblasti Lesního závodu Jaroměřice n. Rok., odkud pochází druhá trofej, je paroží typu jelena Dybowského zcela ojedinělé. Vzhledem k tomu však, že došlo na mnoha místech ke křížení obou poddruhů, nejsou téměř chovy, jejichž zvěř by nebyla ovlivněna křížením. Další dvě trofeje oceněné zlatou medailí a mající výrazné znaky původem japonského poddruhu *nippon* však nebyly v bodové hodnotě (102,67 b. CIC a 100,02 b. CIC) podstatně slabší. Dále byly 4 trofeje vesměs z okresu Plzeň ve II. a 5 trofejí ve III. ceně. Rozměry nejsilnějších trofejí ukazuje tabulka VII, obr. 31.

Rokněž na výstavách v cizině, kde se zvěř sika také chová, nebyl dosud vystaven a dokumentován větší soubor trofejí tohoto druhu zvěře. Jedinou možnost srovnání tak dává celostátní myslivecká výstava NSR, pořádaná v Mnichově roku 1963 (Lettow — Vorbeck 1963). Z 12 zde vystavených trofejí

VII. Rozměry nejsilnějších trofejí jelenů sika

Pořadí	Lovec — honitba	Okres	Rok ulovení	Délka lodyh v cm	Obvod růží v cm	Obvod lodyh v cm	Rozloha v cm	Počet výsad		Počet bodů CIC
								p.	l.	
1.	L. Ottomanský, Seletice	Nymburk	1950	69,25	16,80	10,00	74,3	4	4	108,28
2.	V. Hoffmann, Rozkoš	Znojmo	1955	69,25	15,35	9,55	66,3	4	4	103,05
3.	R. Stehlík, Manětín	Plzeň	1951	61,24	16,10	10,35	56,5	4	5	102,67
4.	R. Stehlík, Manětín	Plzeň	1950	60,30	15,90	10,50	50,7	4	4	100,02

byly 3 nejlepší v rozmezí asi 91,12 — 97,62 b. CIC (tedy v rozmezí naší druhé ceny), ostatních 9 pak od 81 do 89,85 b. CIC.¹⁾

Nejlepší z našich vystavených trofejí jelenů sika byly ukázkami opravdu silného paroží. Přesto jejich počet není úměrný počtu úlovků z našich honiteb a obor, což také dokazuje, že chov této zvěře nebyl dosud zaměřen na kvalitní trofeje. Zcela obdobně jako u ostatních druhů trofejové zvěře se většina nadějných jelínků loví předčasně. Pro nedostatek materiálu neznáme však dosud ani dosti spolehlivých ukazatelů pro průběrný odstřel.

VIII. Přehled vystavených daňších trofejí podle krajů

Kraj	Okres	Vystave- no daň- ších trofejí	Z toho z obor	Z toho v ceně				Z toho po roce	
				I.	II.	III.	bez	1945	1955
Středočeský	Praha-východ	1	1	1	—	—	—	—	—
	Praha-západ	4	4	1	—	3	—	3	3
	Rakovník	5	5	2	1	2	—	5	5
	Mělník	3	3	—	2	1	—	3	3
	celkem	13	13	4	3	6	—	11	11
Jihočeský	České Budějovice	3	3	—	1	2	—	3	1
Západočeský	Domažlice	2	1	—	—	2	—	2	—
Severočeský	Č. Lípa	2	—	—	1	1	—	2	2
Jiho- moravský	Břeclav	3	—	1	1	1	—	3	2
	Brno-venkov	1	—	—	—	1	—	1	1
	Třebíč	1	1	—	—	—	1	1	1
	Kroměříž	1	—	—	—	—	1	—	—
	celkem	6	1	1	1	2	2	5	4
Severo- moravský	Olomouc	1	—	—	—	1	—	1	—
	Frydek-Místek	1	—	—	—	1	—	1	—
	celkem	2	—	—	—	2	—	2	—
Celkem české kraje		28	18	5	6	15	2	25	18
Západo- slovenský	Nitra	4	4	—	—	2	2	4	3
	Bratislava vid.	2	—	—	—	2	—	2	2
	Topoľčany	1	—	—	—	1	—	1	1
	celkem	7	4	—	—	5	2	7	6
Středo- slovenský	Žiar nad Hronom	1	—	—	—	1	—	—	—
Celkem slovenské kraje		8	4	—	—	6	2	7	6
Úhrnem		36	22	5	6	21	4	32	24

¹⁾ Přepočteno na body CIC z rozměrů uvedených v publikaci, neboť k hodnocení trofejí jelenů sika nebylo na této výstavě použito oficiální metody.

EXPOZICE DAŇČÍCH TROFEJÍ

Ani soubor vystavených daňčích lopat nebyl tak početný, aby z jeho hodnocení bylo možno činit rozsáhlejší závěry. Přehled trofejí této expozice podává tabulka VIII. Trofeje byly hodnoceny podle rozhodnutí hodnotitelské komise metodou použitou na výstavě v Berlíně roku 1937 a nikoli metodou CIC z Madridu roku 1952²⁾, protože této metody nebylo ještě na žádné výstavě použito a nebylo by tedy možností srovnání. Přesto uvádím v tabuice IX též bodovou hodnotu podle madridské metody. Trofeje nad 180 b. CIC byly v I. ceně, 175 — 179,99 b. CIC ve II a 165 — 174,99 b. CIC ve III. ceně.

Z obor Středočeského kraje (Březka, Lány a Veltrusy) byly vystaveny 4 nejsilnější trofeje oceněné zlatou medailí a další 3 oceněné stříbrnou. Daňčí lopaty z tohoto kraje byly nejkvalitnější z celé expozice. Další trofej v I. ceně a druhá v II. ceně byly z Břeclavska. Po jedné II. ceně dostaly lopaty ze Staré obory na Hluboké a z volnosti v Mimoní. Dalších 21 trofejí mezi nimi 6 ze Slovenska, dosáhlo jen bodových hodnot pro III. cenu. Rozměry a váhy lopat našich nejsilnějších daňků ukazuje tabulka IX, obr. 28—30.

Srovnání nejsilnějších trofejí této expozice s lopatami, které byly od nás vystavovány v Berlíně 1937, ukazuje prakticky stejnou úroveň nebo dokonce jistý pokles. Ze 7 tehdy vystavovaných trofejí dosáhly 4 zlaté medaile — nejsilnější z nich 186,47 bodu (daňek A. S c h w a r z e n b e r g a z Hluboké, 1933). Nejsilnější daňek brněnské výstavy dosáhl sice poněkud vyšší bodové hodnoty, je to však úlovek již z roku 1938. Vývoj kvality daňčích trofejí ukazuje zřejmě stagnaci a jak bodové hodnoty našich nejlepších trofejí, tak i počet hodnotných úlovků naprosto neodpovídá početnosti stavů daňčí zvěře, ani podmínkám a možnostem našich honiteb.

Největším nedostatkem je zřejmě nepatrný rozsah chovatelského průběhu v nejmladších ročnících daňků, takže do vyššího věku se hromadně dostávají i jedinci špatně založení. Největší chybou však je předčasný odstřel nadějných daňků již ve středním věku, tedy před 8. rokem, kdy ještě nemohou nasazovat nejlepší lopaty. Takový odstřel je bohužel téměř všeobecným zjevem. Kromě toho jsou citelné nedostatky již v selekci danělek a daňčat, nehledě k celkově nesprávnému zaměření chovu např. v nepříznivém poměru pohlaví, který je dokonce úředně předepsán.

Ze stručně podaných důvodů zaostáváme v kvalitě daňčích trofejí zejména za daňky z Maďarska a z NSR; vyrovnáme se zhruba s jakostní úrovní jugoslávských daňků. Za maďarskými zůstávají naši nejlepší daňci zejména v délce lodyh, šířce lopat a celkové hmotnatosti vyjádřené váhou trofeje. Naproti tomu mají naši daňci delší lopaty. Trofeje německých daňků mají vedle delšího paroží zejména silnější lodyhy.

EXPOZICE MUFLONÍCH TROFEJÍ

Expozice mufloních toulců dosáhla jak počtem, tak i kvalitou trofeje zřetelně nejvyšší úroveň ze všech druhů zvěře. Obsahovala celkem 162 ohodnocených trofejí, z toho 135 z českých krajů a 27 ze Slovenska.

²⁾ Rozdíl obou metod je v posuzování obvodů lodyh: v Berlíně 1937 a na dalších výstavách byl brán součet dolních a horních obvodů na obou parožích, kdežto madridská metoda uvažuje průměr obvodů, což by vcelku přiměřeněji hodnotilo tuto část daňčího paroží.

IX. Přehled nejsilnějších daňčích trofejí

Pořadí	Lovec-honitba	Okres	Rok ulovení	Přibližný věk	Váha trofeje redukovaná v kg	Průměrná				Průměrný obvod v cm			Rozloha v cm	Počet bodů CIC	Berlin 1937
						délka lodyh	délka očníků	délka lopat	šířka lopat	růží	lodyh				
											dolní	horní			
1.	B. Hildprandt, obora Březka	Praha-východ	1938	9	3,50	68,55	23,70	43,10	16,27	20,20	10,60	12,65	90	192,39	169,64
2.	N. Vujanović obora Lány	Rakovník	1962	9	3,08	70,25	22,40	44,75	15,60	18,75	10,55	10,85	102	185,16	163,76
3.	Z. Kux, Břeclav	Břeclav	1962	6	3,24	65,00	17,50	38,25	15,02	19,90	10,90	12,90	92	183,54	159,74
4.	B. Malířský obora Lány	Rakovník	1962	7	3,05	68,25	16,85	40,10	16,25	18,20	10,30	10,45	113	180,77	160,02
5.	R. Ringhofer, obora Březka	Praha-východ	1944	?	2,90	65,30	17,20	41,90	17,10	17,45	10,55	11,55	125	180,40	158,30

X. Přehled vystavených mufloních trofejí podle krajů

Kraj	Okres	Vystaveno mufloních trofejí	Z toho v ceně				Z toho po roce	
			I.	II.	III.	bez	1945	1955
Středočeský	Nymburk	2	2	—	—	—	2	1
	Praha	2	—	2	—	—	—	—
	Praha-východ	1	—	—	1	—	1	—
	Rakovník	2	—	—	2	—	2	2
	Rokycany	1	1	—	—	—	1	—
	celkem	8	3	2	3	—	6	3
Jihočeský	Prachatice	2	2	—	—	—	2	2
	Jindřichův Hradec	2	1	1	—	—	2	2
	České Budějovice	4	—	1	2	1	4	4
	Strakonice	1	—	—	1	—	1	1
	celkem	9	3	2	3	1	9	9
Západočeský	Domažlice	6	3	1	2	—	6	3
	Karlovy Vary	12	3	4	2	3	12	8
	Cheb	2	—	1	1	—	2	2
	Rokycany	1	—	—	—	1	1	1
	celkem	21	6	6	5	4	21	14
Severočeský	Ústí nad Labem	9	5	2	2	—	9	9
	Děčín	2	2	—	—	—	2	2
	Litoměřice	3	1	2	—	—	3	2
	Česká Lípa	5	—	3	2	—	5	3
	Jablonec	2	—	1	1	—	2	2
	Chomutov	1	—	—	1	—	1	1
	celkem	22	8	8	6	—	22	19
Východo- český	Rychnov n. Kněž.	7	3	1	2	1	7	6
	Ústí n. Orlicí	3	2	—	—	1	3	3
	Svitavy	4	2	1	—	1	4	—
	Trutnov	3	—	—	2	1	3	2
	Semily	1	—	1	—	—	1	1
	Hradec Králové	1	1	+	—	—	1	1
	Chrudim	1	—	—	1	—	1	1
	celkem	20	8	3	5	4	20	14
Jiho- moravský	Kroměříž	2	1	—	1	—	2	2
	Uh. Hradiště	9	4	3	2	—	9	9
	Jihlava	7	1	2	3	1	7	5
	Hodonín	7	1	3	3	—	7	7
	Prostějov	4	—	3	1	—	4	3
	Znojmo	5	—	2	3	—	5	4
	Brno	2	—	—	2	—	2	2
	Brno-venkov	5	—	—	5	—	5	5
	Blansko	2	—	—	2	—	2	2
	Žďár n. Sázavou	1	—	—	1	—	1	—
	Břeclav	3	—	1	2	—	3	2
	celkem	47	7	14	25	1	47	41

Kraj	Okres	Vystaveno mufloních trofejí	Z toho v ceně				Z toho po roce	
			I.	II.	III.	bez	1945	1955
Severo-moravský	Šumperk	3	—	2	1	—	3	1
	Vsetín	3	—	2	1	—	3	3
	Přerov	2	—	—	1	1	2	2
	celkem	8	—	4	3	1	8	6
Celkem české kraje		135	35	39	50	11	133	106
Západo-slovenský	Bratislava	9	1	2	6	—	9	7
	Trnava	1	—	1	—	—	1	1
	Topoľčany	6	—	3	2	1	6	5
	Nitra	4	—	1	2	1	4	4
	Senica	2	—	—	2	—	2	2
	Trenčín	2	—	—	1	1	2	2
	celkem	24	1	7	13	3	24	21
Středo-slovenský	Prievidza	1	—	1	—	—	1	1
Východo-slovenský	Rožňava	2	—	1	1	—	2	2
Celkem slovenské kraje		27	1	9	14	3	27	24
Úhrnem		162	36	48	64	14	160	130

Mufloní toulce byly na výstavě hodnoceny v současné době platnou metodou CIC (Madrid 1952). Trofejím nad 205 b. CIC byla zadána I. cena — zlatá medaile, 195 — 204,9 b. CIC I. cena — stříbrná medaile a 185 — 194,99 b. CIC III. cena — bronzová medaile. Pro možnost srovnání nejsilnějších trofejí se staršími úlovky hodnocenými berlínskou metodou³⁾ byly trofeje nad 205 b. CIC ohodnoceny také touto metodou.

Expozice mufloních toulců byla podobně jako u ostatních druhů zvěře kromě jelenů uspořádána podle jednotlivých krajů. Přehled podává tabulka X.

Z vystavených mufloních trofejí bylo 99 % uloveno po roce 1945 a 80 % po roce 1955. Z toho trofejí oceněných zlatými medailami bylo 22 získáno po roce 1960.

Srovnání výsledků této výstavy s mezinárodní výstavou v Berlíně roku 1937, kde českoslovenští mufloni obsadili 1., 3. a 4. místo a tvořili polovinu trofejí ohodnocených více jak 220 body, ukazuje, že naši mufloni převážně z posledního desetiletí zřetelně tehdejší úroveň předstihují. Náš dosud nejsilnější muflon A. P o d o l s k é h o z Chvalova, okr. Ústí n. L. (1957), který je trofejí evropského muflona regulérně oceněnou nejvyšším počtem bodů vůbec⁴⁾ předstihuje

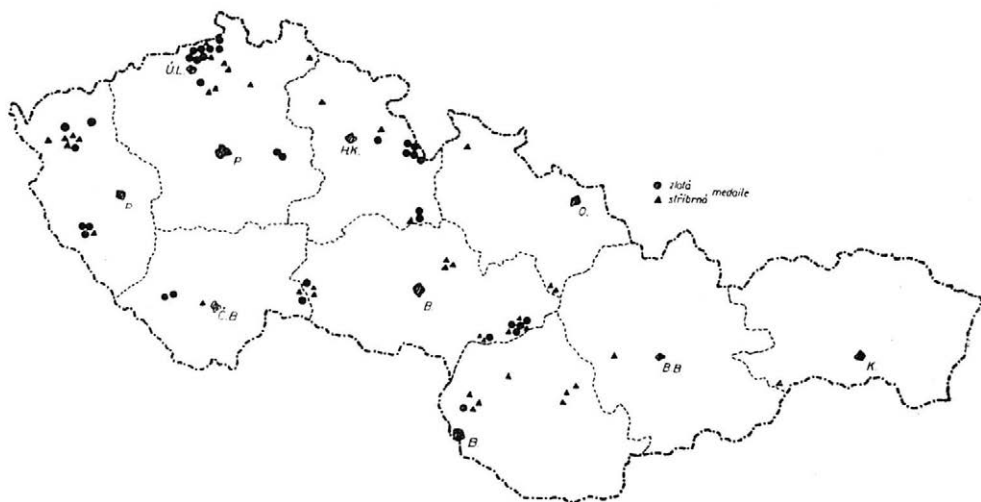
³⁾ Tato metoda počítá jen obvod toulců v nejširším místě $\times 3$, kdežto madridská měří obvody toulců na nejširším místě každé třetiny a tyto obvody sčítá.

⁴⁾ Na celostátní výstavě NSR v Mnichově roku 1963 byl první muflon ohodnocen na 248,7 b. CIC. V průměru 102,5 cm dlouhé toulce s obvodem v nejtlustším místě

hodnotu 239,50 bodů (236,95 b. CIC) nejsilnějšího muflona berlínské výstavy (Pallaviciniho ze Svatého Kříže 1963 — 235,74 b.). V bodovém rozmezí našich tří nejsilnějších muflonů, tedy nad 225,8 b. CIC, bylo na brněnské výstavě 5 exponátů. Celkovým počtem 36 trofejí, které bylo možno ocenit zlatou medailí, i množstvím dalších hodnotných trofejí se stala celostátní výstava tak významnou přehlídkou chovu muflonů, takže možno na podkladě znalosti dosavadních výsledků chovu této zvěře v Evropě říci, že by se jí kvalitou a množstvím exponátů nevyrovnala ani společná expozice všech ostatních zemí. Po úspěších československých muflonů i na dalších mezinárodních výstavách v Düsseldorfu roku 1954 (nejsilnější zde vystavený muflon byl úlovek okupantského lovce v Opočně roku 1943 — 221,6 b. CIC) a ve Florencii roku 1960 a 1964, kde naši mufloni dosáhli rovněž čelného umístění, potvrdila i celostátní výstava v Brně roku 1965 nejprůkaznějším způsobem vedoucí úroveň našich chovů muflonů zvěře. (Tabulka XI, obr. 32–36.)

Nejlepší vystavené toulce byly ze Severočeského, Jihomoravského a Východočeského kraje. Ze slovenských krajů vystavoval nejlepší muflony Západoslovenský kraj, odkud byla také jediná trofej oceněná zlatou medailí.

Přestože výstava ukázala vynikající úroveň trofejí našich muflonů, zůstává pozoruhodnou skutečností, že také značná část vystavených muflonů byla ulovena předčasně, tedy podstatně dříve, než dosáhla věku 8–9 let, kdy mohou mufloni dosahovat nejsilnějších trofejí. Tohoto věku dosáhlo jen 14 % z vystavených muflonů. Naproti tomu 62 % bylo uloveno zcela předčasně, již v 6. roce nebo v ještě mladším věku. Šestiletí mufloni byli vůbec nejvíce zastoupeným ročníkem (27 %). Dokonce i mufloni, jejichž toulce byly oceněny zlatou medailí, byly z plné třetiny 6letí nebo mladší. Mezi těmito předčasně ulovenými velmi

37. Lokality mufloních trofejí oceněných zlatými a stříbrnými medailemi.

jen 21,5 mají tak silně vytočené konce, že lze mezi nimi naměřit rozlohu 71 cm, ač rozloha mezi zadním obloukem toulců, kde se normálně měří, není neobvykle velká. Tvar této trofeje je pro evropského muflona zcela abnormální, připomíná vinutím toulců některé asijské ovce, např. *Ovis musimon polii* nebo *O. ammon (argali)*. Měření rozlohy této trofeje mezi konci toulců nelze považovat vzhledem k měření rozlohy evropských muflonů za regulérní. V pořadí další trofeje této výstavy měly 220,4 a 211,5 b. CIC.

XI. Přehled nejsilnějších mufloních trofejí

Poř. čís.	Lovec honitba, okres	Rok ulovení	Věk	Délka toulců v cm	Obvod toulců v cm			Rozloha v cm	Bodová hodnota	
					1	2	3		CIC	Berlin 1937
1.	A. Podolský, Chvalov, Ústí n. L.	1957	9	97,75	23,75	24,70	20,25	59,50	236,95	239,50
2.	J. Hájek, Zaječiny, Rychnov n. Kněžnou	1962	6	93,00	25,60	24,55	19,60	55,00	226,75	234,43
3.	M. Valeš, Zaječiny, Ústí n. Orl.	1964	9	99,75	22,75	22,35	19,00	52,20	224,05	228,20
4.	K. Kasala, H. Roveň, Kroměříž	1961	11	101,00	21,25	22,00	19,45	49,00	223,70	224,75
5.	K. Balabán, Zaječiny, Rychnov n. Kněžnou	1963	7	100,50	22,55	23,35	19,15	49,00	223,05	225,65
6.	J. Egrt, Zaječiny, Rychnov n. Kněžnou	1963	6	98,00	23,80	24,80	21,10	49,00	222,70	224,40
7.	A. Novák, Březina, Rokycany	1949	7	92,50	23,20	23,50	20,20	50,50	218,90	221,60
8.	J. Košťák, Karlovo údolí, Dččin	1962	7	96,25	22,05	22,05	20,10	53,00	218,45	220,40
9.	nalezen, Karlova Huť, Domažlice	1947	7	90,05	24,25	23,65	17,95	54,50	218,40	225,30
10.	M. Koudela, Záhorovice, Uh. Hradiště	1962	9	98,75	23,35	23,70	20,25	47,00	218,05	220,80
11.	O. Ťulpík, Nezdenice, Uh. Hradiště	1963	7	90,00	23,45	23,80	20,25	53,50	218,00	220,85
12.	nalezen, Karlova Huť,	1947	9	95,90	21,70	22,35	18,85	51,50	217,30	219,50
13.	J. Farský, Kaliště, Jihlava	1951	8	93,00	23,10	24,05	20,65	47,50	217,30	218,80
14.	J. Nečas, Mor. Třebová, Svitavy	1952	7	86,50	26,30	24,50	17,80	54,00	217,10	227,40
15.	M. Horálek, Karlovo údolí, Dččin	1960	8	83,25	23,75	23,20	19,40	60,00	216,60	221,50
16.	M. Kraus, Kersko, Nymburk	1963	7	87,50	26,50	23,80	17,30	52,50	214,60	226,50
17.	V. Klabouch, Prachatice, Prachatice	1960	9	87,75	25,70	24,65	19,90	50,00	214,00	220,85
18.	F. Bosák, Záhorovice, Uh. Hradiště	1961	8	82,75	23,60	23,60	19,35	54,50	213,80	218,05

Pořad. čís.	Lovec honitba, okres	Rok ulovení	Věk	Délka toulců v cm	Obvod toulců v cm			Rozloha v cm	Bodová hodnota	
					1	2	3		CIC	Berlín 1937
19.	M. Rubeška, Lovčice, Hradec Králové	1959	6	86,15	25,30	23,40	18,15	52,00	213,50	222,55
20.	A. Pšurný, Súchov, Hodonín	1963	6	89,50	23,85	22,70	18,05	50,50	213,10	220,05
21.	F. Bartoš, Karlova Huť, Domažlice	1960	8	93,10	22,80	22,95	18,85	48,00	212,70	216,50
22.	E. Kosiba, Jabloňové, Bratislava	1963	8	91,00	23,85	23,05	19,05	50,50	212,45	218,05
23.	K. Vlček, Velichov, Karlovy Vary	1951	6	83,25	26,25	24,30	18,35	50,50	211,65	221,50
24.	M. Dohnal, Sedlo, Ústí n. L.	1964	7-8	95,25	22,55	21,90	18,05	44,50	211,25	216,40
25.	P. Chalupa, D. Lomnice, Karlovy Vary	1952	8	83,50	25,90	24,85	18,40	49,50	210,15	218,70
26.	F. Bosák, Záhorovice, Uh. Hradiště	1960	7	87,50	23,75	23,55	20,70	50,00	209,50	212,75
27.	A. Podolský, Chvalov, Ústí n. L.	1956	4	81,50	23,95	23,35	16,15	55,00	208,95	217,35
28.	J. Šlapák, Lochočice, Ústí n. L.	1964	8	93,50	24,40	23,25	18,20	43,50	208,85	216,20
29.	A. Podolský, Chvalov, Ústí n. L.	1957	5	83,00	26,65	23,00	17,95	52,00	208,60	220,95
30.	M. Koutný, Rožnov, Jindřichův Hradec	1960	7	91,75	22,85	22,40	18,55	48,00	208,55	213,30
31.	V. Sailer, V. Kersko, Nymburk	1953	7	89,50	23,35	22,00	15,75	51,00	207,60	216,55
32.	D. Rund, Záblatí, Prachatice	1963	9	83,00	25,70	25,15	20,10	46,50	207,45	213,60
33.	F. Hainz, Dlouhý Vrch, Litoměřice	1961	6	89,50	24,20	22,50	17,30	46,50	207,00	215,60
34.	A. Vykydal, Biskupice, Svitavy	1951	6-7	89,00	25,00	23,00	16,90	50,50	206,40	216,50
35.	P. Chalupa, Bečov, Karlovy Vary	1951	9	85,75	23,00	23,00	18,95	48,00	205,70	209,75
36.	K. Balabán, Zaječiny, Ústí n. Orl.	1961	6	88,15	23,15	22,45	17,70	46,50	205,45	211,60

nadějnými muflony byli beze sporu někteří, kteří by podstatně doplnili počet špičkových trofejí a někteří patrně i předstihli dosud nejvyšší dosaženou úroveň. V zastoupení úlovků muflonů jednotlivých ročníků z českých krajů a ze Slovenska nebylo podstatnějšího rozdílu.

Na první pohled však byla nápadná nižší úroveň bodových hodnot muflonů ze Slovenska, kteří byli také vzhledem k rozšíření a staré tradici jejich chovu zastoupeni poměrně malým počtem trofejí a k tomu zřetelně slabší kvality. Podrobnější rozbor, k němuž bylo použito i jiných ukazatelů, než jen rozměrů potřebných k bodování, ukázal několik příčin. Tak na podkladě měření ročních přírůstků v každém roce u všech vystavených trofejí se ukázaly jisté odchylky v růstu toulců slovenských muflonů. Průměrný přírůstek délky toulců slovenských muflonů je sice ve 2. roce jen o 1,5 cm, ve 3. roce o 3,5 cm a ve 4. roce o 1 cm menší než u muflonů z českých krajů. Přesto však u slovenských muflonů nenacházíme tak dlouhé přírůstky např. ve 2. roce (od 29 do 34 cm) nebo ve 3. roce (od 18 do 29 cm), popř. ve 4. roce (od 13 do 20 cm) a v 5. roce (od 11 do 15 cm) jako u českých. V důsledku toho byly délky toulců nad 90 cm u slovenských trofejí jen zcela ojedinělé. Také v českých krajích mají ovšem někteří mufloni kratší přírůstky, tito však dosáhli vyšších bodových hodnot vyšším věkem, popř. většími obvody toulců nebo větší rozlohou.

Také maximální obvod toulců slovenských muflonů v nejvíce zastoupeném věku 5–7 let je sice v průměru jen o 1 cm menší než u českých, ale toulce o obvodu větším než 25 cm, jaké má mnoho silných českých muflonů, se vůbec nevyskytly. Vcelku podobně je tomu u obvodu toulců ve 2. a 3. třetině. Více jak $\frac{1}{2}$ ze slovenských trofejí má rozlohu od 46 do 48 cm, přičemž jsou jen ojedinělé rozlohy pod 44 a přes 52 cm. Naproti tomu berani z českých krajů jsou podstatně více variabilní v rozloze, a to v širším rozpětí od 42 až do 56 cm. Slovensští mufloni mají také poměrně častěji horší vinutí toulců s malým průměrem oblouků a častější zarůstavostí.

Všechny tyto vlastnosti do jisté míry typické spolu s ostatními exteriérovými znaky, jako je často méně znatelné nebo chybějící sedlo a měkká vlnitá srst, ukazují na zřetelně odlišné založení slovenských muflonů, což vedlo Turčeka (1939) dokonce k popisu samostatné rasy. Na podkladě záznamů o původu muflonů, kteří byli na Slovensku vysazeni, je však velmi pravděpodobný vliv zvěře dotčené křížením s jinými ovci, zejména zvěře, která přišla na Slovensko z oborů v Žinkovech a měla původ v rakouském Hernsteinu. Vyznačovala se měkkou vlnitou srstí bez sedla a kratšími, ale silnými a často zarůstavými toulci. Vcelku se slovenské mufloní trofeje na výstavě vyznačovaly větší vyrovnaností ve většině znaků. Soubor trofejí z českých krajů naproti tomu vykazoval větší variabilitu, která zaslouží podrobnějšího rozboru podle jednotlivých lokalit, což však není možné v rámci tohoto pojednání.

Trvalým a téměř všeobecným nedostatkem chovu mufloní zvěře je opomíjený průběrného odstřelu muflonů v nejmladším věku. Hlavní příčinou je jednak nedostatek spolehlivých kritérií pro posuzování nadějných beranů zejména ve 2. roce života a kromě toho i nechuť lovit berany bez zvláštní trofeje.

V rozboru materiálu získaného na výstavě se však ukázala délka toulců ve 2. roce velmi cenným ukazatelem berana. Z propočtu korelací mezi jednotlivými znaky totiž vyplývá, že lze poměrně spolehlivě usuzovat ze známé délky toulců beranů ve 2. roce života (tedy prakticky v období lovu ve 2. kalendářním roce) na délku toulců např. v 6. roce ($D_6 = 0,3035 \cdot D_2 + 69,79$; chyba $\pm 7,5 \%$). S ještě větší spolehlivostí (chyba $\pm 4,5 \%$) lze však z délky toulců ve 2. roce usuzovat na největší obvod toulců v 6. roce ($O_6 = 0,0915 \cdot D_2 + 21,58$). Na

podkladě tohoto zjištění je nutno vyřazovat pravidelně nejmladší berany, kteří mají vzhledem k svému věku krátké toulce, s plně odůvodněným předpokladem, že by jinak měli v dospělosti nejen krátké, ale i slabé toulce. Pravidelný odstřel přiměřeného počtu nejmladších průběrných beranů spolu s šetřením nadějných jedinců středního věku by pak zvyšoval zastoupení plně vyzrálých kvalitních beranů ve stavu a znamenal by možnost pravidelného většího odstřelu úlovků s nejlepší trofejí, jaké mohou u nás mufloni dosahovat.

ZAVĚR

Celostátní výstava mysliveckých trofejí, Brno 1965 ukázala značný vzestup výsledků chovu jelenů a muflonů zvěře zejména v posledním desetiletí. U jelenů zvěře je zřejmý vzestup úrovně jak na Slovensku, tak také v českých krajích. Kvalitní výsledky chovu muflonů na Slovensku naopak ukazují jistou stagnaci, kdežto v českých krajích dosahují evropského prvenství. Přesto má naše myslivecké hospodářství rozsáhlé možnosti dalšího podstatného zlepšení výsledků chovu obou jmenovaných druhů zvěře.

Malá expozice jelenů sika dala první základní přehled o dosavadní hodnotě trofejí této zvěře a umožnila srovnání v mezinárodním měřítku. I když nejlepší trofeje dosahují velmi dobré kvality, nebyl dosud chov této zvěře dostatečně zaměřen na hodnotné trofeje.

Vystavený soubor daňích trofejí ukázal zastavení kvalitního vývoje chovu daňích zvěře od dob před druhou světovou válkou. Jeho výsledky neodpovídají ani kvalitou, ani množstvím možnostem a stavům této zvěře v našich honitbách.

Podstatného zlepšení výsledků chovu spárkaté trofejové zvěře lze dosáhnout zavedením a důsledným prováděním chovatelských opatření, účelným plánováním a řízením chovu této zvěře.

SOUHRN

Práce podává rozbor expozic jednotlivých druhů trofejové zvěře na Celostátní výstavě mysliveckých trofejí, Brno 1965 z hlediska kvality a z hlediska chovatelského. Vystavovány byly trofeje získané od roku 1938.

Soubor vystavených jelenů ukázal značný vzestup kvality výsledků chovu jak na Slovensku, tak zejména i v českých krajích, kde byla dříve zvěř podstatně horší jakosti. Tento vzestup je patrný zejména v posledních 10 letech. Ze 440 vystavených trofejí bylo 29 oceněno zlatou, 183 stříbrnou a 223 bronzovou medailí. Nejsilnější bylo paroží jelena z Poľany (1961) – 240,65 b. CIC.

Přes toto zlepšení se projevují další možnosti zvýšení kvality trofejí, které lze realizovat usměrněním chovatelských postupů v rámci chovatelských oblastí, zejména zlepšením skladby stavů jelenů zvěře s hlavním důrazem na zastoupení jelenů III. věkové třídy (9letých a starších), která má činit asi 25 % ze všech jelenů. Hlavním dosavadním nedostatkem je odstřel nejnadějnějších jelenů v příliš mladém věku. Průměrný věk vystavených jelenů byl 8–9 let, kdežto optimální věk pro tvorbu trofeje je 12–15 let. Kdyby se nejlepší jeleni dožili tohoto věku, počet nejsilnějších trofejí by se znásobil a dosažená úroveň by se podstatně zvýšila.

Expozice 13 trofejí jelenů sika dala základní přehled o dosavadní úrovni chovu a umožnila srovnání i v měřítku mezinárodním. Byly zadány 4 zlaté a 4 stříbrné medaile.

Soubor 37 daňčích trofejí ukázal stagnaci kvalitního vývoje od roku 1938. Byly zadány 4 zlaté a 7 stříbrných medailí. Výsledky neodpovídají ani kvalitou, ani množstvím rozsahu chovu této zvěře a podmínkám v honitbách. Hlavní nedostatky jsou ve skladbě stavů zvěře, nedostatku selekce mezi mladou zvěří a v předčasném odstřelu trofejových daňků.

Expozice trofejí muflonů ukázala nejlepší chovatelské výsledky ze všech druhů zvěře. Z celkového počtu 162 trofeje bylo oceněno 36 trofejí zlatou a 48 stříbrnou medailí. Úroveň československých muflonů je průkazně nejvyšší ze všech zemí, kde se muflon chová. Nejsilnější vystavená trofej — 236,95 b. CIC (Madrid 1952) — je regulérně nejvýše oceněným muflonem v Evropě. Přesto i v chovu muflonů jsou dosud značné rezervy, které lze realizovat příslušnými chovatelskými opatřeními, zejména zvýšením selekce a lovem trofejových muflonů teprve ve věku 8—9 let. Propočtem korelačních závislostí se ukázalo, že lze velmi spolehlivě usuzovat z délky toulců ve 2. roce na délku i obvod toulců např. v 6. roce, což potvrzuje nutnost vyřazovat z chovu muflony ve 2. roce, kteří mají krátké toulce.

Došlo dne 15. 12. 1965

Literatura

1. Amon R.: Der große Treck der Hirsche. 1959, Der Anblick, č. 5, str. 132.
2. Bley F.: Vom edelen Hirsche. 1923, Leipzig.
3. Bubeník A.: O parožních atavismech srnců a jelenů. 1956, Věstník čs. zool. společnosti, č. 3.
4. Lettow-Vorbeck G.: Das Waidwerk in Deutschland. 1963, Hamburg-Berlin.
5. Mottl S.: Mufloní zvěř. 1960, Praha SZN.
6. Nečas J.: Jelení zvěř. 1959, Praha ZSN.
7. Nečas J.: Problematika chovu parohatých a mufloní zvěře. 1965, Lesnický časopis, č. 5, str. 481.
8. Salač V.: Die Kronenhirsche und die mendelschen Gesetze. 1912, Vereinschrift f. Forst- und Jagd- u. Naturkunde.
9. Turček F.: Muflon, Ovis musimon Schr., na Slovensku. 1939, Bratislava.
10. Katalog Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965.

Оценка экспонатов оленей, ланей и муфлонов на общегосударственной выставке охотничьих трофеев, Брно 1965 г.

V работе анализируются экспозиции отдельных видов трофейного зверя на Общегосударственной выставке охотничьих трофеев, Брно 1965 г. как с точки зрения качества, так и разведения. Демонстрировались трофеи, добытые до 1938 года.

Совокупность демонстрируемых оленей показала значительный рост качества результатов разведения как в Словакии, так и, в особенности, в чешских и моравских областях, в которых дичь раньше была значительно худшего качества. Этот рост замечен особенно за последние 10 лет. Из 440 демонстрируемых трофеев 29 было удостоено золотой медали, 183 — серебряной и 233 — бронзовой. Самыми мощными были рога оленя из Поланы (1961 г.) — 240,65 баллов CIC.

Несмотря на это улучшение, имеются еще дальнейшие возможности повышения качества трофеев, которые можно осуществить направленностью приемов разведения в рамках оленеводческих областей, в особенности путем улучшения состава поголовья оленей с особым упором на представление оленей III возрастной категории (9 лет и старше), которая должна составлять приблизительно 25 % общего поголовья оленей. Основным существующим недостатком является отстрел наиболее перспективных оленей в слишком молодом возрасте. Средний возраст демонстрируемых оленей составлял 8—9 лет, в то время как оптимальный возраст для образования трофеев равняется 12—15 годам. Если бы наилучшие олени дожили до такого возраста, число наиболее мощных трофеев увеличилось бы во много раз и достигнутый уровень существенно повысился бы.

Экспозиция 13 трофеев оленей сика дала основной обзор существующего уровня разведения и дала возможность сравнения и в международном масштабе. Были присуждены 4 золотые и 4 серебряные медали.

Совокупность 37 трофеев ланей показала застой качественного развития с 1938 года. Были присуждены 4 золотые и 7 серебряных медалей. Результаты не отвечают ни качеством, ни объемом разведения этой дичи, ни условиям в охотничьих округах. Главные недостатки

заклучаются в составе поголовья ланей, в недостатке селекции молодняка, а также в преждевременном отстреле трофейных ланей.

Экспозиция трофеев муфлонов показала из всех видов копытного зверя наилучшие результаты разведения. Из общего числа 162 трофеев 36 было удостоено золотой медали и 48 серебряной. Уровень чехословацких муфлонов достоверно самый высокий из всех стран, в которых разводят муфлонов. Самый мощный демонстрируемый трофей — 236,95 баллов CIC (Мадрид 1952 г.) — получил самую высокую оценку в Европе вообще. Однако и в разведении муфлонов до сих пор имеются значительные резервы, которые можно реализовать соответствующими селекционными мероприятиями, в особенности повышением селекции и отстрелом трофейных муфлонов только в возрасте 8—9 лет. Путем вычисления корреляционных зависимостей оказалось, что можно весьма надежно по длине рогов на 2 году жизни предвидеть длину и окружность рогов на 6 году, что подтверждает необходимость выбраковки на 2 году тех муфлонов, у которых короткие рога.

Assessment of Expositions of Red Deer, Fallow Deer and Mouflons on the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965

The present report gives analysis of exposition of individual species of trophy game on the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965 from the point of view of quality and breeding. There were exhibited trophies obtained from the year 1938.

The collection of the exhibited stags showed a considerable increase of quality of breeding results not only in Slovakia but mainly in Czech regions where formerly the game indicated worse quality. This increase is obvious mainly in last ten years. From 440 exhibited trophies 29 were awarded golden, 183 silver and 223 bronze medal. The strongest antlers are those of the stag from Polana (1961) — 240,65 p. CIC.

In spite of this improvement there appear other possibilities for increasing quality of trophies. This can be realized by the direction of breeding processes in breeding regions, mainly by improving the composition of red deer stock with main stress on the representation of deer of the third age class (9 years and more) to about 25 percent of all stags. The main defect is the kill of the most hopeful stags in rather young age. The mean age of the exhibited stags was 8—9 years, but the optimal age for the formation of trophy are 12—15 years. If the best stags would live to this age, the number of the strongest trophies would be considerably much higher and the achieved quality level considerably increased.

The exposition of 13 trophies of Sika stags offered a basic view of present level of breeding and enabled comparison also on an international scale. There were awarded 4 golden and 4 silver medals.

The collection of 37 fallow deer antlers when compared with the year 1938 showed stagnation of the quality development. There were awarded 4 golden and 7 silver medals. Results correspond neither by quality nor by quantity of the breeding of this deer to the care and conditions in hunting grounds. Main defects are to be found in the composition of game stock, in insufficient selection of young game and in killing of trophy fallow deer before the right time.

The exposition of mouflon trophies showed the best breeding results from all exhibited game species. The total number of 162 trophies was awarded 36 golden and 48 silver medals. Mouflons in Czechoslovakia indicate the highest conclusive level of all countries with mouflon rearing. The best exhibited trophy 236,96 p. CIC (Madrid 1962) is as a rule the highest prized mouflon in Europe. Nevertheless, the breeding of mouflons indicates also large possibilities which are to be realized by adequate breeding measures, notably by increasing the selection and hunting of trophy mouflons first in the age of 8—9 years. The calculation of correlation dependences showed a possible assessment of the length and girth of horns, for instance, in the 6th year on the basis of the length in the second year. This approves the necessity to exclude short-horned mouflons from breeding in the second year of age.

Bewertung der Expositionen von Rotwild, Damwild und Muffelwild auf der Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965

Die vorliegende Arbeit enthält eine Analyse der einzelnen Trophäenwildartenexposition der im Jahre 1965 in Brno veranstalteten Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung, und zwar vom Gesichtspunkt der Qualität und der Hege. Es wurden Trophäen ausgestellt, die seit dem Jahre 1938 erworben wurden.

Die Gesamtheit der ausgestellten Hirsche wies auf einen bedeutenden Anstieg der Qualität der Hegeergebnisse sowohl in der Slowakei als auch insbesondere in den tschechischen Gebieten hin, wo das Wild früher wesentlich schlechterer Qualität war. Diese Qualitätssteigerung tritt insbesondere in den letzten 10 Jahren in Erscheinung. Von den ausgestellten 440 Trophäen wurde 29 die Goldmedaille, 183 die Silbermedaille und 223 die Bronzemedaille zuerkannt. Am stärksten war das Geweih eines Hirsches aus Polana (1961) — 240,65 p. CIC.

Trotz dieser Verbesserung gibt es weitere Möglichkeiten einer Erhöhung der Trophäenqualität, und zwar durch zielgerechte Lenkung der Hegeverfahren im Rahmen der Hegegebiete, hauptsächlich durch Verbesserung der Sturktur der Hirschbestände nach Geschlecht und Alter unter Verlegung des Hauptnachdrucks auf den guten Anteil der Hirsche der III. Altersklasse (9jährige und ältere), der sich auf etwa 25 % aller Hirsche belaufen sollte. Der bisherige Hauptmangel ist der Abschuß der vielversprechendsten Zukunftshirsche in einem allzufrühen Alter. Das Durchschnittsalter der ausgestellten Hirsche war nur 8 bis 9 Jahre, während das optimale Alter zur Trophäenbildung 12 bis 15 Jahre ist. Wenn die besten Hirsche dieses Alter erreichen würden, würde sich die Anzahl der stärksten Trophäen vielfach vergrößern und das erreichte Niveau wesentlich erhöhen.

Die Exposition von 13 Trophäen der Sika-Hirsche bot eine grundlegende Übersicht über das bisherige Niveau der Hege und ermöglichte einen Vergleich auch im internationalen Maßstab. Es wurden 4 Gold- und 4 Silbermedaillen erteilt.

Die Kollektion von 37 Damhirschtrophäen wies auf eine Stagnation der qualitativen Entwicklung seit dem Jahre 1938 hin. Es wurden 4 Gold- und 7 Silbermedaillen zuerkannt. Die Ergebnisse entsprechen weder in bezug auf die Qualität, noch in bezug auf die Quantität dem Umfang der Hege dieses Wildes und den Bedingungen in den Jagdrevieren. Die Hauptmängel bildet die unerwünschte Struktur des Wildbestandes, die mangelnde Selektion beim Jungwild und der vorzeitige Abschuß der Trophäen-Schaufter.

Die Exposition von Mufflon-Schnecken wies vor allen Wildarten die besten Hegeergebnisse auf. Von der Gesamtanzahl von 162 Trophäen wurden 36 mit der Gold- und 48 mit der Silbermedaille ausgezeichnet. Die Qualität der tschechoslowakischen Mufflonzucht ist von allen Ländern, wo das Muffelwild gehegt wird, signifikant am höchsten. Die stärkste ausgestellte Trophäe — 236,95 p. CIC (Madrid 1952) — ist der am höchsten regulär eingeschätzte Mufflon Europas. Trotzdem gibt es auch in der Mufflonhege noch bedeutende Reserven, die durch entsprechende Hegemaßnahmen, insbesondere durch Verstärkung der Selektion und durch die Jagd von Trophäenwidder erst im Alter von 8—9 Jahren ausgeschöpft werden könnten. Eine Berechnung der Korrelationszusammenhänge zeigte, daß man aus der Länge der Hörner im 2. Jahre zuverlässig auf die Länge und den Umfang der Hörner z. B. im 6. Jahr schließen kann, was die Notwendigkeit bestätigt, die Mufflons, die im 2. Jahre kurze Hörner haben, aus der Hege auszuschalten.

Adresa autora:

Doc. dr. inž. Josef Nečas, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, pracoviště Židlochovice

EXPOZÍCIA SRNČÍCH TROFEJÍ

■ Srnčie trofeje bývajú na výstavách a prehliadkach poľovníckych trofejí vždy tak trochu v úzadí záujmu. Je to najskôr preto, že v posledných desaťročiach akosť srnčích trofejí nestúpala tak zjavne, ako to badať na jeleních parohoch, alebo muflóních rohoch. Z národného i medzinárodného hľadiska mala však súťaž srnčích trofejí na brnenskej výstave veľmi dobrú úroveň a dokumentovala tak vzostup chovu srnčej zveri v Československu. Niet preto divu, že expozícia srnčích trofejí, inštalovaná podľa jednotlivých krajov, tešila sa zásluženému záujmu domácich i zahraničných návštevníkov a dokázala, že Československo zaujíma v chove srnčej zveri právom popredné miesto medzi európskymi štátmi.

HODNOTENIE TROFEJÍ A ÚČASŤ

Srnčie trofeje boli hodnotené podľa medzinárodnej metódy CIC. Je to vlastne prevzatá Biegerova metóda, ktorá za posledných štyridsať rokov nezaznamenala prakticky nijaké zmeny, a preto dáva možnosť vzájomne porovnávať jednotlivé špičkové trofeje z rôznych výstav a z rôznych časových období. Menšou nevýhodou tejto metódy je, že sa príliš zameriava na váhu a objem parožia. Na brnenskej výstave sa to prejavilo dosť markantne, pretože tu bolo vystavených nemálo paroží netypického tvaru, ktoré zásluhou veľkej váhy a často aj objemu získavali vysoké ohodnotenie, kým mnohé srnce s nádherným parožím ostávali hodne vzadu len preto, že ich parohy sú trochu ľahšie. Hodnotiacia komisia pritom v plnej miere nevyužila ani tolerované rozpätie 5 bodov CIC pre prirážky a zrážky, aby tieto rozdiely čiastočne vyrovnala. Niekoľko paroží dostalo síce ako prirážku 1—3 body (v dvoch prípadoch aj 4 body), no v prisudzovaní trestných bodov za nežiadúci tvar parožia sa postupovalo dosť benevolentne, pretože maximálna zrážka prisúdená niekoľkým málo trofejám bola len 1 bod.

Pre udelenie medailí bolo stanovené toto bodové rozpätie:

- I. zlatá nad 130 b. CIC,
- II. strieborná 115—129,9 b. CIC,
- III. bronzová 105—114,9 b. CIC.

Na výstave bolo ohodnotených 347 srnčích parožkov, z ktorých 241 bolo odmenených medailami (tabuľka I).

I. Prehľad srnčích trofejí odmenených medailami

Počet bodov CIC	Kraj										ČK	SK	Spolu
	Sč	Jč	Zč	Svč	Vč	Jm	Sm	Zs	Ss	Vs			
Nad 130	2	—	—	1	2	4	1	13	9	7	10	29	39
115—130	8	4	—	2	6	7	9	20	19	11	36	50	86
105—115	5	8	2	6	8	22	2	17	28	18	53	63	116
Celkom	15	12	2	9	16	33	12	50	56	36	99	142	241

Najviac medailí získali síce srnce zo Stredoslovenského kraja, ale najvyššiu trofejovú hodnotu majú srnce zo Západoslovenského kraja, lebo dostali najviac zlatých a strieborných medailí. Skoro všetky „zlaté“ srnce z tohto kraja pochádzajú z poľných poľovných revírov v okresoch Komárno, Nové Zámky, Galanta a Dunajská Streda.

Z českých krajov najvyššiu úroveň trofejí dosiahol kraj Juhomoravský a pomerne dobre obstáli aj kraje Stredočeský, Severomoravský a Východočeský, kým Juhočeský kraj nezískal žiadnu zlatú a Západočeský ani len striebornú medailu.

Pre posudzovanie kvality trofejí v jednotlivých krajoch treba brať do úvahy predovšetkým úlovy odmenené zlatou a striebornou medailou, pretože zastúpenie trofejí odmenených bronzovou medailou nie je ani zďaleka úmerné pravdepodobnému možnému počtu trofejí, ktoré by bronzovú medailu získali. Kraje Západoslovenský, Stredočeský a Severomoravský mali na výstave dokonca menej „bronzových“ ako „strieborných“ srncov, čo spôsobila väčšia náročnosť pri výbere trofejí a obosielaní výstavy okresnými výbormi ČSMS.

V súvislosti so zastúpením jednotlivých krajov i celkove treba povedať, že na výstavu sa nedostali všetky hodnotnejšie úlovky, ba chýbali aj niektoré známe špičkové trofeje, ako napr. Bábelov srnec z Okoča (160,4 b. CIC), Valjentov srnec z Bánoviec nad Bebravou (144 b. CIC) a viaceré ďalšie. Ťažko odhadnúť percento napr. len zlatých trofejí, čo neboli na výstavu poslané. Podľa mojich záznamov je len na Slovensku 10—15 srnčích parožkov (uložených po roku 1938), ktoré by boli v Brne dostali zlatú medailu.

Usporiadateľom výstavy sa však podarilo za účinnej pomoci krajských a okresných výborov ČSMS i obetavých jednotlivcov zhromáždiť i tak pomerne vysoký počet trofejí, takže na utvorenie obrazu o súčasnom stave chovu srnčej zveri to celkom postačuje.

VZRAST ÚROVNE SRNČÍCH TROFEJÍ

Od roku 1937, kedy bola svetová poľovnícka výstava v Berlíne, a od roku 1938, kedy sa uskutočnila posledná celoštátna prehliadka trofejí, nemali sme možnosť posúdiť vzrast kvality srnčích trofejí u nás. V roku 1958 bola síce v Bratislave výstava poľovníckych trofejí, ale tu boli sústredené len trofeje zo Slovenska, a to aj z obdobia pred rokom 1938. Obdobie najväčšieho vzrastu trofejí (1955—1964), ktorý sa zaznamenal predovšetkým na Slovensku, na tejto výstave prirodzene nemohlo byť zhodnotené.

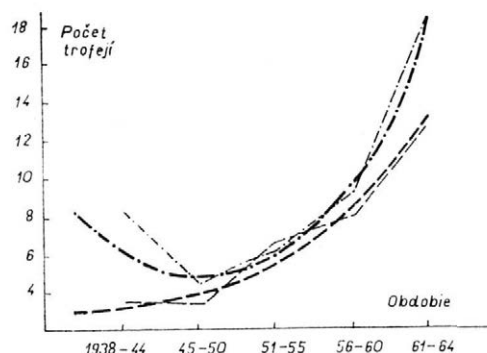
Pretože v roku 1938 bolo Československo na berlínskej výstave pomerne

II. Porovnanie bodového rozpätia pre udelenie medailí

Počet bodov CIC	Berlín 1937			Brno 1965		
	ČK	SK	spolu	ČK	SK	spolu
Nad 130	3	17	20	10	29	39
115—130	10	24	34	36	50	86
105—115	7	21	28	53	63	116
Celkom	20	62	82	99	142	241

dobré zastúpené trofejami, môžeme na porovnanie uviesť bodové hodnoty z tejto výstavy. Pokiaľ ide o bodové rozpätie pro udelenie medailí v Brne, je porovnanie uvedené v tabuľke II.

Hoci časové obdobia, za ktoré sa na oboch výstavách trofeje vystavovali, nie sú rovnaké (Brno 28 rokov, Berlín 40—50 rokov), predsa len toto porovnanie veľa naznačuje. V súvislosti s expanziou jelenej zveri a veľmi prudkým vzrastom bodových hodnôt jeleních paroží nezaznamenal sa u nás tak veľký vzrast, aspoň v celoštátnom priemere, ako by sa zdalo na prvý pohľad. Keby sme totiž odpočítali odmenené srnčie parožky zo Západoslovenského kraja, z ktorého prakticky na výstave v Berlíne neboli nijaké srnčie trofeje, zistili by sme, že úroveň chovu srnčej zveri nestúpala takým trendom, ako napr. pri jeleních alebo muflónových trofejách.

13. Grafické znázornenie vzrastu trofejí, ulovených v jednotlivých obdobiach. Čiarkovane vzrast trofejí v českých krajoch, bodkočiarkovane na Slovensku

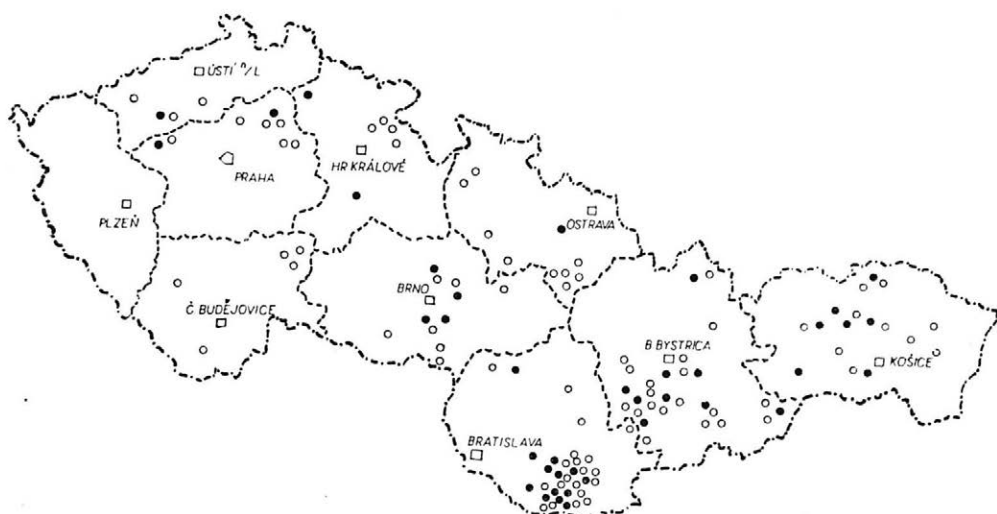
ja sú len z povojnového obdobia, presnejšie až od roku 1955, Stredoslovenský a čiastočne aj Východoslovenský kraj žije, ako sa vraví, predovšetkým zo starších trofejí (1938–1945).

Vo väčšine krajov sa najviac silných trofejí ulovilo v posledných štyroch rokoch, teda v období 1961–1964. V Západoslovenskom kraji je to až 70 % trofejí, vo Východočeskom a Severočeskom 55–60 % trofejí, v Stredočeskom,

Priebeh vzrastu najlepších srnčích trofejí (obr. 1–12) znázorňuje diagram a prehľadná mapka miest ulovenia jednotlivých trofejí (obr. 13, 14).

Z grafického znázornenia vidieť, že v českých krajoch počet trofejí stúpa od roku 1938 miernejšie, ale pravidelne. Na Slovensku v období ku koncu druhej svetovej vojny a ešte asi desať rokov po nej dochádza k silnému poklesu a od roku 1956 zase k prudkému vzostupu počtu kapitálnych trofejí. Takýto priebeh krivky ovplyvnili dve dôležité okolnosti, a to pokles počtu trofejí v Stredoslovenskom a Východoslovenskom kraji a naopak prudký vzrast v Západoslovenskom kraji. Kým všetky „zlaté“ srnca zo Západoslovenského kra-

Juhočeskom a Juhomoravskom kraji 40—45 % trofejí, v Západočeskom a Východoslovenskom 35 % a v Stredoslovenskom dokonca len 15 % trofejí odmenených zlatou alebo striebornou medailou.

14. Miesta ulovenia najlepších trofejí výstavy. Plný krúžok označuje trofeje odmenené zlatou medailou, prázdny krúžok striebornou medailou

VEK A ROZMERY SRNČÍCH TROFEJÍ

Fyzický vek srnca je podstatne kratší ako jeleňa, a preto pri odstrelé srncov nedochádza k tak častým prípadom predčasného ulovenia jedinca, ako je to napr. u jeleňa alebo muflóna. Medzi najlepšími srnčími trofejami boli však aj také prípady, že srnce boli ulovené predčasne v treťom alebo štvrtom roku života.

Srnčie trofeje na výstave mali priemerný vek (len parožia, kde sa vek dal zistiť) uvedený v tabuľke III.

III. Priemerný vek srnčích trofejí

Počet bodov CIC	ČK	SK	Spolu
Nad 130	4,90	5,15	5,03
115—130	4,65	4,65	4,65
105—115	5,12	4,65	4,93
Celkom	4,93	4,79	4,87

Na úlovkoch s bodovou hodnotou 115—130 b. CIC, čiže na parožiach priemerne okolo 120 bodov najlepšie vidieť, že srnce dosahujú trofejovú kulmináciu vo veku 5—6 rokov. Pomerne vysoký priemerný vek srncov s parožím od 105 do 115 bodov ovplyvnil jednak vek srncov so znakmi spiatočníkov, jednak parožia slabšie založených srncov ulovených v ich trofejovej kulminácii.

Je však zaujímavé, že vek najlepších desiatich srncov výstavy sa zistil od troch až do ôsmich rokov.

Rozmery jednotlivých srnčích trofejí sú v prehľadnej tabuľke srncov odmenených zlatou medailou (tabuľka IV). V triede týchto srncov sa zaznamenali maximálne a minimálne rozmery, poťažne váha a objem uvedené v tabuľke V.

Najvyššie lodyhy majú srnce zo Stredoslovenského a Východoslovenského kraja, najnižšie z kraja Záposlovenského.

Váha paroží najlepších srncov sa pohybuje v rozpätí 420—500 g, pričom najväčšiu váhu dosiahol rekordný srnec J. K o š e c a (668 g), najnižšiu E c k e r - t o v srnec z Myjavy (388 g).

Závislosť váhy a objemu parožkov v prevažnej väčšine trofejí sa pohybuje v prijateľných rozpätiach. Vyjadrené koeficientom podľa V o l z a je to rozpätie 2,20—2,40, pri porovnaní váhy a objemu je to 0,40—0,45 cm³ objemu parožia na 1 g parožnej hmoty. Najextrémnejšiu závislosť má Eckertov srnec, s objemom až 0,65 cm³ na 1 g parožnej hmoty, čo je pri Volzovom koeficiente až 2,97. Je otázne, či takéto parožie možno vôbec považovať za normálne a či by sa nemalo hodnotiť osobitne prísnymi kritériami (unimálny počet vzhľadových bodov a maximálna zrážka 5 bodov). Nad 0,50 cm³ objemu na 1 g parožnej hmoty má ďalšia čiastočná abnormita, a to srnec inž. B a n c í k a, ako aj srnec Z d. J i n d r u a J. Ě h á n k a. Naproti tomu veľmi ťažké sú niektoré parožia srncov zo Záposlovenského kraja i z českých krajov (P o l á k, C a p á r i k, S v o b o d a, K l a p - k a, S i e g l), ktoré majú menej ako 0,40 cm³ objemu na 1 g parožnej hmoty a koeficient podľa Volza 2,11—2,18. Najťažšie trofeje majú v priemere srnce zo Záposlovenského kraja, pomerne ľahké parožia majú srnce zo Stredoslovenského a Východoslovenského kraja a okrem toho aj mnohé trofeje staršie, čo len potvrdzuje, že parožie pomerne dlho vysychá, a teda aj po viacerých rokoch ešte stále stráca na váhe.

Priemerné bodové hodnoty v jednotlivých bodových rozpätiach sú uvedené v tabuľke IV. Aj tento prehľad potvrdzuje, že najvyššia úroveň trofejí je v Záposlovenskom kraji, a to predovšetkým zásluhou veľkej váhy a objemu paroží tamojších srncov. Z fotografií jednotlivých trofejí sa možno presvedčiť, že v Záposlovenskom kraji je hodne trofejí, ktoré z estetického hľadiska značne zaostávajú za srncami z iných oblastí. Potvrdzuje to aj skutočnosť, že z 13 „zlatých“ srncov Záposlovenského kraja len dvom boli priznané prirážky za celkový vzhľad a krásu trofeje, kým parožia z ostatných krajov republiky dosiahli prirážky až v 65 % prípadov.

V tejto súvislosti by snáď bolo potrebné pouvažovať o takých chovateľských opatreniach (najmä osviežením krvi zverou z iných oblastí), ktoré by prispeli nielen na zväčšenie výšky lodýh tamojších srncov, ale aj na zlepšenie ich estetického vzhľadu. Tak by sa jedinečné prírodné podmienky pre chov tejto zveri v maximálnej miere využili.

ZÁVER

Prehľadka srnčích trofejí ukázala vzostup úrovne chovu srnčej zveri u nás, i keď jej pôvodné biotopy boli značne zúžené expanziou jelenej zveri. Ďalším cieľavedomým chovom v českých krajocho a využitím priaznivých podmienok v juhozápadnej oblasti Slovenska je možné v ďalších desiatich rokoch kvalitu srnčej zveri ďalej zvyšovať. Zvýšeniu akosti a trofejovej hodnoty paroží by prospelo intenzívnejšie prikrmovanie tejto zveri takými krmivami, ktoré stimulačne

IV. Poradie najlepších srnčích parožkov

Por. č.	Meno lovca	Miesto ulovenia	Okres	Rok ulovenia	Vek	Dĺžka lodýh		Váha reduk. v g	Objem parož. v cm ³	Rozloha v cm	Súčet bodov za vzhľad	Bodová hodnota trofeje
						P v cm	L v cm					
1.	J. Košec	Nesvady	Komárno	1962	7	24,5	25,2	668	304	42	10	178,33
2.	C. Šedivý	Oploty	Louny	1959	4	27,5	27,6	519	233	53	22	157,58
3.	R. Lieskovský	Klenov	Prešov	1943	5	28,5	27,6	541	236	45	16	154,93
4.	M. Hanák	Palárikovo	Nové Zámky	1955		23,5	23,5	536	257	44	10	152,45
5.	J. Škula	Neded	Galanta	1964	6	25,0	25,0	562	235	50	13	152,20
6.	D. Nevický	Podhradník	Prešov	1959	3	25,9	26,0	492	235	47	17	149,68
7.	Z. Jindra	Chlumec	Ml. Boleslav	1958	8	25,0	23,0	506	260	37	9	149,60
8.	G. Weis	Počúvadlo	Žiar n. Hronom	1939	7	25,0	26,5	527	230	41	14	148,58
9.	M. Král	Kolárovo	Komárno	1964	5	25,0	28,2	539	219	46	13	145,90
10.	Š. Stoličný	Čingov	Sp. Nová Ves	1958		26,0	26,5	477	227	55	13	141,92
11.	L. Tóth	Margit-Majer	Komárno	1962	5	20,5	21,0	533	225	62	10	141,17
12.	J. Kovalčík	Figa	Rim. Sobota	1955	4	27,0	28,0	472	222	47	13	140,55
13.	J. Řehánek	Ivanovice na Hané	Vyškov	1956		22,5	22,5	451	232	60	14	139,95
14.	L. Pál	Dolný Jatov	Galanta	1963	4	24,0	22,0	497	225	41	11	139,70
15.	J. Kooš	Furča	Košice	1940		25,0	27,0	470	210	42	16,5	139,50
16.	J. Řezníček	Libštát	Semily	1958	4	23,9	24,1	487	229	50	11	139,48
17.	M. Kánsky	Zborov	Bardejov	1961	4	24,0	23,5	490	211	71	14	138,17
18.	J. Pillar	Balvany	Komárno	1963		25,0	25,0	467	216	54	14	138,00

19.	Z. Stibral	Blatný les	Banská Bystrica	1944	4	28,8	29,9	435	207	44	11	137,97
20.	A. Renčo	Dobrá Niva	Zvolen	1961	6	30,0	29,7	434	216	45	14,5	137,63
21.	J. Eckert	Košariská	Senica	1958	6	22,5	22,0	388	255	28	11	137,40
22.	D. Stanka	Dobroč	Lučenec	1962	5	27,0	25,5	446	212	37	16,5	137,37
23.	J. Novotný	Kútники	Dunajská Streda	1962	5	25,5	25,0	477	200	61	17	137,32
24.	Š. Pollák	Galanta	Galanta	1964	6	23,5	22,0	542	202	41	11	137,17
25.	J. Dacho	Revúca	Rožňava	1961	5	28,5	26,0	477	226	31	7	136,12
26.	E. Polóny	Selce	Banská Bystrica	1940		30,0	25,5	471	210	68	12	135,92
27.	B. Siegl	Pustá Seč	Rakovník	1944	5	25,5	25,6	465	180	56	22	135,28
28.	E. Husák	Vel. Opatovice	Blansko	1955	5	24,0	25,0	483	198	61	15	134,95
29.	J. Klapka	Chroustovice	Chrudim	1961	5	22,0	23,5	505	196	49	14	134,67
30.	J. Antony	Tichý Potok	Prešov	1942		29,5	28,5	417	205	55	13	133,70
31.	L. Bancík	Kľak	Žiar n. Hronom	1955		22,0	22,0	462	238	86	5	133,60
32.	V. Bohatý	Židlochovice	Brno-venkov	1961	3	22,0	22,0	479	195	73	16	133,40
33.	S. Svoboda	Bosonohy	Brno-venkov	1961	5	26,5	26,5	478	187	45	16	132,65
34.	Š. Sulík	Zubrica	Dol. Kubín	1942		25,5	26,5	452	216	75	10	132,00
35.	Koloman Toth	Selice	Galanta	1958		25,5	25,5	459	197	72	14	131,75
36.	L. Capárik	Andovce	Nové Zámky	1962	4	23,0	23,0	570	192	45	12	131,10
37.	P. Kelnar	Rybí	Nový Jičín	1953	6	23,5	23,0	433	212	55	10	130,52
38.	J. Sulík	Žarnovica	Žiar n. Hronom	1943	5	26,5	26,5	447	208	45	10	130,35
39.	L. Tóth	Kráľka	Komárno	1964	6	24,0	24,0	475	195	50	12	130,00

	ČK		SK		ZS kraj		ČSSR	
Dĺžka lodýh v cm	27,5	22,0	29,8	20,7	25,5	20,7	29,8	20,7
Váha (red.) v g	519	433	668	388	668	388	668	388
Objem v cm ³	260	180	304	192	304	192	304	180

pôsobí na rast parožia. Odstrel treba usmerňovať tak, aby sa najnádejnejšie srnce lovili v čase trofejovej kulminácie, tj. vo veku 5—6 rokov.

EXPOZÍCIA KAMZIČÍCH TROFEJÍ

Chovu kamzičej zveri sa síce u nás venuje rovnaká starostlivosť ako ostatným druhom raticovej zveri, ale kamzíky sa už dlhé roky nelovia, pretože prírastky stačí likvidovať drsná príroda. Kvôli komplexnosti expozícií raticovej zveri boli vystavené aj kamzičie rožky, aby sa dalo posúdiť, akú trofejovú úroveň dosahujú.

HODNOTENIE KAMZIČÍCH ROŽKOV A ÚČASŤ

Kamzičie rožky boli vyhodnotené podľa medzinárodnej metódy CIC a pridelenie medailí bolo stanovené toto bodové rozpätie:

- I. zlatá medaila nad 115 bodov CIC,
- II. strieborná medaila 109—114,99 bodov CIC,
- III. bronzová medaila 103—108,99 bodov CIC.

V expozícii kamzíkov prevládali trofeje v Vysokých Tatier, ktoré doplňovali kamzíky z oblasti Č. Kamenice a Jeseníkov. Hoci takmer na všetkých trofejách kamzíkov figurujú mená lovcov, nejde vždy o skutočné úlovky, ale aj o trofeje z uhynutých kusov a dokumentačných odstrelov. Medzi trofejami sú aj niektoré staršie úlovky (napr. druhý najsilnejší kamzík výstavy je vlastne úlovok A. Žuffu z roku 1932).

KVALITA VYSTAVENÝCH TROFEJÍ

Novšie i staršie úlovky potvrdili, že trofejová úroveň našich kamzíkov je nízka. Ak nepočítame už spomenutého kamzíka A. Žuffu, máme u nás od roku 1938 jedinou trofej, ktorá získala striebornú medailu a aj jedinou trofej ohodnotenú na 110 b. CIC. V Rumunsku, Nemeckej spolkovej republike, Juhoslávii a Rakúsku sa aspoň každých 5—10 rokov uloví kamzík s trofejou nad 120 b. CIC. Rekordný rumunský kamzík z roku 1934 má 141,1 b. CIC a takmer každý rok sa získa niekoľko trofejí nad 115 bodov.

Hlavnou príčinou nízkej trofejovej úrovne je najmä to, že sa pôvodne populácie neregenerovali novou krvou. Pretože pri tejto zveri je veľké nebezpečenstvo prenesenia rôznych chorôb, proti ktorým sú pôvodné populácie odolné, podobné pokusy sa ani nerobili. So súčasným stavom a osudom našich kamzíkov sa už asi budeme musieť zmieriť a pokračovať naďalej v doterajšom spôsobe chovu i lovu (zvýšená starostlivosť a ochrana kamzičej zveri a periodický dokumenta-

VI. Priemerné bodové hodnoty

Počet bodov CIC	Kraj										ČK	SK	Spolu
	Sč	Jč	Zč	Stč	Vč	Jm	Sm	Zs	Ss	Vs			
Nad 130	142,4	—	—	157,5	137,0	137,1	130,5	142,5	137,1	142,0	138,8	140,7	140,2
115—130	120,4	115,6	—	119,7	120,92	123,7	119,6	122,8	122,1	121,5	117,1	122,3	120,5
105—115	109,6	109,2	109,0	107,9	110,6	108,6	107,2	109,5	109,3	109,8	108,9	109,5	109,2
Celkom	119,7	111,4	109,0	116,8	117,3	115,1	118,4	123,5	118,1	116,2	112,6	119,7	116,7

VII. Poradie najlepších kamzičích rožkov

Por. čís.	Meno lovca alebo vystavovateľa	Miesto ulovenia	Okres	Rok	Vek	Dĺžka rožkov		Výška rožkov v cm	Rozloha v cm	Obvod rožkov		Bodová hodnota
						P v cm	Ľ v cm			P v cm	Ľ v cm	
1.	J. Kollega	Faixová	Poprad	1948	10	26,4	26,4	17,1	18,6	8,9	8,9	111,90
2.	M. Kučera	Vreče	Lipt. Mikuláš	1932	8	25,4	26,0	16,7	17,0	9,0	8,9	109,05
3.	F. Funkel	Javorina	Poprad	1962	9	24,9	25,0	16,8	17,5	8,9	9,2	108,90
4.	uhynutý	Klíč-Svor	Česká Lipa	1962	9	24,8	24,9	16,7	17,0	8,9	8,9	108,82
5.	J. Juraško	Javorina	Poprad	1945	10	24,6	24,5	17,1	16,1	8,9	8,8	106,62
6.	J. Chovanec	Javorina	Poprad	1962	10	24,2	24,6	15,5	16,4	9,0	9,1	105,90
7.	M. Bališ	Javorina	Poprad	1938	10	24,4	24,7	15,4	16,2	9,0	8,9	105,57
8.	J. Švihra	Javorina	Poprad	1942	8	24,0	23,8	15,7	17,5	9,0	9,0	105,05
9.	M. Kučera	Baníkov	Poprad	1936	7	24,8	24,7	15,3	14,5	9,3	9,2	104,93
10.	Š. Beňa	Javorina	Poprad	1942	8	24,9	23,8	15,8	16,0	8,8	8,7	104,52
11.	J. Sulík	Vysoké Tatry	Poprad	1942	10	24,8	24,8	16,5	15,4	8,6	8,4	104,50
12.	Š. Beňa	Javorina	Poprad	1943	7	23,8	24,0	15,5	14,9	9,0	9,3	104,45
13.	O. Michálek	Javorina	Poprad	1940	7	24,7	25,0	16,2	14,9	8,7	8,6	104,17
14.	M. Bališ	Javorina	Poprad	1960	10	24,1	23,3	15,5	17,9	8,5	8,5	103,95
15.	M. Blahout	Javorina	Poprad	1961	8	24,3	23,5	16,0	17,2	8,4	8,5	103,90
16.	K. Zicha	Loučná n. Des.	Šumperk	1963	9	23,8	23,9	15,8	17,6	8,4	8,4	103,45

ný odstrel prestarnutých kamzíkov), aby v najsevernejšej oblasti rozšírenia tejto zveri sa aj naďalej zachovali pôvodné populácie v dnešných stavoch.

VEK A ROZMERY KAMZÍČÍCH ROŽKOV

Vystavené trofeje boli z kamzíkov 7—10ročných, prevažne 10ročných. Je to vek, kedy je trofej, ako sa povie, už hotová a zvýšenie jej bodovej hodnoty už nemožno očakávať. Priemerný vek kamzíkov bol 8,7 roka.

Nízke bodové hodnoty našich kamzíkov priamo súvisia s pomerne malými rozmermi rožkov. Najlepšie kamzíky majú dĺžku rožkov len zriedka nad 25 cm, výška rožkov sa pohybuje od 15 do 17 cm, obvod len celkom výnimočne prekročí 9 cm.

Priemerné rozmery rožkov odmenených kamzíkov: dĺžka 24,6 cm, výška 16,0 cm, rozloha 16,4 cm, obvod rožkov 8,8 cm.

Priemerná bodová hodnota rožkov odmenených kamzíkov je 105,5 b. CIC. Rozmery všetkých trofejí odmenených medailami sú uvedené na tabuľke VII (obr. 15—19).

Pri kamzičích trofejách nie sú veľké bodové rozdiely a rovnako niet veľkých rozdielov medzi dĺžkami rožkov, ich výškou, rozlohou a hrúbkou. V dĺžke najlepších a najslabších rožkov je rozdiel len asi 3 cm, vo výške 1,5 cm a v hrúbke len 5 mm. To značí, že ide o populácie trofeje vyrovnané, prakticky bez jedincov mimoriadne dobre založených, takže ani do budúcnosti nemožno očakávať zlepšenie trofejí.

EXPOZÍCIA DIVIAČÍCH TROFEJÍ

Diviačie kly sú jediná trofej raticovej zveri, ktorá sa nedá ovplyvniť nijakým chovateľským zásahom, a preto nemôže byť ani ukazovateľom takýchto snáh, ak sa niekde vôbec robili. Popri trofejách šeliem sú diviačie kly dnes už vlastne jedinou pravou poľovníckou trofejou a aj keď sa jednotlivé silné trofeje navzájom veľmi podobajú, každá má osobitnú a svoju hodnotu tak pre strelca, ako aj pre poľovný revír, v ktorom bola ulovená. S ulovením kapitálnej diviačej trofeje sú spojené silné a nezabudnuteľné poľovnícke zážitky, ktoré v určitom smere nahrádzajú variabilnosť a silu ostatných trofejí, napr. jeleních parohov alebo srnčích parožkov. Tieto trofeje sa medzi poľovníkmi veľmi cenia a ich hodnotu iste primerane oceňuje aj udelená medaila.

HODNOTENIE TROFEJÍ A ÚČASŤ

Diviačie trofeje boli hodnotené podľa medzinárodnej metódy CIC, ktorá platí už dlhé roky, a preto umožňuje porovnávať najlepšie trofeje z rôznych krajín, krajov a z rôznych období. Metóda umožňuje veľmi presné ohodnotenie trofeje. Pretože však niektoré diviačie zbrane boli pevne primontované na štítok a nedali sa bez rizika poškodenia od neho oddeliť, došlo teda aj vinou samotných lovcov k miernemu podhodnoteniu niektorých trofejí pri meraní dĺžky klov. Komisia pre hodnotenie trofejí využila plne možnosť na prisúdenie kladných bodov za mimoriadne súmerný a pekný tvar zbraní. (Oficiálna metóda CIC síce možnosť takejto prirážky neuvádza, ale pretože sa takto bodujú trofeje na všetkých medzinárodných výstavách, prisudzovali sa kladné body aj v Brne.)

Pre udelenie medailí bolo stanovené toto bodové rozpätie:

- I. zlatá medaila 120 bodov CIC a viac,
- II. strieborná medaila 115—119,99 bodov CIC,
- III. bronzová medaila 110—114,99 bodov CIC.

Ohodnotených bolo celkom 210 trofejí, z ktorých 158 získalo niektorú medailu. Prehľad diviачích trofejí odmenených zlatou medailou je uvedený v tabuľke VIII.

VIII. Prehľad diviачích trofejí odmenených zlatou medailou

Počet bodov CIC	Kraj										Čk	SK	Spolu
	Sč	Jč	Zč	Svč	Vč	Jm	Sm	Zs	Ss	Vs			
120 a viac	1	—	—	—	—	—	—	4	11	18	1	33	34
115—120	—	—	1	—	1	2	2	8	14	22	6	44	50
110—115	2	—	2	1	2	7	1	8	31	20	15	59	79
Celkom	3	—	3	1	3	9	3	20	56	60	22	136	158

Najviac a najlepších diviачích trofejí vystavovali poľovníci z Východoslovenského a Stredoslovenského kraja. Určitým prekvapením je pomerne dobré umiestnenie diviачích trofejí zo Západoslovenského kraja. České kraje získali spolu len jednu zlatú a šesť strieborných medailí, ale dosť veľký počet bronzových medailí naznačuje, že aj v českých krajoch by sa dosiahli dobré trofeje, keby sa silné kance mohli dožiť vyššieho veku. Počet vystavených a odmenených trofejí nezodpovedá celkom súčasnému rozšíreniu diviачej zveri v Čechách a na Morave. Tabuľka o prehľade diviачích trofejí (tabuľka IX) len potvrdzuje, že sila diviачích zbraní stúpa smerom na východ. Naše špičkové trofeje zatiaľ nedosahujú úroveň trofejí napr. poľských diviakov, ktoré držia svetové prvenstvo a ktorých úlovky s počtom bodov nad 130 nie sú nijako vzácne (obr. 20—24).

Diviачie zbrane sú trofejou predsa len malou a ľahko ujdú pozornosti najmä vtedy, keď lovcia týchto trofejí sú roztratení po zapadlých obciach a osadách. Možno preto smelo tvrdiť, že v súťaži diviачích zbraní (aspoň zo Slovenska) bola „absencia“ dostupných trofejí najväčšia. Svedčí o tom aj objavenie, keď už mám spomenúť len ozaj špičkové trofeje, dvoch diviачích trofejí na východnom Slovensku, ktoré majú vyššiu bodovú hodnotu (a zhodou okolností obe dosiať najväčšiu zistenú šírku spodných klov 29,8 mm) ako víťazný diviak z Brna.

ROZMERY DIVIACHÍCH KLOV

Dĺžka a šírka dolných klov a hrúbka horných klov pri jednotlivých trofejách značne kolíše. Sú trofeje, ktoré majú pomerne veľkú dĺžku, ale malú šírku klov a zas naopak, malú dĺžku, ale veľkú šírku klov. Len asi pri 20 % trofejí je dĺžka a hrúbka v akejsi závislosti a blíži sa rozmerom priemernej trofeje.

Maximálne a minimálne priemerné rozmery klov odmenených zlatou medailou sú uvedené v tabuľke X.

IX. Poradie najlepších diviačích klov

Por. číslo	Meno lovca	Miesto ulovenia	Okres	Rok ulovenia	Dĺžka dolných klov v cm		Šírka dolných klov v cm		Obvod horných klov v cm		Prirážka za vzhľad	Bodová hodnota trofeje
					P	L	P	L	P	L'		
1.	J. Boďa	Svit	Poprad	1962	28,8	28,0	28,0	27,4	7,8	7,6	4,5	131,40
2.	M. Nevický	Kežmarok	Poprad	1938	26,3	27,0	28,6	28,0	7,4	7,6	4,5	131,05
3.	V. Hajdu	Hrkov	Rožňava	1964	25,4	26,0	28,3	28,3	7,0	6,6	4	128,20
4.	J. Danko	Uhr. Podhradie	Topoľčany	1962	25,0	24,9	28,9	28,3	7,8	7,5	2	128,05
5.	J. Sulka	Topoľčianky	Nitra	1961	20,8	23,0	28,6	27,9	8,5	8,2	—	127,85
6.	Št. Leitmančík	Smol. Huta	Sp. Nová Ves	1962	27,0	27,0	27,0	27,0	7,7	7,8	4	127,50
7.	J. Cárík	Hnilec	Sp. Nová Ves	1955	23,7	24,3	27,4	28,0	8,0	8,0	4	127,10
8.	J. Blaško	Sp. Stará Ves	Poprad	1963	23,5	23,8	29,0	28,4	7,3	7,3	2	126,35
9.	V. Fulín	Brezovica	Prešov	1956	22,5	22,7	27,0	28,0	8,8	8,8	3,5	126,20
10.	J. Lešo	Sobrance	Michalovce	1952	25,0	23,8	27,1	27,7	7,7	7,7	4	126,00
11.	J. Chvalkovský	Str. Skalice	Kolín	1964	22,3	22,4	28,0	28,0	7,8	8,0	3	125,15
12.	M. Novotný	Nižná Slaná	Rožňava	1961	23,5	23,4	28,0	28,3	7,0	7,0	3	124,90
13.	K. Seidl	Dúbrava	Košice	1963	22,5	22,0	28,8	29,1	7,9	7,8	—	124,80
14.	J. Sulík	Topoľčianky	Nitra	1948	22,5	22,3	28,4	28,0	7,3	7,4	3	124,70
15.	J. Lucký	Handlová	Prievidza	1962	22,0	24,3	28,0	28,0	8,9	8,5	—	124,55
16.	E. Andraško	Šapinec	Bardejov	1956	23,8	24,2	27,4	27,4	8,0	8,0	2	124,20

17.	F. Hoch	Tekov. Breznica	Žiar n. Hronom	1954	22,0	22,8	28,0	28,0	7,9	8,1	1	124,15
18.	V. Michelčík	Švedlár	Sp. Nová Ves	1952	23,1	25,3	28,8	26,8	8,1	8,1	—	123,80
19.	J. Papsoň	Stará Ves	Poprad	1943	24,0	25,0	27,0	27,0	8,0	8,0	2	123,50
20.	I. Chudík	Dol. Smokovec	Poprad	1964	23,0	21,4	27,9	28,8	7,8	7,8	—	122,85
21.	R. Lieskovský	Lačnov	Prešov	1950	24,3	18,2	29,2	28,7	7,7	7,0	—	122,80
22.	J. Höher	Beňuš	B. Bystrica	1946	24,2	22,7	28,5	28,7	6,7	6,8	—	122,75
23.	A. Kyselý	Nolčovo	Martin	1946	25,0	23,8	27,6	27,6	7,5	7,5	—	122,20
24.	E. Šedý	Šafárikovo	Rim. Sobota	1952	24,0	23,7	26,8	27,4	7,4	7,2	2	121,75
25.	Š. Vlčák	Námestovo	Dol. Kubín	1940	23,2	23,3	26,3	26,3	8,2	8,4	3	121,75
26.	D. Schütanz	Prievidza	Prievidza	1960	23,7	23,3	27,2	27,2	7,2	7,3	2	121,60
27.	J. Urda	Sekerešovo	Rim. Sobota	1953	23,4	23,9	27,0	27,5	8,1	8,1	—	121,50
28.	B. Gustáň	Magura	Lipt. Mikuláš	1965	25,7	26,0	26,6	26,6	6,8	7,0	2	121,45
29.	J. Horváth	Kotešová	Žilina	1964	22,0	21,7	26,7	26,7	8,8	8,5	2	121,25
30.	M. Kulich	Detva-Poľana	Zvolen	1947	23,4	24,3	26,9	26,4	7,1	7,2	3	121,10
31.	O. Dovala	Dlhá dolina	Rožňava	1963	26,2	27,2	26,0	26,6	6,8	6,5	2	121,00
32.	L. Mališ	Hor. Lefantovce	Nitra	1958	22,7	18,7	27,8	28,6	7,8	7,8	—	120,95
33.	A. Medviď ml.	Čertižné	Humenné	1951	21,0	20,9	27,6	27,6	7,5	7,5	2	120,75
34.	K. Renezay	Levoča	Sp. Nová Ves	1960	19,2	20,0	28,9	28,0	7,6	7,5	—	120,05

X. Maximálne a minimálne priemerné rozmery klov odmenených zlatou medailou

	Maximum		Priemer		Minimum		Priemerná bodová hodnota
	P	Ľ	P	Ľ	P	Ľ	
Dĺžka dolných klov v cm	28,8	28,0	23,5	23,6	19,2	20,0	124,00
Šírka dolných klov v mm	29,0	29,1	27,6	27,7	26,0	26,0	
Obvod horných klov v cm	8,9	8,8	7,8	7,7	6,8	6,6	

Minimálne rozmery dĺžok klov boli vzaté len z celých, neodlomených zbraní.

Smerom z východu na západ ubúda na dĺžkach i hrúbkach. Dĺžka klov najlepšieho diviaka z českých krajov je 22,25 cm, priemer v Západoslovenskom kraji je 23,2 cm, v Stredoslovenskom 23,55 cm a vo Východoslovenskom 24 cm.

EXPOZÍCIA TROFEJÍ VZÁCNÝCH ŠELIEM

Trofeje vzácných šeliem boli určitým spestrením výstavy a aj dokumentom, že medvede, vlky, ale najmä rysy sa u nás vyskytujú v dosť veľkom počte. Sústreďovaniu týchto trofejí sa však nevenovala taká pozornosť ako trofejí ratičovej zveri, a preto expozícia veľkých šeliem nezodpovedá súčasnému zastúpeniu týchto druhov zveri v Československu (obr. 25—27).

HODNOTENIE TROFEJÍ

Na zasadnutí CIC v Madride v roku 1952 bolo rozhodnuté, že možno hodnotiť len lebký šeliem. Bodovanie koží je nespoľahlivé, a preto sa neuznáva za podklad oficiálneho početného hodnotenia.

Pretože však na brnenskej výstave boli zhromáždzené takmer výlučne len kože, rozhodlo sa hodnotiť ich podľa starej, dnes už neplatnej metódy. Pre celkom nepatrný počet lebiek (spolu 3 kusy) sa od hodnotenia platnou metódou upustilo.

Bodové rozpätie pre udelenie medailí bolo stanovené takto:

	medved	vlk	rys
I. zlatá	nad 300 b.	nad 120 b.	nad 120 b.
II. strieborná	260—299,9 b.	100—119,9 b.	110—119,9 b.
III. bronzová	230—259,9 b.	80—99,9 b.	100—109,9 b.

MEDVEDIE KOŽE

Medvede sa u nás lovia len na mimoriadne povolenie, ktoré sa dáva prevažne zahraničným poľovníkom, a preto malú účasť v súťaži medvedích koží možno pripísať najmä tejto okolnosti. Vystavené kože boli ohodnotené takto:

1. R. Hoesch	Nízke Tatry	1959	300,49 b.
2. J. Kovalský	Kremnické pohorie	1952	201,60 b.
3. L. Šagát	Predajná, B. Bystrica	1964	188,59 b.

Ohodnotenie pre udelenie medailí, a to zlatej, získala len prvá trofej v poradí.

VLČIE KOŽE

Súťaž vlčích koží bola veľkým sklamaním, pretože ročne sa u nás lovia desiatky vlkov. Tri vystavené kože boli ohodnotené takto:

1. Múzeum Bardejov			135,40 b.
2. J. Kokavec	TANAP - Štrb. Pleso	1962	107,25 b.
3. R. Reitner	Spišská Nová Ves		87,61 b.

Trofej odmenená zlatou medailou je krásny exemplár vlka a patrí medzi najkrajšie trofeje tejto zveri v Európe.

RYSIE KOŽE

Najviac vystavených koží bolo z rysov. Ohodnotených bolo 19 koží, z ktorých všetky získali medaily.

Poradie najlepších 5 rysích koží:

1. J. Murgaš	Tatr. Lomnica	1960	125,84 b.
2. J. Hanušovský	Sp. Nová Ves	1959	125,09 b.
3. I. Kollárik	Vrícko, Martin	1964	122,89 b.
4. J. Džadoň	Vyšné Hágy	1947	118,20 b.
5. K. Ries	Kolbasovo, Humenné	1953	116,16 b.

Mnohé z rysích koží boli krásne sfarbené, s pravidelným tigrovitým krôpkám. Celkove však naše rysy nedosahujú veľkosti rysov z východnej časti Európy.

ZÁVER

Bude potrebné prispôsobiť sa jedine uznanej metóde na hodnotenie úlovkov vzácných šeliem (včítane divej mačky). Popri kožiach šeliem, ktoré sú však aj naďalej trofejou, treba, aby poľovníci uschovávali aj lebky svojich úlovkov, pretože ich rozmery tvoria podklad pre bodové ohodnotenie trofeje.

SÚHRN

Srnce trofeje na výstave poľovníckych trofejí v Brne boli hodnotené podľa medzinárodnej metódy CIC, ktorá dáva možnosť vzájomne porovnať domáce úlovky s úlovmi z iných európskych štátov. Prehliadka ukázala, že Československo patrí medzi štáty s vyspelým chovom srnčej zveri. Rekordný srnec výstavy dosiahol 178,35 bodov CIC a ďalších 38 srnčích trofejí dosiahlo ohodnotenie pre získanie zlatej medaile, keď získali viac ako 130 bodov.

Najlepšie trofeje boli ulovené na Slovensku, a to v jeho juhozápadnej časti, v okresoch Komárno, Nové Zámky a Galanta. Je to oblasť, kde sa silné srnčie trofeje vyskytovali v minulosti zriedka. V povojnových rokoch sa tu srnčia zver značne rozšírila a v poľovných revíroch nachádza veľmi dobré podmienky. Kvalita srnčej zveri sa značne zvýšila aj v Čechách a na Morave, kde bolo v posledných rokoch ulovených viacero srncov s bodovou hodnotou nad 130 bodov (rekord z tejto oblasti má 157,38 bodov CIC).

Kamzíky v Československu nedosiahli na brnenskej výstave a ani v minulých rokoch mimoriadne dobré trofeje. Ide o najsevernejšiu oblasť rozšírenia tejto zveri v Európe, čo má nepochybne vplyv aj na tvorbu a vzrast rožkov.

Kamzíky sa normálne nelovia a vystavené trofeje pochádzajú z uhynutých kamzíkov alebo z dokumentačných odstrelův.

Boli udelené len dve strieborné medaile, keď najsilnejšia trofej kamzíka získala 111,9 bodu. Všetky ostatné trofeje mali menej ako 110 bodov. V úrovni trofejí zaostávajú kamzíky z Vysokých Tatier a ešte viac z Č. Kamenice a Jeseníkov v priemere o 10—12 bodov za kamzíkmí z Rumunska, Rakúska, Nemeckej spolkovej republiky alebo z Juhoslávie.

Trofeje diviáčių zbraní boli na výstave poľovníckych trofejí v Brne tiež hodnotené podľa medzinárodnej metódy CIC. Celkove bolo ohodnotených 210 trofejí, z ktorých 158 získalo niektorú medailu. Zlatú medailu obdržalo 34 trofejí, striebornú 50 a bronzovú 74 trofejí.

Diviáčia zver je najviac rozšírená na Slovensku, odkiaľ pochádza aj prevažná časť odmenených trofejí. Z celkového počtu zlatých medailí len jednu získala trofej ulovená v Čechách. Smerom zo západu na východ pribúda kapitálnych trofejí a na výstave ich bolo najviac z Východoslovenského kraja (Košice), spolu 60 trofejí, z toho 18 odmenených zlatou medailou.

Došlo dne 16. 12. 1965

Оценка экспозиций косуль, серн, кабанов и редких хищников

на общегосударственной выставке охотничьих трофеев, Брно 1965 г.

На выставке охотничьих трофеев в Брно оценивались трофеи косуль согласно международному методу CIC, который дает возможность взаимно сравнить отечественные трофеи с трофеями из других европейских стран. Смотр показал, что Чехословакия относится к странам с развитым разведением косуль. Рекордный трофей самца косули выставки получил 178,35 балла CIC, а 38 дальнейших трофеев косуль было удостоено золотой медали, получив свыше 130 баллов.

Наилучшие трофеи были добыты в Словакии, а именно в ее юго-западной части, в районах Комарно, Нове Замки и Галанта. Это область, в которой мощные трофеи косуль в прошлом встречались редко. В послевоенные годы здесь косули значительно распространились и находят в полевых охотничьих угодьях весьма хорошие условия. Качество косуль значительно повысилось также в Чехии и в Моравии, где за последние годы было отстрелено много косуль с оценкой свыше 130 баллов (рекорд в этой области составляет 157,38 балла CIC).

Серны в Чехословакии ни на выставке в Брно, ни в прошлые годы не отличались особенно ценными трофеями. Речь идет о самой северной области распространения серн в Европе, что несомненно, влияет и на образование и рост рогов.

Серн нормально не отстреливают, так что демонстрируемые трофеи происходят от павших серн или серн из документальных отстрелов.

У серн были присуждены только две серебряные медали, когда самый крупный трофей серны получил 111,9 балла. Все остальные имели менее 110 баллов. По уровню трофеев серн из Высоких Татр, а еще больше из Чешской Каменицы и Йесеников в среднем на 10—12 баллов отстают от серн из Румынии, Австрии, Федеративной Республики Германии или Югославии.

Трофеи кабанов на выставке охотничьих трофеев в Брно были также оценены по международной системе CIC. В общем было оценено 210 трофеев, из числа которых 158 было удостоено медали. В том числе 34 трофея получило золотую медаль, 50 — серебряную и 74 — бронзовую.

Кабаны больше всего распространены в Словакии, откуда происходит преобладающее большинство награжденных трофеев. Из общего числа золотых медалей только одна была присуждена трофеем кабана из Чехии. По направлению с запада на восток увеличивается число капитальных трофеев, а на выставке больше всего трофеев было из Восточнословацкой области (Кошице), а именно 60 трофеев, из которых 18 было удостоено золотой медали.

Assessment of Expositions of Roe Deer, Chamois, Wildboars and Rare Beasts of Prey on the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965

Roe deer trophies on the Exhibition of Hunting Trophies in Brno were assessed on the basis of the International CIC Method which gives the opportunity to compare local bag with bag of other countries. The exhibition showed that Czechoslovakia is one of countries with well-developed management of roe deer. The record roe deer of the exhibition obtained 178,35 CIC points and other 38 roe deer trophies were awarded golden medal receiving more than 130 points.

The best trophies were shot in Slovakia, in her south-western part, in the districts Komárno, Nové Zámky and Galanta. This is a region where strong roe deer trophies appeared only scarcely in the past. After the Second World War roe deer has spread and found very good conditions in field hunting grounds. The quality of roe deer has been also increased in Bohemia and Moravia. In these regions more roe deer with more than 130 points have been shot in recent years. (The record from these regions has 157,38 CIC points).

Chamois from Czechoslovakia did not indicate extraordinarily good trophies on the Brno exhibition or in past years. The species lives here in the most northern part of its distribution area in Europe and this influences without doubt the formation and growth of antlers.

Chamois is not hunted, as a rule, and the exhibited trophies originate from dead chamois or from the so-called documentation bag.

There were awarded only two silver medals. The strongest trophy of chamois obtained 11,9 points. All other trophies indicated less than 110 points. The value of chamois trophies from the High Tatra Mountains and even more from Česká Kamenice and the Jeseníky Mountains is on average by 10–12 points behind chamois from Rumania, Austria, German Federal Republic or from Yugoslavia.

Trophies of wild boar were assessed on the exhibition of hunting trophies in similar way according to the International CIC Method. In total, there were assessed 210 trophies, 158 of them obtained a medal. The golden medal was awarded to 34 trophies, the silver medal to 50 and the bronze medal to 74 trophies.

Wild boar occurs mostly in Slovakia. This part of our Republic is also home of the prevailing part of medal-awarded trophies. From total number of golden medals only one was awarded to a trophy from Bohemia. Capital trophies increase in the direction from west to east and most of these trophies are from the East Slovakian Region (Košice), in total 60 trophies; 18 of them were awarded the golden medal.

Bewertung der Expositionen von Rehwild, Gemswild, Schwarzwild und seltener Raubtiere auf der Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung in Brno 1965

Die auf der Jagdtrophäenausstellung in Brno vorgeführten Rehwildtrophäen wurden nach der internationalen CIC-Methode bewertet, die es ermöglicht, die einheimische Jagdbeute mit der Jagdbeute in anderen europäischen Staaten zu vergleichen. Die Schau zeigte, daß die Tschechoslowakei zu den Staaten mit einer hochentwickelten Rehwildhege gehört. Der Rekord-Rehbock der Ausstellung erzielte 178,35 CIC-Punkte und weitere 38 Rehwildtrophäen wurden mit mehr als 130 Punkten bewertet, d. i. eine Bewertung zur Erzielung der Goldmedaille.

Die besten Trophäen wurden in der Slowakei erlegt, und zwar im südwestlichen Teil derselben, in den Bezirken Komárno, Nové Zámky und Galanta. Dies ist ein Gebiet, wo starke Rehtrophäen in der Vergangenheit nur selten auftraten. In den Nachkriegsjahren hat sich das Rehwild hier stark verbreitet und findet in den Feld-Jagdgebieten sehr gute Bedingungen. Die Qualität des Rehwildes hat sich sowohl in Böhmen als auch in Mähren bedeutend verbessert; es wurden hier in den letzten Jahren mehrere Rehböcke mit einem 130 Punkte überschreitenden Wert erlegt (der Rekord in diesem Gebiet liegt bei 157,38 CIC-Punkten).

Die Gamsen aus der Tschechoslowakei erzielten weder auf der Brünner Ausstellung noch in den vergangenen Jahren außerordentlich gute Trophäen. Es geht um das nördlichste Verbreitungsgebiet dieses Wildes in Europa, was zweifellos auch die Bildung und das Wachstum der Kruken beeinflusste.

Die Gamsen werden normal nicht gejagt und die ausgestellten Trophäen stammen von zugrundegegangenen Gamsen oder von zu Dokumentationszwecken abgeschossenen Gamsen.

Es wurden nur zwei Silbermedaillen zuerkannt, wobei die stärkste Gemstrophäe 111,9 Punkte erzielte. Alle übrigen Trophäen erhielten weniger als 110 Punkte. Was das Niveau der Trophäen angeht, so bleiben die Gemen aus der Hohen Tatra und noch mehr diejenigen aus Č. Kamenice und aus dem Altvatergebirge (Jeseníky) im Mittel um 10 bis 12 Punkte hinter den Gemen aus Rumänien, Österreich, der Deutschen Bundesrepublik oder aus Jugoslawien zurück.

Die Schwarzwildhauer wurden auf der Ausstellung der Jagdtrophäen in Brno ebenfalls nach der internationalen CIC-Methode bewertet. Es wurden insgesamt 210 Trophäen bewertet, von denen 158 eine Medaille erwarben. Die Goldmedaille wurde 35 Trophäen, die Silbermedaille 50 und die Bronzemedaille 74 Trophäen zuerkannt.

Das Schwarzwild ist am meisten in der Slowakei verbreitet, von wo auch der überwiegende Teil der ausgezeichneten Trophäen stammt. Von der Gesamtanzahl der verliehenen Goldmedaillen erhielt nur eine in Böhmen erlegte Trophäe. In der Richtung von Westen nach Osten vergrößert sich die Anzahl der kapitalen Trophäen und die meisten der ausgestellten Trophäen stammten auch aus dem Ostslowakischen Kreis (Košice); es waren insgesamt 60, davon wurden 18 mit der Goldmedaille bewertet.

Adresa autora:

Inž. Vojtech Richter, Štátne lesy Pezinok

■ Myslivecké hospodaření se všemi druhy naší spárkaté zvěře, které jsou hlavní trofejovou zvěří, je v současných podmínkách našich honiteb možné jen chovem, který je usměrňován k určitému cíli a má omezený rozsah.

Všechny hlavní druhy naší trofejové zvěře jsou velcí býložravci, kteří u nás žijí v hospodářských lesích převážně s intenzivním lesním hospodářstvím a svým rozšířením zasahují mnohde i do zemědělských oblastí. Vzhledem k této skutečnosti je rozsah chovu zvěře nutně omezen požadavkem udržet škody zvěří na hospodářských dřevinách a ostatních kulturních rostlinách v únosné a zdůvodnitelné míře. Z těchto důvodů nelze některé druhy spárkaté zvěře v jistých oblastech vůbec chovat. V rámci tohoto územního a kvantitativního omezení chovu spárkaté zvěře a v rámci územní rajonizace oblastí pro její jednotlivé druhy je nutno zaměřovat chov důsledně na kvalitu produkce, tedy na průměrnou a pravidelnou možnost lovu kusů s co nejlepší trofejí.

Cílem chovu je tedy vedle produkce zvěřiny, která ovšem musí zůstat co do rozsahu omezena a sama o sobě by nikdy nemohla vyvážit hodnoty vynaložené na chov zvěře, vytvoření možnosti lovu přiměřeného počtu kusů s trofejí co nejlepší kvality.

Jak ukázal rozbor výsledků Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965 (str. 313), byly vystavené soubory trofejí jelenů, muflonů a srnců velmi hodnotnými ukázkami kvalitativních možností, vcelku však svým počtem neodpovídaly rozsahu chovu této zvěře u nás. Nejsilnější vystavené trofeje nebyly zřejmě, až snad na některé výjimky, výsledkem záměrných chovatelských zásahů, ale více méně náhodnými případy, kdy shodou místních okolností se např. dobře založený jelen dočkal zralého věku nebo ještě častěji jelen vynikajícího založení, ač uloven ještě několik let před kulminací vývoje svého paroží, měl již svému založení odpovídající vynikající trofej. Takový jelen by ovšem v následujících letech nasadil s největší pravděpodobností ještě podstatně silnější paroží. Zkušenosti z různých hodnocení našich chovů a zejména pak celostátní výstava ukazují, že dosavadní postupy v chovu spárkaté zvěře v podstatě nejsou zaměřeny na kvalitu a některé vynikající výsledky jsou opravdu jen náhodnými případy z velkého množství zvěře.

Pro zdůvodnění tohoto závěru zůstaňme u příkladu jelení zvěře. Dosavadní výsledky chovu této zvěře prakticky za poslední dvě desetiletí, jak ukázala expozice jeleních trofejí, ukazují nesporně vysokou kvalitu naší zvěře i velmi dobré produkční možnosti našich jeleních oblastí z tohoto hlediska. Nejlepší trofeje i množství ostatních se proto právem těšily zájmu našich i cizích myslivců

a ostatních návštěvníků. Tyto výsledky však naprosto neodpovídají rozsahu a možnostem chovu jelení zvěře u nás; zejména neodpovídají početnosti stavů této zvěře.

Zcela jednoduchá úvaha vychází ze skutečnosti, že ze stavu 100 kusů chované jelení zvěře je možno při dodržení řádných chovatelských zásad sklízet každoročně asi 10 jelenů a z nich pak 2–3 plně vyspělé, tedy nejméně 12leté jeleny s nejsilnějším parožím, jaké může jelen v prostředí dané oblasti vytvořit (Nečas 1956). Pověštině se to nezdá myslivcům mnoho. Ve všech našich oblastech bez rozdílu je zcela podložena možnost dosahovat u takovýchto trofejí hodnot alespoň kolem 200 bodů CIC, u většiny z nich i nad 210 b. CIC a zejména na Slovensku i vysoko nad tuto hranici. Pokud by se snad v některé oblasti ukázalo nemožným dosahovat u nejlepších trofejí přibližně hranice 200 b. CIC, a to pro podmínky prostředí, není opravdu důvodů, abychom zde chovali jelení zvěř, pro niž máme dostatek oblastí s lepšími možnostmi.

Uvažujeme jen normované stavy jelení zvěře v počtu asi 28 000 kusů ve všech našich honitbách, ovšem nutno zdůraznit v účelné skladbě co do poměru pohlaví a věku. Počítáme-li pak jen se spodní hranicí možností, měli bychom sklízet každoročně nejméně 560 jelenů nad 200 b. CIC, z toho velkou část nad 210 i podstatně více b. CIC. Z této úvahy je zřejmé, že soubor 440 vystavených jelenů reprezentující prakticky nejlepší trofeje z posledních 20 let, v němž bylo jen 77 trofejí nad 200 b. CIC, neodpovídá svým rozsahem a konečně ani kvalitou možné sklizni jediného roku, a to jen ze stavů předpokládaných bonitací honiteb!

I kdybychom obětovali první desetiletí po osvobození nutnosti konsolidace a nápravy pozůstatků války a přežilých chovatelských způsobů, mohli bychom ze zbývajících 10 let vystavovat alespoň 5600 jelenů nad 200 b. CIC. Kolik by v tom bylo trofejí nejvyšší dosažitelné kvality, je snadno si představit. Není nejmenších pochyb, že by mezi nimi bylo nejméně oněch 226 trofejí nad 210 b. CIC s odpovídajícím podílem trofejí nad 220, 230 a určitě i nad 240 b. CIC, jak vyplynulo z předpokladu, že by se všichni vystavení jeleni dožili alespoň 12 let (str. 322). V tomto světle nabývá ona úvaha nejen plné reálnosti, ale zřejmě vyjadřuje jen minimální možnosti.

Jak však ukazují statistiky, máme trvale podstatně více jelení zvěře, než předpokládá normovaný stav. Celkové sčítané stavy na jaře 1965 byly nejméně o polovinu vyšší, než předpokládá normovaný stav. Jak však ukázaly kalkulace skutečného přírůstku na podkladě odstřelu a změny stavů z roku na rok, bylo k uvedenému datu jen v jeleních oblastech českých krajů prokazatelně nejméně o 2400 laní více, než se sčítalo. Tato skutečnost ukazuje, že stavy zvěře jsou sčítáním spíše podhodnocovány než snad nadsazovány.

Z tohoto srovnání kvalitativních výsledků s rozsahem chovu a s početností stavů jelení zvěře ovšem vyplývají značná pasiva daná jednak nedostatkem kvalitní výtěže z takového počtu chované zvěře, jednak naprosto zbytečně vysokými stavy a z toho vyplývajících náklady na jejich držení s nezbytným rozsahem škod zvěří i s ostatními nepříznivými důsledky. Za těchto okolností ovšem nelze ani poplatkovým odstřelem získat byt jen přiměřené vyrovnání. A tak zůstává zejména v poslední době často proklamovaný přechod od množství zvěře ke kvalitě dosud prázdnou frází.

Řádné mysliveckohospodářské zásahy, které mohou zajistit uvedenou každoroční sklizeň 2–3 nejsilnějších jelenů ze 100 kusů kmenového stavu, předpokládají především bezpodmínečně dosáhnout dobré skladby stavů jak v po-

měru pohlaví, tak i ve věkové skladbě stavu jelenů, zejména s dostatečným zastoupením dospělých kusů (asi 25 % jelenů III. věkové třídy ze všech jelenů v kmenovém stavu).

Takové skladby stavů lze dosáhnout jedině naprosto závazným dodržováním vcelku jednoduchých kritérií při plánování a provádění odstřelu. I ve stavech, kde již bylo dosaženo správného poměru pohlaví (pro většinu oblastí 1 : 1 a namnoze žádoucí mírná převaha jelenů nad laněmi) a které není třeba početně zvyšovat, je nutno plánovat a lovit na 1 jelena nejméně 1 laň. Na každou laň plánovanou k odstřelu plánovat pak odstřel tolika kolouchů, kolik činí koeficient očekávané produkce (např. při koeficientu 0,7 na každých 10 laní odstřel 7 kolouchů). Jakákoli odchylka od této zásady znamená zhoršování poměru pohlaví, popř. škodlivé a nemorální ponechávání osiřelých kolouchů ve stavu.

Další a naprosto nezbytnou podmínkou stále nejkvalitnější produkce je trvale plánovat a lovit z počtu jelenů určených k odstřelu nejméně 50 % průběrných jelenů I. věkové třídy a z toho nejméně polovinu špičáků. Tento odstřel je hlavním a nezbytným úsekem jakostní selekce jelenů, skýtá ovšem úlovky prakticky bez trofeje, což znamená, že odstřel těchto jelenů nemůže být nabízen hostům, kteří by si činili nárok na hodnotnou trofej, a zejména nemůže být s těmito jeleny počítáno pro poplatkové hosty. Proto tento základní průběrný odstřel musí být převážně záležitostí hospodářských myslivců, v režijních honitbách všeho druhu především jejich zaměstnanců. Jiným způsobem totiž nelze dosáhnout potřebného zastoupení dospělých a kvalitních jelenů ve stavu a tedy nelze dosáhnout ani možnosti jejich lovu v rozsahu, který by odpovídal početnosti stavů. Při takovém průběru ovšem není možné, aby zůstali v honitbě např. špičáci s krátkými špičkami, z nichž nikdy nebudou silní jeleni, nebo vidláci druhého, popř. dokonce třetího paroží, o nichž se sice ví, ale na něž se s odstřelem nedostalo, protože celý odstřel byl pokryt hosty s nárokem na lepší trofej, jak se dosud běžně děje.

Oprávněné a přiměřené výjimky z těchto jinak závazných zásad v odstřelu laní, kolouchů a mladých jelenů by bylo možno přechodně povolovat jen v těch oblastech, kde je dosud potřeba zvyšovat početně stavy, např. na východním Slovensku, ovšem jen do doby, než by se zhruba dosáhlo normovaných stavů.

Dále je nutno, a to je stejně důležité, plánovat a lovit nejvýše 20 % jelenů II. věkové třídy z celkového odstřelu jelenů. Je zcela samozřejmé, že i tito jeleni musí být přísně průběrní, tedy takoví, kteří v mladších letech průběru unikli nebo očekávané naděje zklamali. Vzhledem k silnému selektivnímu zásahu v I. věkové třídě není však potřeba rozsáhlejších zásahů ve II. věkové třídě. Odstřel nejvýše jen 2 jelenů z každých 10 lovených je nutný zejména proto, aby početně neoslabená II. věková třída mohla v dostatečné míře doplňovat kvalitními jeleny III. věkovou třídu, v níž pak jeleni dospívají k nejvyššímu rozvoji kvality trofeje.

Průběrní jeleni II. věkové třídy ovšem mohou dávat již trofeje uspokojující méně náročné a zejména myslivecky na dostatečné úrovni jsoucí hosty. Naprosto závaznou podmínkou ovšem je, že lov jelenů II. věkové třídy musí být omezen na kusy vzhledem ke svému věku nekvalitní, tedy průběrné, a proto z největší části nekorunové jeleny. Přitom ovšem mnohé nekorunové jeleny této třídy za průběrné považovat nelze. Bohužel v současné době se hlavně pro nedostatek starších jelenů neuvážlivě a způsobem, který ničí zájem a prosperitu chovu, hromadně zadává a provádí zejména poplatkový odstřel vysoce nadějných nevyspělých jelenů II. věkové třídy, jejichž trofeje jsou bez spolehlivější evidence vyvá-

ženy do ciziny. Takoví jeleni, jejichž odstřel je žádán tzv. „skromnějšími“ hosty a z něhož plyne vzhledem k nákladům na chov jelení zvěře neúměrně nízký příjem, představují, kdyby byli zachováni do vyššího věku, nesrovnatelně a mnohokrát vyšší možnost zhodnocení, jež by skutečně mohlo krýt alespoň většinu nákladů spojených s chovem jelení zvěře. Dosavadní postup je tedy naprosto ne hospodárný a sráží i do budoucna výsledky našich chovů hluboko pod dosažitelnou úroveň.

Zbývající počet jelenů plánovaných k odstřelu a lovených, tedy až asi 30 % z celkového odstřelu jelenů, by mohli být dospělí paroháči s nejlepší trofejí. Trofeje takových jelenů uspokojují i nejnáročnější hosty a mohou být také zaslouženou odměnou hospodařícím myslivcům. Z hlediska poplatkového odstřelu by třeba jen část takových možností bylo lze daleko lépe zhodnotit, než se dosud děje. Příležitosti lovu jelenů s nejsilnější trofejí co do množství zůstanou vždy omezeny, a proto mezi státy, které poplatkový odstřel zadávají, nehrozí v tomto směru konkurence. Je třeba jen dohody o náležité výši poplatků. Dosavadní poplatky jsou rozhodně neúměrně nízké vzhledem k nákladům, které by musili zahraniční lovci vynaložit na pronájem a provoz honiteb, v nichž by si mohli doma vypracovat možnost odstřelu hodnotných trofejových jelenů, pokud vůbec takovou možnost mají, i vzhledem k našim nákladům na chov zvěře.

Odstřelem, který by byl řízen popsáním způsobem, by bylo možno lovit ročně z normovaných kmenových stavů o počtu asi 28 000 kusů ročně přibližně 2800 jelenů, z toho 1400 I. věkové třídy, 560 II. a 840 III. věkové třídy. Dále asi 2800 laní a 2000 kolouchů. Takový odstřel by byl možný ovšem teprve tehdy, až by se dosáhlo celkově dobré skladby kmenových stavů a co do celkového počtu normovaného stavu. Do té doby, kdy máme stálý značný nadbytek laní, kolouchů a mladých jelenů, je ovšem třeba tyto nadbytkové skupiny lovit přiměřeně silněji a naopak více šetřit dospívající jeleny, aby doplňovali nedostatečnou třídu dospělých. Plný odstřel dospělých silných jelenů je ovšem možný až po naplnění III. věkové třídy.

Srovnání těchto nutných chovatelských zásad, které vyžadují plánovat k odstřelu jelenů nejméně 50 % I. věkové třídy, nejvíce 20 % II. a 30 % III. věkové třídy, se skutečnou praxí umožňují výsledky mnohých přehlídek z řady let. Podle nich se u nás loví jelenů I. věkové třídy jen asi 33 %, II. třídy však přes 50 % a III. třídy jen asi zbývajících 17 % a z toho ještě většina starých špatně založených jelenů, kteří měli být již dávno průběhem vyrazení a místo nichž se měli dožít tohoto věku jeleni nejnadějnější. Z tohoto srovnání vidíme, jak málo odpovídá současná praxe zásadám řádného kvalitního chovu.

Všeobecná realizace popsanych zásad je jedinou cestou k zlepšování výsledků chovu trofejové zvěře při současném početním omezení stavů, snížení jejich přírůstkivosti, a tím omezení podílu zvěře s největšími nároky na výživu (březí laně a mladá rostoucí zvěř). To umožní také podstatně omezit škody zvěří a současně zkvalitnit péči o zvěř, nehledě k tomu, že při podstatně nižším ročním odstřelu bude mít zvěř daleko více klidu, aby mohla zejména přikrmování dobře využívat. Tyto zásady ovšem nevyplývají teprve z výsledků celostátní výstavy; byly v podstatě již mnohokrát publikovány, byly také předloženy jako výsledky výzkumu a jako takové schváleny. Bohužel zůstávají dosud nerealizovány v rozsahu, jaký by snad v jiném oboru než v myslivosti nebyl ani možný. Místo jejich realizace byla ponechána téměř živelnost v sestavování a schvalování plánů odstřelu i v jejich plnění. V jeleních oblastech se většinou nesestavuje závazný oblastní plán, který by se na honitby rozděloval, ale plánování vychází z jednotlivých honiteb, kde pro jeho sestavení nemohou být reálné podklady. Příčinou

nezdaru v úpravě stavů a zejména příčiny rozsáhlých škod zvěří se pak zpravidla hledají jinde. Věcné zamyšlení nad výsledky výstavy však znovu připomíná naléhavost řešení těchto otázek, které v mnohém přímo souvisí s otázkou odůvodněnosti chovu jelení zvěře, a tím i s její budoucností. Nutno totiž počítat s tím, že se s postupující kultivací krajiny a intenzifikací lesního hospodářství a zemědělství bude zmenšovat prostor, zejména pro velkou zvěř, a budou vzrůstat rozpory mezi zájmy chovu této zvěře a hlavními produkčními obory. Ani v současných podmínkách si však nemůžeme dovolit mít v našich honitbách tolik jelení zvěře, abychom mohli i při dosavadním extenzivním a neúčelném plánování a nepečlivém provádění odstřelu dosahovat vysoce kvalitních výsledků.

Jak je patrné z rozborů výsledků výstavy i u ostatních druhů zvěře, je počet lovených kusů se silnou trofejí neúměrně nízký vzhledem k počtu chované zvěře. Příčiny jsou v zásadě stejné jako u zvěře jelení. Bylo by ovšem možno podat obdobné kalkulace s tím rozdílem, že ze 100 kusů kmenového stavu zvěře daňčí, mufloní nebo jelenů sika je možno lovit 4–5 kusů samčí zvěře s nejsilnější trofejí a obdobně až 6 silných srnců. K dosažení tohoto cíle je třeba řídit odstřel samičí zvěře a mládat podle zcela obdobných zásad. Z odstřelu samčí zvěře by pak bylo třeba závazně plánovat a lovit nejméně 40 % I., nejvíce 20 % II. a až 40 % III. věkové třídy*).

Popsané zásady by měly být zcela závazným kritériem pro sestavování a schvalování plánů odstřelu; jim by musely být přizpůsobeny také příslušné formuláře. Za realizaci takto sestavených plánů by byl zodpovědný myslivecký hospodář, aniž by bylo přípustné zasahovat do plnění schváleného plánu z kteréhokoli místa.

K zajištění dobrého hospodaření se zvěří, jež žije v širších oblastech přesahujících jednotlivé honitby, tedy především s jelení zvěří, je třeba učinit závazným sestavení oblastního plánu, který by byl teprve po schválení rozdělen na jednotlivé honitby oblasti. Některé jelení oblasti, zejména na Slovensku, by zasloužily revize z hlediska vhodnosti vymezení; některé menší je vhodné sloučit. Stejným způsobem by bylo účelné plánovat i chov daňčí a mufloní zvěře, pokud žije ve volnosti v oblasti několika souvisejících honiteb, mezi nimiž přechází.

V chovu mufloní zvěře, přestože ukázal dosud poměrně nejlepší kvalitní výsledky ze všech druhů zvěře, máme populace zvěře podstatně rozdílného založení. Je to důsledek živelného vysazování této zvěře hlavně v nedávných dobách, ale také nedostatku zřetele na kvalitu vysazované zvěře v minulosti. Tak máme oblasti vynikající mufloní zvěře, ale jinde zvěř podprůměrné kvality, zejména ovlivněnou dřívějším nežádoucím křížením, a to nejen na Slovensku, ale někde i v českých krajích. S kvalitní zvěří je třeba co nejlépe hospodařit a jen zvěří takového původu zazvěřovat. Nekvalitní stavy naopak je lépe omezovat nebo i rušit a nahrazovat buď opět mufloní zvěří dobré provenience, nebo, a to zvláště v oblastech pro muflona méně vhodných, se věnovat chovu jiné zvěře, hlavně srnců. Vždyť muflon není naší původní zvěří a pokud takovou zvěř chováme, máme ji mít jen v nejlepší kvalitě.

Naší nejrozšířenější zvěří, jejíž kvalita trofejí, ač dosahuje ojediněle vynikající úrovně, rozsahem nejméně odpovídá početnosti stavů a rozsahu ročního odstřelu, je srnčí. Stavy této zvěře chováme prokazatelně v poměrně nejhorší

*) Dělení samčí zvěře všech druhů spárkaté na tři věkové třídy je zásadní nutností. Věkové rozpětí jednotlivých tříd u daňků, muflonů a jelenů sika: I. tř. 2. a 3. rok, II. tř. 4.–6. rok, III. tř. v 7. roce a starší; u srnců: I. tř. 1 a 2letí, II. tř. 3 a 4letí, III. tř. 5letí a starší.

jakosti ze všech druhů spárkaté zvěře. Ukazuje to již často se opakující hromadné padání srnčího ve většině oblastí. Proto je usměrnění chovu srnčí zvěře podle uvedených zásad zvláště naléhavé.

Soustavný přehled o výsledcích chovu spárkaté zvěře v jednotlivých honitbách i oblastech mohou zajistit jen dobře organizované chovatelské přehlídky; vzdor vydaným směrnicím mají však dosud povětšinou naplň téměř požadavkům neodpovídající. Mnohde se jen formálně odbývají a někde zvláště na Slovensku se vůbec nekonají. Přehlídky by proto měly být naprosto povinné a měly by hodnotit především plnění plánu odstřelu ve všech skupinách zvěře a u samčí zvěře zejména podle jednotlivých věkových tříd. Teprve v rámci těchto tříd by se měly hodnotit trofeje z hlediska průběžného odstřelu. Na přehlídkách chovu jelení zvěře by měla být věnována náležitá pozornost sběru a hodnocení shozů jako dokladů kvality chované zvěře a důležitých ukazatelů pro posuzování jednotlivých jelenů i pro určení správné doby jejich odstřelu.

Požadavku chovatelského hodnocení by měla být přizpůsobena také úprava trofejí zejména s ohledem na zachování věkových znaků a zachování lebky alespoň v celé nezkrácené délce. Vždyť např. téměř u poloviny jelenů na celostátní výstavě nebyla u trofeje zachována ani část chrupu, což pak ztěžuje celkové hodnocení a jeho výsledky znehodnocuje. Také otázce evidence vah ulovených kusů a věrohodnosti těchto údajů by měla být na chovatelských přehlídkách věnována náležitá péče.

Rovněž trofeje ulovené zahraničními lovci by neměly být vyváženy bez povinné chovatelské a zoologické dokumentace a evidence, pro kterou by měla být zřízena střediska obdobně jako v některých jiných státech.

K celkovému hodnocení výsledků chovu trofejové zvěře by pak měly být pravidelně, nejméně vždy jednou za 5 let, pořádány celostátní výstavy, pro které by trofeje byly vybírány hlavně na podkladě evidence z přehlídek a z evidence trofejí získaných u nás zahraničními lovci.

Realizací uvedených návrhů by úroveň našich chovů trofejové zvěře v několika letech význačně stoupla, a to namnoze na vedoucí úroveň hodnou tradic naší myslivosti. Kromě toho by se podstatně zlepšil vztah chovu zvěře k lesnictví a zemědělství.

SOUHRN

Na podkladě výsledků Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965 získaných podrobným rozbořem expozic jednotlivých druhů zvěře jsou odvozeny chovatelské způsoby, které by podstatně zvýšily kvalitu výsledků chovu trofejové zvěře.

Všechny druhy spárkaté zvěře jsou velcí býložravci, kteří žijí převážně v hospodářských lesích a jejichž areály zasahují i do zemědělských oblastí. Aby se omezily škody na hospodářských dřevinách a ostatních kulturních rostlinách, je třeba chov zvěře usměrňovat na vyšší kvalitu a jeho rozsah přizpůsobit daným možnostem. Kvalitní trofeje jsou proto hlavním cílem chovu, kdežto produkce zvěřiny musí co do množství zůstat omezena.

Úlovky kusů s velmi silnou trofejí, přestože dosahují vynikající úrovně, jsou dosud více náhodné, než aby byly výsledkem cílevědomého postupu v chovu zvěře. Jejich počet je příliš nízký vzhledem k rozsahu chovu a např. u jelení zvěře neodpovídá 20letá sklizeň kusů s trofejí nad 200 bodů CIC, ani počtu takových kusů, které by bylo možno ulovit za 1 rok. Hlavní důvody jsou nadbytek

samiči a mladé zvěře, nedostatek selekce mladých samčích kusů a předčasný odstřel ještě nevypělých trofejových kusů.

Náprava je možná zavedením závazných kritérií pro sestavování a schvalování plánů odstřelu: Tam, kde není třeba stavy zvěře početně zvyšovat je nutno na 1 jelena určeného k odstřelu plánovat odstřel alespoň 1 laně a z počtu k odstřelu plánovaných laní je třeba plánovat nejméně tolik % kolouchů, kolik % činí přírůstek ze všech laní. Z jelenů je třeba plánovat k odstřelu nejméně 50 % I. věkové třídy (ve 2. až 4. roce), nejvíce 20 % II. věkové třídy (5.—8. rok) a nejvíce 30 % III. věkové třídy (9letí a starší). Průměrný odstřel jelenů I. věkové třídy v uvedeném rozsahu je základem chovatelské selekce a je nutný též k dostatečnému zastoupení III. věkové třídy ve stavu. Jeleni II. věkové třídy musí být přísně průměrní a z jelenů III. věkové třídy mohou být loveni nejméně 12leté kusy s co nejsilnější trofejí. Při dodržení uvedených zásad se mohou takto lovit ze 100 kusů kmenového stavu jelení zvěře 2—3 kapitální jeleni kolem 200 bodů CIC a podstatně výše. Při celkovém normovaném stavu jelení zvěře v Československu (28 000) by se takových jelenů mohlo lovit asi 560 ročně. Dosud se však loví průměrně jen 33 % I. věkové třídy, přes 50 % II. třídy, a proto jen 17 % III. třídy. Obdobné zásady platí i pro chov ostatních druhů spárkaté zvěře.

Nejen chov jelení zvěře, ale i daňci a mufloni, má být plánován společným oblastním plánem, který je teprve po schválení rozdělen na jednotlivé honitby.

Přehled o výsledcích chovu mohou dát jen povinné chovatelské přehlídky, na nichž má být hodnoceno především plnění plánu co do pohlaví a věku ulovené zvěře. Rovněž trofeje zahraničních lovců mají být řádně dokumentovány a evidovány. K celkovému hodnocení chovu má být vždy nejméně jednou za 5 let uspořádána celostátní výstava.

Došlo dne 15. 12. 1965

Выводы по разведению дичи на основании общегосударственной выставки охотничьих трофеев, Брно 1965 г.

На основе результатов Общегосударственной выставки охотничьих трофеев, Брно 1965 г., полученных путем подробного анализа экспозиций отдельных видов дичи, приводятся способы разведения дичи, которые существенно повысили бы уровень результатов разведения трофейной дичи.

Все виды парнокопытной дичи — это крупные травоядные, которые обитают преимущественно в хозяйственных лесах и их ареалы захватывают и сельскохозяйственные области. С целью ограничения вреда, наносимого полезным древесным породам и другим культурным растениям, разведение дичи следует направить на повышение ее качества и объем ее разведения приспособить к данным возможностям. Поэтому качественные трофеи являются главной целью разведения, в то время как объем продукции дичины должен остаться ограниченным.

Добыча высококачественных копытных с очень мощным трофеем значительного уровня, до сих пор скорее случайна, и ее нельзя считать результатом целенаправленного разведения. Число таких трофеев по сравнению с объемом разведения слишком мало, а у оленей, например, 20-летние показатели добычи оленей с трофеем свыше 200 баллов CIC, не отвечают даже числу таких оленей, которых можно было бы добыть за 1 год. Главными причинами являются избыток самок и молодняка дичи, недостаток селекции молодых самцов и преждевременный отстрел еще не вполне зрелых трофейных оленей.

Исправить это положение можно путем внедрения обязательных критериев для составления и утверждения планов отстрела. Там, где нет необходимости повышать поголовье оленей, нужно на 1 оленя-самца, предназначенного для отстрела, планировать отстрел хотя бы одной самки, а из числа для отстрела планируемых самок оленей следует планировать по меньшей мере такой же % оленят, сколько % составляет приплод от всех самок оленей. Из оленей-самцов следует для отстрела планировать не менее 50 % I возрастной категории (2—4летние), не больше 20 % II возрастной категории (5—8летние) и максимум 30 % III возрастной категории (9летние и старше). Селекционный отстрел оленей-самцов I возраст-

ной категории в приведенном объеме является основой оленеводческой селекции, причем он необходим также для достаточного обеспечения оленей III возрастной категории во всем поголовьи. Олени II возрастной категории должны строго выбраковываться, а из оленей III возрастной категории подвергаться отстрелу самцы не младше 12-летнего возраста с как можно более мощным трофеем. При соблюдении приведенных принципов может таким образом из 100 голов маточного стада отстреливаться 2—3 матерых оленя с приблизительно 200 баллами CIC и выше. При общем нормированном поголовьи оленей в Чехословакии (28 000 гол.) можно было бы ежегодно отстреливать приблизительно 560 голов. Однако до сих пор отстреливается в среднем только 33 % I возрастной категории, свыше 50 % II возрастной категории, а поэтому только 17 % III возрастной категории. Аналогичные принципы действительны и для разведения других видов парнокопытной дичи.

Не только оленеводство, но и разведение ланей и муфлонов должно планироваться общим областным планом, который только после утверждения распределяется по отдельным охотничьим округам.

Обзор результатов разведения могут дать только обязательные смотры, на которых прежде всего оценивается выполнение плана, что касается пола и возраста добытой дичи. Также трофеи, добытые заграничными охотниками, должны тщательным образом документироваться и учитываться. Для общей оценки разведения копытной дичи, по крайней мере раз в 5 лет должна быть организована общегосударственная выставка.

Breeding Conclusions from the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965

Results of the Nation Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965 obtained by a detailed analysis of expositions of individual game species indicate breeding methods which may considerably increase the quality of breeding results of trophy game.

All species of wild ungulates are large herbivores, live mostly in managed forests but are also partial to cultivated lands. Prevention of damage on economic tree species and other cultural plants requires to direct the breeding of game to higher quality. The frame of breeding should also be adopted to given facilities. For this reason, the main aim of breeding are trophies of excellent quality, whereas production of venison is to be restricted in quantity.

Bag of game with very strong trophies, though possessing an outstanding level, are up to now of more accidental character than results of process in the game breeding tenacious of purpose. Number of very good trophies is rather low in reference to the scope of breeding. As to red deer, 20 years harvest of deer with trophies more than 200 points CIC does not even correspond to the number of such possible bag of one year. Main reasons are surplus of hinds and fawns, lack of selection of young male stags and kill of not yet mature trophy game.

Amendment is possible by introduction of obligatory criteria for drawing up and approval of game management plans. On grounds where it is not necessary to increase the number of game, the kill of at least one hind per one stag selected for shooting is to be planned. The number of hinds planned to be shot should serve for planning of at least the same percent of fawns as are the increment percent of all hinds. Stags planned for shooting should include at least 50 percent of the 1st age class (in the second up to fourth year), at the most 20 percent of the second age class (the fifth - eighth year) and at the most 30 percent of the 3rd class (nine years and more). The selection kill of stags of the 1st age class in the given scope is the basis of breeding selection and is necessary also for sufficient representation of the 3rd age class in the stand. Stags of the second age class should be strictly selected and from stags of the 3rd age class there can be shot individuals of the minimum age of 12 years with strong trophies. When holding the given principles, 100 head of red deer stock allows hunting of 2—3 capital stags with about 200 CIC points and considerably more. The total prescribed number of red deer in Czechoslovakia (28 000) should enable hunting of about 560 such stags annually. But up to now the average bag is only 33 percent of the 1st age class, more than 50 percent of the 2nd class and this results in only 17 percent of the 3rd class. Similar principles are valid also for the breeding of other species of wild ungulates.

Not only breeding of red deer but also of fallow deer and mouflons should be planned by common regional plan which is to be divided into individual hunting grounds only after the approval.

An outline of breeding results can be given by obligatory breeding show connected with the assessment mainly of fulfilment of the plan as to sex and age of the shot game. Also trophies of foreign hunters should be regularly documented and recorded. The total assessment of breeding should be based on nation-wide exposition held at least once during five years.

Schlußfolgerungen aus der Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965 in Hinblick auf die Wildhege

Von den Ergebnissen der in Brno im Jahre 1965 veranstalteten Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung — die auf Grund einer eingehenden Analyse der Expositionen der einzelnen Wildarten ermittelt wurden — werden Hegeverfahren abgeleitet, die wesentlich zur Erhöhung der Qualität der Ergebnisse der Trophäenwildhege beitragen würden.

Alle Schalenwildarten sind große Pflanzenfresser; sie leben hauptsächlich in den Wirtschaftswäldern und ihre Areale reichen auch in die landwirtschaftlichen Gebiete. Um die an den Wirtschaftshölzern und anderen Kulturpflanzen entstehenden Schäden zu mildern, ist es erforderlich, die Wildhege auf die Erzielung einer höheren Qualität auszurichten und ihren Umfang den gegebenen Möglichkeiten anzupassen. Hochwertige Trophäen sind daher das Hauptziel der Hege, während die Wildbretproduktion mengenmäßig beschränkt bleiben muß.

Das Erlegen von Stücken mit sehr starker Trophäe, obwohl diese hervorragender Qualität sind, ist bisher eher zufällig als das Ergebnis eines zielbewußten Verfahrens der Wildhege. Ihre Anzahl ist im Vergleich mit dem Umfang der Hege allzu gering und die 20jährige Ausbeute von Stücken mit einer über 200 CIC-Punkten bewerteten Trophäe entspricht z. B. beim Rotwild nicht einmal der Anzahl der Stücke, die in einzigem Jahr erlegt werden könnten. Die Hauptursache bildet der Überschuß von Tieren und Jungwild, die mangelnde Selektion junger besonders männlicher Stücke und der vorzeitige Abschluß noch unentwickelter Trophäenhirschen.

Dies könnte durch die Einführung verbindlicher Kriterien für die Aufstellung und Genehmigung der Abschlußpläne behoben werden: Dort, wo es nicht nötig ist, die Wildbestände zahlenmäßig zu erweitern, ist es notwendig auf 1 zum Abschluß vorgesehenen Tiere wenigstens soviel % Kälber zu planen, als der Prozentsatz des Zuwachses von allen Tieren ausmacht. Von den für den Abschluß geplanten Hirschen sind mindestens 50 % der I. Altersklasse (im 2. bis 4. Jahr), maximal 20 % der II. Altersklasse (5. bis 8. Jahr) und maximal 30 % der III. Altersklasse (9jährige und ältere) zu planen. Der Hegeabschuß von Hirschen der I. Altersklasse bildet die Grundlage der Hegeauslese und ist auch die Voraussetzung für einen ausreichenden Anteil der III. Altersklasse im Bestand. Die Hirsche der II. Altersklasse müssen streng abschußnotwendig sein und von den Hirschen der III. Altersklasse dürfen wenigstens 12jährige Hirsche mit stärksten Trophäen gejagt werden. Bei Einhaltung der genannten Grundsätze können auf diese Weise von 100 Stück des Rotwildstammbestandes, 2—3 kapitale Hirsche mit einer Bewertung von rund 200 CIC-Punkten und manche mit noch wesentlich höherer Bewertung gejagt werden. Bei dem gesamten genormten Rotwildbestand der Tschechoslowakei (28 000) könnten jährlich etwa 560 solcher Hirsche gejagt werden. Bisher werden jedoch im Durchschnitt nur 33 % der I. Altersklasse, mehr als 50 % der II. Klasse und daher nur 17 % der III. Altersklasse gejagt. Analoge Grundsätze gelten auch für die Hege der übrigen Schalenwildarten.

Nicht nur die Hege des Rotwilds, sondern auch die Damwild- und Muffelwildhege sollte mittels eines gemeinsamen Gebietsplanes geplant werden; dieser würde erst nach seiner Genehmigung auf die einzelnen Jagdreviere aufgeteilt werden.

Eine Übersicht über die Hegeergebnisse können nur pflichtige Hege schauen liefern, wobei vor allem die Planerfüllung in bezug auf Geschlecht und Alter des erlegten Wildes bewertet werden sollte. Auch die Trophäen ausländischer Jäger sollten ordnungsgemäß dokumentiert und erfaßt werden. Zur Gesamtbewertung der Hege sollte mindestens einmal in fünf Jahren eine gesamtstaatliche Ausstellung veranstaltet werden.

Conclusions concernant l'élevage, tirées de l'Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965

C'est sur la base des résultats de l'Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965 obtenus à la suite d'une analyse détaillée des expositions de différentes espèces de gibier, qu'on a formulé les modes d'élevage capables d'augmenter essentiellement la qualité des résultats de l'élevage du gibier à trophées.

Toutes les espèces de gibier ongulé (gros gibier à poil) sont des herbivores prononcés, qui vivent pour la plupart dans les forêts aménagées et dont les aréals empiètent sur les zones agricoles. Afin d'abaisser les dommages causés aux essences aménagées et aux autres plantes cultivées, il faut régler l'élevage du gibier de manière à atteindre sa qualité supérieure et d'accommoder son étendue aux possibilités prévues. C'est ainsi que les trophées de qualité constituent le but principal de l'élevage, tandis que la production de la venaison doit rester, en ce qui concerne la quantité, restreinte.

La chasse de pièces présentant un trophée très fort, quoiqu'elle atteigne un niveau très élevé, n'est jusqu'ici qu'accidentelle, sans être le résultat d'un régime systématique dans l'élevage du gibier. En effet, le nombre de tels individus est trop bas, vu l'étendue de l'élevage; c'est ainsi, par exemple que la récolte de vingt ans de pièces à trophées au dessus de 200 points CIC ne répond même au nombre de telles pièces que l'on pourrait tirer pendant un an. Les raisons principales en sont l'excès des femelles et du gibier jeune et l'insuffisance de la sélection des jeunes mâles aussi bien que le tir prématuré des pièces à trophées encore peu développées.

L'amélioration est possible en constituant des critères obligatoires lors de l'établissement et de l'agrément des plans de tir: Là, où il n'est pas nécessaire d'augmenter les effectifs du gibier, il faut prévoir pour un cerf destiné au tir, le tir d'au moins d'une biche et planifier sur le nombre de biches destinées au tir, au moins le pourcentage de faons égal au pourcentage d'accroissement de toutes les biches. En ce qui concerne les cerfs, il faut planifier pour le tir au moins 50 p. 100 de la classe d'âge I (de 2 à 4 ans), 20 p. 100 au plus de la classe d'âge II (de 5 à 8 ans) et tout au plus 30 p. 100 de la classe d'âge III (ceux de 9 ans et plus âgés). Le tir de réforme des cerfs de la classe d'âge I dans l'étendue mentionnée constitue la base de la sélection d'élevage, étant également nécessaire à la représentation suffisante de la classe d'âge III dans l'effectif. Quant à la classe d'âge II, il n'est permis que de tirer les cerfs de réforme, de même qu'on ne peut chasser dans la classe III que les cerfs d'au moins 12 ans avec un trophée le plus fort que possible. En respectant les principes mentionnés, on peut par conséquent chasser par 100 têtes de l'effectif de souche des cerfs, deux ou trois cerfs capitaux pouvant réunir au moins 200 points CIC et même bien plus. Tenant compte de l'effectif normalisé des cerfs en Tchécoslovaquie (28.000), on serait en état de tirer environ 560 cerfs de caractère mentionné par an. Jusqu'ici cependant, on ne chasse en moyenne que 33 p. 100 de cerfs de la classe d'âge I, plus de 50 p. 100 de la classe II et conséquemment seulement 17 p. 100 de cerfs de la classe d'âge III. Des principes analogues sont également valables pour l'élevage des autres espèces de gros gibier à poil.

Ce n'est pas seulement l'élevage des cerfs, mais aussi celui des daims et des mouflons qui doit être planifié sur l'échelle du plan régional qui n'est réparti qu'à près l'approbation entre les chasses particulières.

L'aperçu des résultats de l'élevage ne peut être fourni que par des inspections d'élevage au cours desquelles il faut évaluer notamment la réalisation du plan en ce qui concerne le sexe et l'âge du gibier tiré. On doit également bien documenter et enregistrer les trophées des chasseurs étrangers. Afin de pouvoir apprécier les résultats d'ensemble de l'élevage, il devient nécessaire d'organiser, au moins une fois par cinq ans, une exposition nationale.

Adresa autora:

Doc. dr. inž. Josef Nečas, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, pracoviště Židlochovice

■ Úroveň československé kynologie je ve větě dobře známa, zejména lovecká kynologie nemá zatím ve světě vážnou konkurenci. Obliba tohoto ušlechtilého sportu vyplývá již ze samé podstaty společného staletého a tisíciletého soužití člověka a psa. Žádné jiné zvíře na světě není tak úzce spjato s potřebami člověka jako pes. Ve všech oborech lidského počínání je upotřebitelnost psa člověku prospěšná a stovky existujících plemen psů na světě mají v důsledku vývoje v určitém prostředí vypěstovány vrozené vlastnosti, které slouží člověku v jeho práci, při ochraně zdraví, majetku i vysoké kulturní a estetické hodnotě spojitosti člověka s okolím, v němž žije. Proto se člověk poznáním vědeckých zákonitostí genetiky vývoje vlivem prostředí a výcvikem snaží o vypěstování nejlepších jedinců, kteří opět mohou dát nejlepší základ k dokonalejším všestranným vlastnostem psů pro potřeby člověka v jednotlivých oborech národního hospodářství. Proto se v dnešní kynologii snažíme uplatňovat všechny známé vědecké faktory potřebné pro zdokonalení chovu a výcviku psů, máme chovatelské kluby s bohatou činností, pořádáme desítky výstav místního, oblastního, celostátního významu, konáme řadu praktických zkoušek z výkonu, abychom kromě krásy ukazovali nezbytnost účelu, jemuž pes slouží, a je téměř objektivním zákonem v kynologii, že pes krásného dokonalého zevnějšku je také pes s nejdokonalejšími vlastnostmi pro potřeby člověka podle jednotlivých plemen. Proto se také konají vrcholné soutěže dokonalosti a krásy psů jednotlivých plemen na mezinárodních výstavách.

Chov a výcvik psů se řídí v ČSSR pro jednotlivá plemena přísnými pravidly, která jsou zakotvena v základních rádech pro ČSSR, ale jsou plně v souladu s mezinárodními pravidly, a je nutno říci, že mnohé naše chovatelské a výcvikové řady jsou přísnější než stejná mezinárodní pravidla.

Jedním z těchto základních kynologických řádů je Výstavní řád, který upravuje rámcové podmínky výstavních akcí tak, aby výstavy psů všech plemen na celém území ČSSR měly jednotný a důstojný ráz. Každá výstava slouží k zhodnocení chovu psů, řízeného chovatelskými kluby, a to nejen chovatelským klubům, ale i chovatelům a vlastníkům chovných psů a fen ušlechtilých plemen ke zlepšení další chovatelské práce. Výstavy reprezentují kynologii před veřejností, propagují ji a přispívají k povzbuzení zájmu o chov a držení psů. Výstavnictví má i význam výchovný, neboť poučuje o správném zevnějšku, chovu a správném ošetřování psa.

Výstavní řád pak obsahuje všechny organizační, materiální a ostatní výstavní soutěžní podmínky, např. úkoly a vymezení pravomocí výstavního výboru,

určení druhu výstavy, zda jde o výstavu mezinárodní, oblastní atd., obsahuje též rozdělení psů do tříd. Na výstavách je možno otevřít tyto třídy

- a) třída dorostu — stáří v den výstavy 8—9 měsíců,
- b) třída mladých — stáří v den výstavy 9—18 měsíců,
- c) třída otevřená — stáří v den výstavy od 15 měsíců
(přístupná všem psům a fenám bez ohledu na vykonané zkoušky a dříve získané výstavní ocenění),
- d) třída pracovní — stáří v den výstavy od 15 měsíců
(přístupná pouze psům a fenám s uznanou zkouškou z výkonu),
- e) třída vítězů — stáří v den výstavy od 15 měsíců
(přístupná vítězům jednotlivých tříd).

Výstavní řád dále určuje podmínky pro zadávání titulů, posuzování, klasifikace, podmínky pro přijetí psa k posuzování, bezpečnostní a veterinární předpisy, práva a povinnosti pořadatelů, práva a povinnosti rozhodčích, práva vystavovatelů, povinnosti vystavovatelů, tresty, sankce, protesty a jiná další potřebná ustanovení.

Každé plemeno má svůj standard, který prakticky popisuje ideálního psa příslušného plemene. Psi příslušného plemene se přirozeně odchyľují od standardu, neboť dědí vlastnosti svých předků, a to nejen dobré, ale i špatné, kterým říkáme — pokud se týkají zevnějšku psa — exteriérové vady. Standard zpravidla určuje meze, v nichž jsou určité exteriérové vady ještě přípustné, a vytyčuje vady, které jsou pro příslušné plemeno již nepřípustné, vylučující.

Standardy uznává a vyhlašuje výroční zasedání mezinárodní kynologické federace FCI po projednání a doporučení standardní komisi, která je odborným poradním orgánem FCI. O uznání standardu musí vždy požádat příslušná země původu plemene. V současné době je FCI uznáno 322 standardů, mezi nimi jsou uvedeny v seznamu FCI pod číslem 244 slovenský kopov, 245 český fousek a 246 český teriér.

Porovnávání jedinců se standardem se uskutečňuje na výstavách a nazývá se posuzování. Psy na výstavách posuzují rozhodčí ustanovení příslušným svazem. Jsou to zkušení chovatelé příslušného plemene, kteří mají dostatek zkušeností z vlastních chovů, znají podrobně standard a mají schopnost zjistit exteriérové vady a slovně je vyjádřit.

Výstavy jsou veřejné podniky. I když proti posudku rozhodčího se nemůže vystavovatel odvolat, je kontrola veřejnosti určitým tlakem na rozhodčího, aby posuzoval správně a spravedlivě, tj. aby zejména posuzoval jen psa a nebral ohled na vystavovatele.

Rozhodčí vystaví na psa posudek, v němž uvede kromě zjištěných vad i přednosti vystavovaného psa a uvede v něm výstavní ocenění, které je vyjádřením, do jaké míry se pes přibližuje ideálnímu typu psa představovaného standardem.

Posudky rozhodčích jsou podkladem pro zařazování do chovu. Chovatelský a zápisní řád stanoví pro jednotlivá plemena kritéria, která musí splňovat chovný jedinec, tj. takový jedinec, ať pes nebo fena, který může být používán dále v chovu, aby bylo zajištěno, že potomci těchto jedinců budou mít — v rámci zákonů o dědičnosti — charakteristické znaky plemene.

Hlavní poradci chovu zpracovávají posudky rozhodčích ze všech výstav do přehledů, z nichž potom zjišťují, které vady se v plemeni nejčastěji vyskytují, jaká je úroveň jednotlivých vad (i předností) v porovnání s minulými lety, tj. hodnotí tedy stav příslušného plemene. Na základě tohoto vyhodnocení činí pak chovatelský klub závěry pro další řízení chovu.

Na klubovních, celostátních a mezinárodních výstavách se zadávají nejlepším jedincům různé tituly (vítěz, šampion, CACIB apod.). Tyto tituly stručně vyjadřují exteriérovou hodnotu příslušného jedince a uvádějí se před jeho jménem v průkazech původu jeho potomků. Kromě toho udělení titulu je uznáním pro chovatele, že dokázal odchovat tak vynikajícího jedince, a vizitkou pro jeho držitele, že psa připravil do vynikající výstavní kondice a na výstavě ho dobře předvedl. Je samozřejmé, že psi, kteří získali některý výstavní titul, jsou vyhledáváni ke krytí fen a štěňata vyznamenaných fen jsou lépe prodejná. Tím ovšem není řečeno, že by potomci šampionů museli být zase šampiony, poněvadž se nedědí jen vlastnosti rodičů, nýbrž celé řady pokolení předcházejících a u některého nebo i u všech potomků může dojít náhodně k spojení nežádoucích vlastností některých předků, které pak v chovu prorazí.

V souhrnu možno zdůraznit, že výstavy psů mají význam pro další chov a že bez nich by chovatelé byli odkázáni jen na úzký okruh psů, které by osobně znali, a nabyvatelé štěňat by mohli usuzovat na pravděpodobný exteriér štěňat jen podle exteriérů rodičů, pokud by je náhodou znali.

Proto výstavy psů všech plemen mají pro chov rozhodující význam. Výsledky výstav jsou každým rokem zpracovány ve statistických ukazatelích hlavními poradci chovu jednotlivých chovatelských klubů. Pro názornost uvádím v tabulce I statistický přehled výsledků výstav loveckých plemen v ČSSR v roce 1964.

I. Statistický přehled výsledků výstav loveckých plemen v roce 1964

Plemeno	Celkem	Vý- borný	Velmi dobrý	Dobrý	Dosta- tečný	Ne- oceněn	Vy- loučen
Krátkosrstí ohaři	878	71	294	437	45	17	14
Výmarští ohaři	36	7	16	7	3	3	—
Maďarský ohař žlutý	8	—	2	6	—	—	—
Čeští fousci	460	63	234	133	28	2	—
Hrubosrstí ohaři	9	1	5	2	1	—	—
Pointeri	64	6	32	20	1	4	1
Irští setři	34	4	16	13	—	—	1
Angličtí setři	9	—	7	1	—	1	—
Gordon setři	19	1	10	7	—	—	1
Něm. dlouhosrstí ohaři	74	9	36	21	2	3	3
Malí münsterlandští ohaři	52	10	30	7	—	1	4
Barváři bavorští	88	16	51	15	4	1	1
Barváři hannoverští	6	2	3	1	—	—	—
Lovečtí španělé	107	18	52	24	—	4	9
Foxteriéři hladkosrstí	21	7	11	1	—	—	2
Foxteriéři drsnosrstí	177	47	55	67	5	—	3
Teriéři	214	74	87	49	1	1	2
Jezevčáci	152	20	101	26	2	—	3
Brakýři	74	14	37	17	4	—	2
Celkem	2482	370	1079	854	96	37	46

II. Statistický výkaz ocenění psů loveckých plemen podle místa konání výstav
v roce 1964

Místo	Celkem	Vý- borný	Velmi dobrý	Dobrý	Dosta- tečný	Ne- oceněn	Vy- loučen
Praha	317	45	116	126	12	14	4
Tábor	249	32	98	98	9	6	6
Plzeň	223	28	91	87	7	7	3
Litoměřice	222	17	89	99	5	12	—
Pardubice	272	26	127	104	10	1	4
Brno	304	47	123	101	13	20	—
Nový Jičín	221	31	85	85	10	10	—
Bratislava	80	11	33	27	—	6	3
Banská Bystrica	153	20	78	39	8	8	—
Košice	81	6	50	19	2	3	1
Celkem	2122	263	890	785	76	87	21

V tabulce je uveden celkový přehled počtů předvedených jedinců podle plemen a jejich exteriérové ocenění. Z tabulky je též patrný poměr, jakým byla jednotlivá plemena zastoupena v roce 1964 na uspořádaných výstavách. Podrobné rozborů výstav se konají u loveckých plemen od roku 1961; je z nich zřejmé, že dochází ke zpřísnění posuzování, a možno též konstatovat, že úroveň chovu loveckých psů v ČSSR vykazuje velmi vysoký průměr.

Tabulka II rozebírá tatáž hlediska, avšak nikoli podle plemen, nýbrž podle míst konání oblastních výstav, takže mimo jiné dává přehled o úrovni chovu loveckých psů v jednotlivých oblastech. V této tabulce nejsou zahrnuty výsledky speciálních výstav, proto počty nejsou totožné s první tabulkou.

Abychom mohli uvést výsledky a dosažené tituly na Světové výstavě psů všech plemen, Brno 1965, je nutno, abych zopakoval tituly a podmínky pro zadání titulů na výstavách podle našeho výstavního řádu a některé upřesněné podmínky pro mezinárodní výstavy pod záštitou mezinárodní kynologické federace FCI.

Náš výstavní řád stanoví

1. Titul „Šampion ČSSR 19...“ může být zadán jediné na mezinárodní nebo celostátní výstavě.
2. „Čekatelství mezinárodního šampionátu krásy CACIB“ se může zadat pouze na mezinárodní výstavě pořádané pod záštitou FCI.
3. Titul „Klubový vítěz 19...“ se zadává pouze na speciální výstavě.
4. Tituly vítězů tříd na celostátní a mezinárodní výstavě:
 - a) v třídě mladých může být zadán titul „Vítěz třídy mladých 19...“,
 - b) v třídě otevřené může být zadán titul „Vítěz třídy otevřené 19...“,
 - c) v třídě pracovní může být zadán titul „Vítěz třídy pracovní 19...“,
 - d) v třídě vítězů na mezinárodní výstavě může být zadán titul CACIB nebo „Šampion ČSSR 19...“ nebo oba tituly současně,
 - e) na celostátní výstavě může být zadán ve třídě vítězů titul „Šampion ČSSR 19...“.

Pokud jde o podmínky, vyjadřuje chovatelský řád toto:

1. Podmínky pro zadání titulů jsou stejné pro všechny druhy výstavních akcí.
2. „Čekatelství mezinárodního šampionátu krásy — CACIB“ může být zadáno psům, kteří:

- a) získali titul vítěze některé třídy na této výstavě, popř. titul Šampion ČSSR nebo CACIB na dřívější výstavě,
- b) dovršili v den výstavy nejméně 15 měsíců stáří,
- c) jsou zapsáni v plemenných knihách uznaných FCI,
- d) mají ve svém průkazu původu nejméně 3 generace předků.

Rozdělení podle váhy a barvy není přípustné, přípustné je pouze rozdělení podle druhu srsti. Udělení titulu CACIB není vázáno na žádné jiné omezení, jako zkoušky z výkonu apod.

3. Jedinec soutěžící o titul „Šampion ČSSR 19...“ musí v den výstavy dosáhnout stáří nejméně 15 měsíců a musí být buď vítězem některé třídy na této výstavě, nebo nositelem titulu Šampion, popř. CACIB z dřívějších let.
4. Zadání titulu CACIB nebo Šampion ČSSR se děje vždy před všemi účastníky třídy vítězů a rozhodčí musí vysvětlit a zdůvodnit, proč titul zadává nebo proč nebyl zadán. Titul se zadává nejlepšímu psu a nejlepší feně se třemi generacemi předků bez ohledu na zemi původu posuzovaného jedince.
5. V třídě mladých se může zadat titul „Vítěz třídy“ psu i feně, který v den výstavy dosáhne stáří nejméně 12 měsíců. Aby mohl být zadán titul „Vítěz třídy“ (mladých, pracovní nebo otevřených), musí se soutěže v příslušné třídě zúčastnit nejméně tři jedinci. Tato podmínka odpadá u plemen, jejichž zápisy do plemenné knihy nepřevyšují 30 jedinců za rok.
6. Jedinec soutěžící o titul „Klubový vítěz 19...“ podléhá stejným podmínkám jako v soutěži o titul „Šampion ČSSR“.
7. Na výstavě nemusí být vypsaný soutěže ve všech třídách, pořadatel je však povinen jmenovitě uvést v propozicích, v kterých třídách se na výstavě soutěží.

Z mezinárodních regulí FCI vyjímám:

Pod záštitou FCI jsou pořádány jediné výstavy a zkoušky, při kterých povoluje FCI zadávání mezinárodních titulů. Záštitu uděluje FCI každého roku pouze pro určitý počet výstav, a to počet, který maximálně čtyřnásobně přesahuje počet vedoucích organizací (členů FCI).

Každé zemi může být záštita povolena nejvýše pro 4 výstavy na rok, které jsou pořádány vedoucí organizací nebo s jejím svolením. Jestliže vedoucí organizace tohoto práva nepoužije, může jej přenést v rámci své působnosti na přidružené organizace. Tato práva platící pro jeden rok nemohou být přenesena na následující funkční období.

Každá země má možnost na plných 5 000 000 obyvatel vyžádat si další výstavu se zadáním CACIB. Každé další překročení počtu obyvatel o 2 500 000 obyvatel opravňuje rovněž k uspořádání jedné výstavy se zadáním titulu CACIB.

Toto je vysvětlující výťah z řádu o zadávání titulů na mezinárodních výstavách, vydaného FCI dne 16. června 1965. Zbývá ještě vysvětlit mezinárodně uznávané zkratky CACIB — znamená zkratku titulu pro čekatela mezinárodního šampionátu krásy — a CACIT — znamená zkratku titulu pro čekatela mezinárodního šampionátu z výkonu. Podle regulí FCI může být udělen titul mezinárodní šampion krásy FCI za těchto podmínek:

Bez rozdílů pro všechny rasy:

- A — Rasy, které nepodléhají zkouškám z výkonu.
Aby mohli získat titul mezinárodní vítěz krásy, musí psi těchto plemen obdržet: čtyři osvědčení CACIB, která je opravňují k zadání titulu šampiona krásy; a to ve třech různých zemích od třech různých rozhodčích bez ohledu na počet konkurentů.
Jedno z těchto osvědčení musí být získáno v zemi bydliště vlastníka psa nebo v zemi původu plemene. Malé země, ve kterých není pořádán přiměřený počet výstav, mají právo určit si sousední zemi, kde může být toto osvědčení získáno.
- B — Plemena, která podléhají zkouškám z výkonu.
Aby mohli získat titul mezinárodní vítěz krásy, musí psi obdržet:
 - a) Ve dvou různých zemích od dvou různých rozhodčích dvě osvědčení, která je opravňují k zadání titulu šampiona krásy, a to bez ohledu na počet konkurentů.

- b) Jednu I., II. nebo III. cenu (nebo tzv. rezervní II. cenu) ve zkouškách z výkonu, na kterých se zadává osvědčení celostátního titulu (CAC) za předpokladu, že v soutěži je nejméně pět konkurentů. Jestliže tato zkouška je hodnocena na základě počtu získaných bodů, nerozhoduje získaná cena, ale pes musí být oceněn nejméně 75 % z celkového počtu možných dosažených bodů, a to bez ohledu na počet konkurentů.

C — Společná pravidla pro formulaci A a B.

Tituly CACIB mohou být zadány na výstavách pod záštitou FCI vypsanych pro všechny rasy včetně těch, které podléhají ustanovení řádu pro získání mezinárodního šampionátu práce. Titul může být zadán nejkrásnějšímu psu, který byl vybrán ze všech tříd, a rovněž tak nejkrásnější feně vybrané ze všech tříd, a to pro každé plemeno za předpokladu, že svou krásou exteriéru si titul zaslouhují a v den výstavy dosáhli stáří nejméně 15 měsíců.

V případech, že plemeno vykazuje více odrůd, které se vzájemně liší vahou, barvou, druhem srsti apod., rozhodne výroční zasedání FCI, zda má tomuto plemeni být zadán i CACIB pro všechny odrůdy, nebo vypsát zadání více titulů CACIB (podle odrůd). V případech protestu nebo pochyb přísluší konečné rozhodnutí sekretariátu FCI s tím, že toto bude příštím výročním zasedáním odsouhlaseno.

Ti psi, kteří náležejí k mysliveckým nebo pracovním plemenům a pro které jsou vypsovány zkoušky pod záštitou FCI, mohou obdržet dvojí titul „Mezinárodní šampion práce a krásy“ za podmínek, že splňují náležitosti pro tyto tituly žádané. Tento titul obdrží psi rovněž, jestliže na základě výše uvedených podmínek získali dvakrát CACIT ve dvou různých zemích ve stáří nejméně 15 měsíců bez ohledu na počet konkurentů a dvakrát CACIB ve dvou různých zemích od dvou různých rozhodčích. V tomto případě musí tyto čtyři tituly získat ve třech různých zemích.

Přirozeně, že je řada výjimek, o kterých se zde dále nerozepisují, protože rozsah článku nedovoluje všechna podrobná pravidla vypsát. Uvedené příklady mají dát čtenáři ucelený pohled na hodnocení psů na mezinárodních výstavách a rovněž některé příklady hodnocení oblastních výstav mají dokreslit pohled na hodnocení výsledků Světové výstavy psů všech plemen, Brno 1965.

Z tohoto vcelku obšírného úvodu dostáváme se k vlastnímu zhodnocení Světové výstavy psů všech plemen, Brno 1965. Světová výstava psů všech plemen se konala jako vyvrcholení mezinárodních kynologických akcí, jako bylo Mezinárodní norování v Praze, Mezinárodní kynologický kongres v Praze a Výroční zasedání FCI rovněž v Praze. Konala se ve dnech 19. a 20. 6. 1965 v aerálu Brněnských výstavních veletrhů. Pořadatelem výstavy byl Československý myslivecký svaz za spolupráce ministerstva zemědělství a lesního hospodářství.

Tato akce, která byla svým rozsahem až dosud největší kynologickou akcí pořádanou v ČSSR, si vyžádala dlouhodobé přípravy, a to nejen po stránce propagační, ale též k zajištění hladkého průběhu a zejména pak k zajištění ubytování a stravování velkého počtu účastníků i návštěvníků.

Vlastní průběh výstavy probíhal podle předem stanovených propozic a podle zvyklostí FCI uveřejněných pro vystavovatele v katalogu světové výstavy. Na výstavu bylo přihlášeno 1805 psů 106 různých plemen ze 17 evropských a zámořských států, a to:

Belgie	6,	NDR	244,
ČSSR	905,	NSR	274,
Dánsko	3,	Norsko	2,
Finsko	10,	Polsko	83,
Francie	10,	Rakousko	133,
Holandsko	14,	USA	3,
Itálie	7,	Španělsko	1,
Lucembursko	2,	Švýcarsko	40,
Maďarsko	30,	Západní Berlín	38.

Podle jednotlivých plemen:

němečtí ohaři krátkosrstí	150	výmarští ohaři dlouhosrstí	2
výmarští ohaři krátkosrstí	29	maďarští ohaři krátkosrstí	6

1. Záběr z Mezinárodního norování v Praze

maďarští ohaři hrubosrstí	2	dandie dinmont teriéři	4
čeští fousci	79	sealyham teriéři	2
pudelpointři	6	tibetští teriéři	1
němečtí ohaři drátosrstí	19	yorkshire teriéři	3
němečtí ohaři dlouhosrstí	21	jagdteriéři	13
münsterlandští ohaři malí	21	airedale teriéři	42
münsterlandští ohaři velcí	1	němečtí ovčáci	133
pointři	27	boxeři	68
angličtí setři	13	dobrmani	34
irští setři	31	německé dogy	57
gordon setři	18	knírači velcí	29
polští ohaři	3	knírači střední	16
barváři hannoverští	8	knírači malí	15
barváři bavorské	20	novofundlandští psi	7
cockeršpanělé	54	svatobernardští psi	18
cockeršpanělé američtí	2	rotvajleři	18
springeršpanělé	6	leonbergři	3
welsh springeršpanělé	2	Hovawarti	5
němečtí křepeláci	2	kuvači	3
slovenští kopovi	18	komondoři	1
štýrští brakýři	1	puli	6
brakýři jezevčikoviti	1	pyrenejští ovčáci	2
finští brakýři	2	polští nížinní ovčáci	9
jezevčáci hladkosrstí	48	šetlandští ovčáci	20
jezevčáci dlouhosrstí	37	skotští ovčáci-collie	58
jezevčáci dlouhosrstí trpasličí	7	skotští ovčáci-hladkosrstí	1
jezevčáci dlouhosrstí králíci	10	belgičtí ovčáci-tervueren	2
jezevčáci drsnosrstí	36	salašníčtí psi appenzellští	1
jezevčáci drsnosrstí trpasličí	1	salašníčtí psi bernští	10
foxteriéři drsnosrstí	41	salašníčtí psi entlebuchští	2
foxteriéři hladkosrstí	19	tatranští čuvači	20
bedlington teriéři	36	dalmatini	4
bull teriéři	14	greyhoundi - angličtí chrti	24
welsh teriéři	41	whippeti	13
irští teriéři	11	italští chrtci	6
kerry blue teriéři	14	afghánští chrti	18
lakeland teriéři	11	barzojové	22
skye teriéři	23	deerhoundi - skotští chrti	1
boston teriéři	2	pudli velcí	15
cairn teriéři	2	pudli střední	41
west highland white teriéři	6	pudli trpasličí	38
skotští teriéři	17	špicové vlčí	1
čeští teriéři	5	špicové velcí	1

špicové malí	8	king Charles španělé	2
pinčové opičí	3	mopsíci	5
pinčové hlad. trpasličí	10	maltézští pinčové	3
pinčové	1	Lhasa Apso	1
francouzští buldoci	10	Shih-Tzu	2
chow-chow	19	chihuahua	5
japonští chinové	2	mastifové	1
pekinští palácoví psi	13	dogy bordóské	1

Celkem 106 plemen a 1805 jedinců.

Na Světové výstavě byly zadávány tyto tituly:

1. „Vítěz Světové výstavy psů, Brno 1965.“
2. Osvědčení způsobilosti pro mezinárodní šampionát krásy — CACIB.
3. „Šampion ČSSR 1965.“
4. „Vítěz třídy mladých Světové výstavy psů, Brno 1965.“
5. „Vítěz třídy otevřené Světové výstavy psů, Brno 1965.“
6. „Vítěz třídy pracovní Světové výstavy psů, Brno 1965.“
7. Nejlepší chovatelská skupina Světové výstavy psů, Brno 1965.
8. „Vítěz soutěže o nejkrásnější pár psů na Světové výstavě psů, Brno 1965.“
9. „Vítěz soutěže »Dítě a pes« na Světové výstavě psů, Brno 1965.“

Vítězní psi a vítězové jednotlivých soutěží pořádaných během výstavy obdrželi ozdobné obojky a vkusné čestné ceny, jinak každý účastník obdržel upomínkovou plaketu a umělecký diplom.

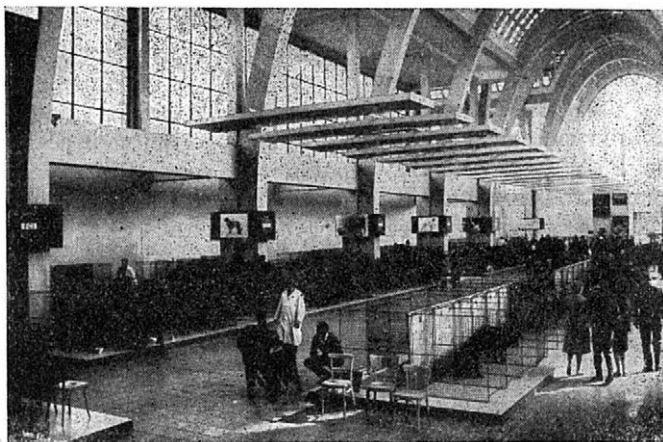
Výstava měla význam především odborný. Z celkového počtu 135 zadaných osvědčení způsobilosti pro mezinárodní šampionát krásy CACIB získali naši vystavovatelé 29 titulů CACIB, přičemž nutno uvážit, že ze 106 vystavovaných plemen jsme vystavovali jen zástupce 67 plemen a že na Světovou výstavu psů přijela skutečná elita psů, v četných případech již uznaných mezinárodních šampionů. Kromě toho bylo uděleno 73 titulů Vítěz Světové výstavy psů, Brno 1965, z toho 16 titulů pro psy z ČSSR.

Psi byli posuzováni 29 zahraničními rozhodčími z 10 různých evropských států a 10 rozhodčími z ČSSR.

2. Světová výstava psů všech plemen, Brno 1965

3. Pavilon s expozicí psů

Světová výstava v Brně měla proti všem dosud pořádaným mezinárodním výstavám ve světě tu přednost, že byla instalována podle předem vypracovaného scénáře, který byl motivován snahou poskytnout návštěvníkovi výstavy nejen pohled na instalované psy nejrozličnějších plemen, jak je obvyklé na jiných mezinárodních výstavách, ale též poučení o organizaci mezinárodní a naší kynologie, o chovu psů vůbec a hlavně o významu psa pro člověka. Proto expozice psů umístěných v samostatném pavilonu v nových jednotných výstavních kotcích byla doplněna částí výstavní s ústředním heslem „Pes — přítel, ochránce a pomocník člověka“. Do této části expozice poskytly výstavní materiál i různé zahraniční kynologické svazy. Kromě toho organizátoři výstavy připravili pro návštěvníky výstavy vedle výstavního katalogu a „Průvodce výstavou“ i zvláštní skládku o plemenech psů se stručným popisem jejich vlastností a s vysvětlením, proč je nutno chovat čistokrevné psy. Ústřední správa spojů vydala při této příležitosti i sérii 6 poštovních známek s motivy psů a příležitostné razítko.

Zájem o výstavu předstihl všechno očekávání. Během 2 dnů navštívilo výstavu celkem 103 523 platících návštěvníků, z čehož bylo podle šetření BVV cca 12 000 cizinců. Proto také z rozpočtu na výstavu bylo ušetřeno více jak 200 tis. Kčs.

V průběhu výstavy byla uspořádána tisková konference pro zahraniční novináře a delegáty FCI, kteří se netajili obdivem nad uspořádáním výstavy, jež si podle jejich názoru plným právem zasloužila názu „světová“.

Při celkovém zhodnocení Dnů světové kynologie v Československu nutno vyzvednout jejich mimořádný význam odborný, ekonomický i politický. V těchto dnech navštívilo Československo na 12 000 zahraničních návštěvníků z více než 20 evropských i zámořských států, jejichž valutový přínos činil podle vyúčtování a informací ČEDOKu cca 1 200 000 devizových korun. Většina zahraničních účastníků — zejména Světové výstavy psů — přijela do ČSSR poprvé. Tito účastníci výstavy byli překvapeni nejen obrovským zájmem naší veřejnosti o chov psů, ale i úrovní naší kynologie a zejména vysokou úrovní uspořádaných akcí, i když se v jejich průběhu vyskytly i některé organizační nedostatky. ČSMS obdržel desítky děkovných dopisů od oficiálních delegátů, zahraničních rozhodčích, vystavovatelů i návštěvníků, v nichž jsou všechny akce vysoko hodnoceny. Rovněž v zahraničním odborném tisku jsou Dny světové kynologie v Československu podrobně popisovány a vyzvednuta jejich vysoká úroveň.

Projevy zahraničních delegátů (i v našem rozhlasu a televizi) se shodovaly v tom, že i mezinárodní kynologické akce mohou v širokém měřítku přispět k vzájemnému poznávání života a lidí a k porozumění mezi národy.

Souhrnně možno konstatovat, že světová výstava psů byla akce zdařilá a že splnila svůj účel po všech stránkách. O jejím úspěchu svědčí nejlépe skutečnost, že BVV jsou ochotny uspořádat v roce 1966 v areálu brněnského výstaviště mezinárodní výstavu psů ve své režii pod vedením ČSMS a tuto výstavu každoročně opakovat, aby se tak vytvořila tradice mezinárodních výstav v Brně.

SOUHRN

Úroveň československé kynologie je ve světě dobře známa. Zejména lovecká kynologie nemá zatím ve světě vážnou konkurenci. Ve všech oborech lidského počínání je upotřebitelnost psa člověku prospěšná a stovky existujících plemen psů na světě mají v důsledku vývoje v určitém prostředí vypěstovány vrozené vlastnosti, které slouží člověku. Z těchto důvodů člověk chová psa podle vědeckých zákonitostí genetiky. Souhrn těchto vědeckých faktorů je výrazem dokonalosti psa — jeho vzhledu i upotřebitelnosti; proto každé plemeno má svůj standard, který prakticky popisuje ideálního psa příslušného plemene. V současné době je Mezinárodní kynologickou federací (FCI) uznáno 322 standardů. Porovnávání jedinců se standardem se děje na výstavách, které mají pro chov psů rozhodující význam. Nejvyšším stupněm výstavy je podle regulí FCI mezinárodní výstava, která může být za zcela výjimečných podmínek uznána jako světová.

Světová výstava psů všech plemen, Brno 1965 byla vyvrcholením mezinárodních kynologických akcí v ČSSR, jako bylo Mezinárodní norování, Mezinárodní kynologický kongres a Výroční zasedání FCI v Praze. Konala se 19. a 20. 6. 1965 v areálu Brněnských výstavních veletrhů. Pořadatelem výstavy byl Československý myslivecký svaz za spolupráce MZLH. Vlastní průběh výstavy probíhal podle předem stanovených propozic a podle zvyklostí FCI, uveřejněných pro vystavovatele v katalogu Světové výstavy. Na výstavu bylo přihlášeno 1805 psů 106 různých plemen ze 17 evropských a zámořských států. Celkem bylo zadáno 135 osvědčení způsobilosti pro mezinárodní šampionát krásy CACIB. Kromě toho bylo uděleno 73 titulů „Vítěz Světové výstavy psů, Brno 1965“.

Světová výstava psů, Brno 1965 měla proti všem dosud pořádaným mezinárodním výstavám ve světě bezkonkurenční přednost, a to, že byla instalována podle předem vypracovaného scénáře pod ústředním heslem „Pes — přítel, ochránce a pomocník člověka“. Výstavu navštívilo 103 523 návštěvníků, z toho 12 000 návštěvníků ze zahraničí. Výstava, která byla svým rozsahem až dosud největší kynologickou akcí, pořádanou v ČSSR, splnila plně svůj odborný význam a ze širšího měřítka přispěla k vzájemnému poznání života a lidí různých států, a tím i k potřebnému porozumění mezi národy.

Došlo dne 25. 11. 1965

Оценка всемирной выставки собак всех пород, Брно 1965 г.

Уровень чехословацкой кинологии хорошо известен за рубежом. В особенности охотничья кинология не имеет пока серьезного конкурента в мире. Во всех областях деятельности человека собака бывает полезной и сотни пород собак в мире, в результате развития в определенной среде, обладают привитыми врожденными свойствами, служащими человеку. Поэтому человек разводит собак на основе научных закономерностей генетики. Сумма этих

научных факторов выражает совершенство собаки — ее экстерьера и применимости. Поэтому у каждой породы имеется свой стандарт, который практически характеризует идеальную собаку соответственной породы. В настоящее время Международная кинологическая федерация (FCI) признает 322 стандарта. Сравнение особей со стандартом происходит на выставках, имеющих решающее значение для собаководства. Высшей ступенью выставок, согласно уставу FCI, является Международная выставка, которая при исключительных условиях может быть признана и Всемирной.

Всемирная выставка собак всех пород, Брно 1965 г. проводилась в качестве апогея всех международных кинологических предприятий в ЧССР, какими были, напр., Международное испытание с нормами, Международный кинологический конгресс и Годичное заседание FCI в Праге. Выставка проходила 19. и 20. IV. 1965 г. в ареале Бренской выставки. Организатором выставки был Чехословацкий союз охотников при содействии Министерства сельского и лесного хозяйства. Выставка проходила согласно предварительно установленной программе и правилам FCI, опубликованным в каталоге Всемирной выставки для экспонатов. В выставке приняли участие 1805 собак 106 пород из 17 европейских и иных стран. Всего было выдано 135 свидетельств, дающих право на участие в международном чемпионате красоты CACIB. Помимо того, 73 собаки получили титул «Победитель на Всемирной выставке собак, Брно 1965 г.».

Всемирная выставка в Брно не имела себе равных, потому что она была организована на основе предварительно составленной программы под центральным лозунгом «Собака — друг, защитник и помощник человека». Выставку посетило 103 523 человек, в том числе 12 000 из-за границы. Выставка, которая по своему масштабу явилась самым большим кинологическим мероприятием ЧССР, полностью выполнила свое специальное назначение и в широком аспекте содействовала взаимному ознакомлению с жизнью и людьми из разных стран и, следовательно, достижению необходимого взаимопонимания между народами.

Valuation of the World Dog Exhibition of all Breeds, Brno 1965

The standard of Czechoslovak cynology is well known all over the world. Particularly with regard to hunting-dogs it has not been equalled anywhere in the world. In all fields of human activity the usefulness of the dog is beneficial to man, and hundreds of existing races of dogs in the world have grown, in consequence of development and environment, certain inherent properties, which serve mankind. For these reasons we breed dogs according to the scientific laws of genetics. The sum total of these scientific factors results in a perfection of the dog — its exterior and its applicability. Therefore each breed has its standard, which practically describes the ideal dog of the respective breed. At present 322 standards have been approved by the International Cynological Federation (FCI). The comparing of individuals with the standard is carried out at exhibitions, which are of decisive importance for dog breeding. According to the rules of the FCI the highest degree of exhibitions may be adjudged to such an international exhibition that may, under quite exceptional conditions, be approved as a World Exhibition.

The World Exhibition of dogs of all breeds, Brno 1965 was held as a culmination of international cynological enterprises in Czechoslovakia, as were the International Burrowing, the International Cynological Congress, and the Annual Meeting of the FCI in Prague. The Exhibition was held on June the 19th and 20th 1965 in the area of the Brno Industrial Fair. The Exhibition was organized by the Czechoslovak Hunting Association in co-operation with the Ministry of Agriculture and Forestry. The Exhibition took place according to previously determined propositions and according to the usage of the FCI, published for exhibitors in the catalogue of the World Exhibition. At the exhibition 1805 dogs of 106 different breeds from 17 European and overseas countries had been registered. A total of 135 certificates for participation at international beauty contests of the CACIB were issued. Apart from this 73 titles of "Winner of the World Exhibition of Dogs" Brno 1965 were awarded.

Compared with all hitherto held international exhibitions in the world the World Exhibition in Brno had the unequalled advantage of having been arranged according to a previously worked out scenario under the central heading. "The dog — the friend, protector, and assistant of man". The Exhibition was visited by 103 523 visitors, of these 12 000 had come from abroad. The exhibition, which, with its extent, was the largest cynological action ever undertaken in Czechoslovakia, fully performed

its task and, seen from a broader point of view, contributed towards a mutual understanding of the life and of the people of different countries, and so also towards the desirable understanding between nations.

Die Bewertung der Weltausstellung der Hunde sämtlicher Rassen, Brno 1965

Das Niveau der tschechoslowakischen Kynologie ist in der Welt gut bekannt. Es ist vor allem die Jagd-Kynologie, die in der Welt vorläufig ohne ernste Konkurrenz bleibt. In sämtlichen Gebieten der menschlichen Tätigkeit ist die Anwendbarkeit des Hundes von Vorteil und Hunderte in der Welt bestehende Hunderassen besitzen, infolge der Entwicklung in der betreffenden Umwelt, eingeborene Eigenschaften, die dem Menschen dienen. Aus diesen Gründen hält der Mensch den Hund nach den wissenschaftlichen Gesetzmäßigkeiten der Genetik. Die Summe dieser wissenschaftlichen Faktoren bildet den Ausdruck der Vollkommenheit des Hundes — seines Exterieurs und seiner Anwendbarkeit; jede Rasse hat deshalb ihren Standard, der den idealen Hund der oder jenen Rasse praktisch beschreibt. Gegenwärtig werden 322 Standarde von der Internationalen kynologischen Föderation (FCI) anerkannt. Der Vergleich von Individuen mit dem Standard wird bei Ausstellungen, die für die Hundezucht von entscheidender Bedeutung sind, vorgenommen. Der höchste Grad der Ausstellung ist laut den Richtlinien der FCI die Internationale Ausstellung, die unter ganz außerordentlichen Bedingungen als eine Weltausstellung anerkannt werden kann.

Die Weltausstellung der Hunde sämtlicher Rassen, Brno 1965, war ein Gipfelpunkt der internationalen kynologischen Aktionen, wie die internationale Erdjagd, der Internationale kynologische Kongreß und die Jahrestagung der FCI in Prag. Die Ausstellung wurde am 19. und 20. Juni 1965 im Messegelände in Brno vom Tschechoslowakischen Jägerverband unter Mitarbeit des Ministeriums für Land-, Forst- und Wasserwirtschaft veranstaltet. Das eigentliche Programm der Ausstellung verlief nach den im voraus bestimmten Propositionen und nach den Usanzen der FCI, die im Katalog der Weltausstellung veröffentlicht wurden. Zur Ausstellung wurden 1805 Hunde von 106 verschiedenen Rassen aus 17 europäischen und Überseestaaten angemeldet. Insgesamt wurden 135 Bescheinigungen für das Internationale Schönheitschampionat der CACIB ausgestellt. Außerdem erteilte man 73 Titel „Sieger der Internationalen Weltausstellung der Hunde, Brno 1965.“

Die Weltausstellung in Brno zeichnete sich im Vergleich zu sämtlichen bisher veranstalteten internationalen Ausstellungen in der Welt durch einen konkurrenzlosen Vorteil aus, und zwar daß sie nach einem im voraus vorbereiteten Szenarium unter dem Schlagwort „Der Hund — ein Freund, Beschützer und Helfer des Menschen“ installiert wurde. Die Anzahl der Ausstellungsbesucher betrug 103 523, davon 12 000 aus dem Auslande. Die Ausstellung, die durch ihren Umfang die bisher größte kynologische in der CSSR veranstaltete Aktion bedeutete, erfüllte in vollem Maße die fachliche Bedeutung und trug zum gegenseitigen Kennenlernen des Lebens und der Menschen aus verschiedenen Staaten und dadurch zur erwünschten Verständigung der Nationen bei.

Adresa autora:

Inž. Václav Růžicka, Správa vojenských lesů a statků MNO, Praha

SLOVNÍK NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH ODBORNÝCH POJMŮ Z MYSLIVOSTI

albín

альбинос
albino
Albino *m*
albinos *m*

bachyně

самка кабана
wild sow
Bache *f*
laie *f*

barva

кровь
blood
Schweiß *m*
sang *m*

barvář

собака ищейка, кровяная собака
bloodhound
Schweißhund *m*
chien *m* de sang

bažant obecný (*Phasianus colchicus* L.)

обыкновенный фазан
common pheasant
Jagdfasan *m*
faisan *m* commun

bažantnice

фазанник
pheasantry
Fasanerie *f*
faisanderie *f*

bekasina otavní (*Capella gallinago* L.)

бекас
common snipe
Bekassine *f*
bécassine *f*

bonitace honiteb

оценка (качества) охотничьих угодий, бонитировка угодий
classification of the carrying capacity of hunting grounds
Bonitierung *f* der Jagdreviere
classification *f* nutritive du district de chasse

brakýř

гончая собака
hound
Bracke *m*
braque *m*, chien *m* courant

brok

дробь
shot
Schrot *m*
plomb *m*

brokovnice

дробовик
shot-gun
Schrotflinte *f*
fusil *m* de chasse

čekaná

засидка
look-out
Anstand *m*
affût *m*

čtrnácterák

олень с рогами с четырнадцатью отростками
stag of fourteen antlers
Vierzehner *m*, Vierzehnender *m*
cerf *m* (à) quatorze cors

daněk skvrnitý (*Dama dama* L.)

лань
fallow-deer
Damhirsch *m*
daim *m*

dávka krmná

кормовая дача, кормовой рацион
feeding dosis
Futtergabe *f*
ration *f* de fourrage

desaterák

олень с рогами с десятью отростками
stag of ten antlers, tenantler
Zehner *m*, Zehnender *m*
cerf *m* (à) dix cors

doba hájení

время запрета охоты

close-time
Schonzeit *f*
temps *m* de chasse close

doba lovu
время (сезон) охоты
hunting (shooting) season
Jagdzeit *f*, Jagdsaison *f*
temps *m* de chasse, période *f* de chasse

dohledávka
поиск подранков
tracking
Nachsuche *f*
recherche *f* au gibier blessé

dvacaterák
олень с рогами с двадцатью отростками
stag of twenty antlers
Zwanzigender *m*
cerf *m* (à) vingt cors

dvanáctérák
олень с рогами с двенадцатью отростками
stag of twelve antlers
Zwölfer *m*, Zwölfender *m*
cerf *m* (à) douze cors

fretkování
ловля (кроликов) ручным хорьком
ferreting
Frettieren *n*
furetage *m*

hajný myslivecký
ереп
game-keeper
Wildhüter *m*, Jagdhüter *m*
garde-chasse *m*

hlaveň
ствол
barrel
Lauf *m*
canon *m*

hodnocení trofejí
оценка трофеев
assessment of trophies
Trophäenbewertung *f*
cotation *f* des trophées, appréciation *f*
des trophées

holub doupañák (Columba oenas L.)
клинтух
stock dove
Hohltaube *f*
pigeon *m* colombin

hon
охота
hunt
Jagd *f*
chasse *f*

hon kruhový (kruhovka)
круговая облава
circular drive
Kreisjagd *f*, Kesseljagd *f*, Kesseltreiben *n*
chasse *f* en cercle

honec
загонщик
beater
Treiber *m*
batteur *m*

honitba
охотничий участок
hunting district
Jagdrevier *n*
territoire *m* de chasse

hospodář myslivecký
заведующий охотучастком
game manager
Jagdwirt *m*
maître *m* des chasses

hospodářství myslivecké
охотничье хозяйство
wildlife management
Jagdwirtschaft *f*
aménagement *m* cynégétique

host lovecký
гость на охоте, охотник-гость, гость, пригла-
шенный на охоту
hunting guest, shooting guest
Jagdgast *m*
hôte *m* de chasse

husa velká (Anser anser L.)
гусь серый
grey-leg goose
Graugans *f*
oie *f* cendrée

chata lovecká
охотничья изба, охотничий шалаш, охотни-
чий домик
hunting hut
Jagdhütte *f*
hutte *f* de chasse

chov zvěře
разведение дичи
game management
Wildhege *f*
élevage *m* du gibier

jelen evropský (Cervus elaphus L.)
олень благородный
red deer
Rothirsch *m*
cerf *m* commun

jeřábek lesní (Tetrastes bonasia L.)
рябчик
hazel grouse
Haselhuhn *n*
gélinotte *f* des bois

jestřáb lesní (*Astur gentilis* L.)

ястреб — тетеребятник

goshawk

Habicht *m*autour *m* des palombes**jezevčík**

такса

basset

Dachshund *m*basset *m***kačer**

селезень

drake, male duck

Erpel *m*, Enterich *m*malart *m***kachna divoká (*Anas platyrhynchos* L.)**

кряква

mallard

Stockente *f*canard *m* col-vert**kaliště**

лука

mud bath, wallowing place

Suhle *f*bauge *f*, bain *m* de boue, souille *f***kamzičí vous**

спинная грива серны

chamois beard

Gemsbart *m*, Gamsbart *m*crinière *f* dorsale du chamois**kamzik horský (*Rupicapra rupicapra* L.)**

серна европейская

chamois

Gams *m*chamois *m***kaňkování**

гон, течка (у хищных зверей)

rut, heat

Ranz *m*rut *m***kapitální**

крупный, матерый

royal, capital

Kapital-

réale, capital

kelce

клыки оленя

eye-teeth of deer

Granen *npl*, Gräne *npl*, Grandeln *npl*dents *mpl* perlés, dents *mpl* de perles**kladení**

роды

dropping of young

Setzen *n*mise-bas *f***kly kančí**

клыки кабана

tusks

Keilerwaffen *fpl*défenses *fpl***kňour**

кабан

full-grown wild boar

Keiler *m*, Keuler *m*sanglier *m* mâle adulte**kohout**

петух, самец птиц

cock

Hahn *m*coq *m***kohoutek**

холка

withers

Widerrist *m*garrot *m***kohoutek (u zbraně)**

курок

cock

Hahn *m*chien *m***kolouch**

теленка, олененок, козленок

fawn

Kalb *n*faon *m***komorování zvěře**

временное содержание дичи в вольерах,

зимняя передержка дичи

keeping of game in pens during winter

Einkammerung *f* des Wildesconservation *f* hivernale du gibier

en parquet

koroptev polní (*Perdix perdix* L.)

куропатка серая

partridge

Rebhuhn *n*perdrix *f* grise**koroptvárna**

домик для временного содержания куропаток

establishment for keeping and wintering

of partridges

Rebhuhnkammer *f*établissement *m* pour garder les

perdreaux

koruna

венец на рогах оленя

crown

Krone *f*couronne *f***krahujec obecný (*Accipiter nisus* L.)**

ястреб — перепелятник

sparrow-hawk
Sperber *m*
épervier *m* d'Europe

králík divoký (*Oryctolagus cuniculus* L.)
дикий кролик
wild rabbit
Wildkaninchen *n*
lapin *m* de garenne

krmeliště
место кормежки
feeding place
Futterplatz *m*
place *f* de fourrage

kryt
укрытие
cover, shelter
Deckung *f*
couvert *m*, abri *m*

křepelák
леговая — перепелятник
spaniel
Wachtelhund *m*
épagneul *m*

kulovnice
пулевое ружье, нарезное ружье
rifle
Büchse *f*
carabine *f*

kynologie lovecká
охотничье собаководство
breeding of sporting dogs
Jagdkynologie *f*
élevage *m* des chiens du chasse

laň
самка оленя
hind
Tier *n*
biche *f*

lapání zvěře
ловля дичи
capturing of game
Fangjagd *f* des Wildes
capture *f* du gibier

leč
загон
drive
Trieb *m*
traque *f*

letošák
кабан-сеголеток, дикий кабан до года,
вепренок
pig of the sounder, young wild boar,
sucking-pig
Frischling *m*
marcassin *m*

liheň
инкубатор
incubator
Brutschrank *m*, Inkubator *m*
couveuse *f* (électrique)

línání srsti
линька
change of coat, change of hair
Haarwechsel *m*
mue *f*

lístek lovecký
охотничий билет
shooting licence, game licence card
Jagdschein *m*
permis *m* de chasse

liška obecná (*Vulpes vulpes* L.)
лисица
red fox
Rotfuchs *m*
renard *m*

liz
лизалка для дичи
lick
Salzlecke *f*, Lecke *f*
saline *f*

lodyha parohu
штанга
beam
Stange *f*
perche *f*

lončák
секач, прошлогодний вепренок (двухгодо-
вый кабан)
singer, young pig
Überläufer *m*
sanglière *f* jeune

lopata
лопата
palmation
Schaufel *f*
palmation *f*

loupání zvěři
объедание коры деревьев, потрава
bark peeling, stripping
Schälen *n*
décortication *f*, écorcement *m*

lov
охота
shooting
Jagd *f*
chasse *f*

Lovu zdar!
Ни пуха, ни пера!
Sportman's luck!
Weidmann's Heil!
Bonne chasse!

lýčí

кожа
velvet
Bast *m*
velour *m*

malorážka

мелкокалиберное ружье, мелкокалиберная
винтовка, малокалиберное ружье,
малокалиберная винтовка
small-bore rifle
Kleinkaliberbüchse *f*
fusil *m* à petit calibre

medvěd hnědý (*Ursus arctos* L.)

бурый медведь
brown bear
Braunbär *m*
ours *m* brun

mnich

олень без рогов
hummel, flat head, stag without antlers
Mönch *m*, Plathirsch *m*, Plattkopf *m*
cerf *m* sans bois

muflon (*Ovis musimon* Pall.)

муфлон европейский
mouflon, wild sheep
Mufflon *m*
mouflon *m* de corse

muška

мушка
head
Korn *m*
guidon *m* de mire

myslivec

охотник
hunter, hutsman, sportman
Jäger *m*
chasseur *m*

myslivost

охота, охотничье хозяйство
game management
Weidwerk *n*, Jagdwesen *n*
chasse *f*

náboj

заряд
cartridge
Patrone *f*
cartouche *f*

nábojnice

гильза
cartridge box
Hülse *f*
cartouchière *f*

nadočník

надочник, ледовый отросток
bey
Eisprosse *f*, Eissproß *m*
deuxième andouiller *m*

naháňka

облава
drive
Treibjagd *f*
battue *f*

návnada

приманка
bait
Köder *m*
appât *m*

nora

нора
burrow
Bau *m*
terrière *f*

norník

норная собака
terrier
Bauhund *m*, Erdhund *m*, Sprenger *m*
chien *m* de déterrage, chien *m* de chasse
sous terre

obora

охотничий заповедник
game preserve
Gehege *n*, Wildpark *m*
parc *m* d'élevage, parc *m* à gibier

očník

первый надглазничный отросток
brow
Augspresse *f*
maître-andouiller *m*

odchyt zvěře

отлов живой дичи
catching
Abfang *m*, Fangen *n*, Einfangen *n*
lebenden Wildes
capture *f* du gibier

odstřel zvěře

отстрел
shooting
Abschuß *m*
tir *m*

ohař

легавая собака
bird-gun
Vorsteherhund *m*, Hühnerhund *m*
chien *m* d'arrêt

ochrana zvěře

охрана дичи, защита дичи
protection of game
Wildschutz *m*
protection *f* du gibier

opěrák

средний отросток
trek
Mittelsprosse *f*
troisième andouiller *m*

osmerák

олень с рогами с восемью отростками
 eightantler, stag of eight points
 Achtender *m*, Achter *m*
 huit-cors *m*

osmnácterák

олень с рогами с восемнадцатью отростками
 stag of eighteen antlers
 Achtzehner *m*, Achtzehnender *m*
 cerf *m* (à) dix-huit cors

ostruha

шпора
 spur
 Sporn *m*
 ergot *m*

paličkář

самец косули с рогами в форме бугорков
 knobber
 Knopfspießer *m*
 chevreuil *m* à bois dégénéré

parohy

рога оленя
 antler
 Geweih *n*
 bois (andouiller) *mpl*, tête *f* de cerf

parukář

самец косули с париком
 peruke buck
 Perrückenbock *m*
 broquart *m* à perruque

parůžky

рога косули
 antlers
 Gehörn *n*
 bois *m* de chevreuil

paspárky

рудименты пальцев
 dew-claws
 Geäfter *n pl*, Sparren *f pl*, After-
 klauen *f pl*
 ergots *mpl*, gardes *fpl*

pažba

приклад
 stock
 Schaft *f*
 crosse *f*

peří

перья, оперение
 plumage, feathers
 Federkleid *n*, Gefieder *n*
 plumage *m*

pes lovecký

охотничья собака
 hunting dog, sporting dog
 Jagdhund *m*, Gebrauchshund *m*
 chien *m* de chasse

plán odstřelu zvěře

план отстрела
 shooting plan
 Abschlußplan *m*
 plan *m* de tir

ploužení

охота загоном
 Streifjagd *f*, Streiftreiben *n*,
 Streifjagen *n*
 battue *f* marchante

ploužení s křídly (české ploužení, česká leč)

охота с подхода загоном
 Bohemian drive
 böhmisches Treiben, Gabeljagd *f*
 battue *f* marchante en fermé

poměr pohlaví

соотношение полов
 sex ratio, sex proportion
 Geschlechtsverhältnis *n*
 proportion *f* des sexes

posed vysoký

охотничья вышка
 high seat
 Hochsitz *m*
 ambon *m*

povolanka k lovu

разрешение на охоту, лицензия на отстрел
 hunting licence
 Jagderlaubnis *f*
 permis *m* de chasse

prase divoké (Sus scrofa L.)

дикий кабан
 wild boar
 Wildschwein *n*
 sanglier *m*

právo myslivosti

право охоты
 hunting right
 Jagdrecht *n*
 droit *m* de chasse

přezvěření

чрезмерное поголовье дичи
 overstocking
 Überhege *f*
 surpeuplement *m* en gibier

příkrmování zvěře

подкормка дичи
 feeding of game
 Wildfütterung *f*
 nourrissage *m* du gibier

přinášení

аппортирование, подача
 retrieve
 Apportieren *n*
 rapport *m*, apport *m*

pučnice

пенек
pedicle
Rosenstock *m*
pédicelle *f*

pytláctví

браконьерство
poaching
Wildddieberei *f*
braconnage *m*

ráže

калибр
caliber
Kaliber *m*
calibre *m*

remíz

ремиз
low-cover
Remise *f*
remise *f*

růže

розетка
burr
Rose *f*
meule *f*

růžky kamzičí

рожки серны
horns of chamois
Gamskrickel *mpl*, Gamskrükel *mpl*
cornes *fpl* de chamois

říje

течка
rut
Brunft *f*, Brunst *f*
brame *m*

sčítání zvěře

учет дичи
game survey (census), censuring of game
Bestandsaufnahme *f* des Wildes
compte *m* du gibier

shozy

сбрасываемые рога
cast antlers
Abwürfe *mpl*
bois *mpl* tombés

signál lovecký

сигнал охотничий
hunting signal
Jagdsignal *m*
fanfare *f* de chasse

sika východní [Cervus (Sika) nippon Temn.]

пятнистый олень
Sika
Sika deer, Japanese deer
cerf *m* de Sika, cerf *m* du Japan

sít na chytání zvěře

сеть для ловли дичи
net for game capturing
Netz *n* zum Wildfang
rets *m* pour capture du gibier

sklopec

живоловушка, проскок
clap-trap
Klappfalle *f*, Kastenfalle *f*, Fallklappe *f*
traquenard *m*, boîte *f* assommoir

slepice

самка птиц, курица
hen
Henne *f*
poule *f*

slídič

собака-ищейка
track-hound
Spürhund *m*, Stöberhund *m*
chien *m* secret

spárky

копыта
hoofs, hooves
Schalen *fpl*
pincers *fpl*

spoušť

спуск
trigger
Abzug *m*
détente *f*

srna

самка косули
doe
Ricke *f*
chevrette *f*

srnec obecný (Capreolus capreolus L.)

косуля
roe deer
Reh *n*
chevreuil *m*

stav zvěře

поголовье дичи
stock of game, game population
Wildbestand *m*
cheptel *m* du gibier, peuplement *m*
du gibier

stávaniště

место обитания, участок обитания
habitat, home range, game area
Einstand *m*
habitat *m*

stopy zvěře

следы
track
Fährte *f*
piste *f*, foulée *f*, foulure *f*

šesterák

шестерик, (олень, косуля) с рогами с шестью отростками, с шестиконечными рогами, с шестью разветвлениями рогов
 sixantler
 Sechser *m*, Sechsender *m*
 six cors *mpl*

šestnácterák

олень с рогами с шестнадцатью отростками
 stag of sixteen antlers
 Sechzehner *m*, Sechzehnder *m*
 cerf *m* (à) seize cors

škody zvěří

повреждение, причиненное дичью
 game damages, damages by wildlife
 Wildschaden *m*
 dégâts *mpl* causés par le gibier

šoulačka

охота с подхода
 approach
 Pirsch *f*
 chasse *f* à l'approche

špičák

самец оленя или косули с рогами без отростков
 pricket, staggie
 Spieß *m*
 daguet *m*

tah ptactva

перелет птиц, тяга птиц
 passage —, migration of birds
 Vogelzug *m*
 migration *f* des oiseaux

tenata

тенета
 snares
 Jänergarn *n*
 lacets *mpl*

tetřev hlušec (Tetrao urogallus L.)

глухарь
 capercaillie, capercailie, capercailzie
 Auerhahn *m*
 grand tétras *m*

tetřívek obecný (Tetrao tetrix L.)

тетерев
 black grouse
 Birkhuhn *n*
 tétras *m* lyre

tok

ток, токование
 heat
 Balz *f*, Falz *f*, Balze *f*
 parade *f*

trofej lovecká

охотничий трофей
 hunting trophy

Jagdtrophäe f

trophée *m* de chasse

troják

трехстволка
 three-barrelled gun
 Drilling *m*
 fusil *m* à trois coups

trus zvěře

помет
 droppings, dung of deer, fewmets
 Losung *f*
 fumées *fpl*

úderník

ударник
 striker
 Schlagbolzen *m*
 percuteur *m*

újediště

место приманки
 luring-place
 Luderplatz *m*
 terrain *m* d'équarrissage

úlomek

зеленая ветка
 small green branch
 Bruch *m*
 branche *f*

úživnost honitby

кормовые условия угодий
 carrying capacity of the hunting ground
 Äsungsverhältnisse *npl* des Jagdrevieres
 qualité *f* nutritive du territoire de chasse,
 capacité *f* cynégetique territoriale,
 possibilité *f* cynégetique territoriale

vábení zvěře

охота с манком, охота с вабином, охота с приманочными средствами
 calling
 Anrufen *n*, Anlocken *n*, Lockjagd *f*
 chasse *f* à l'appau

vábniče

манок, вабик
 bird-call
 Locke *f*, Lockpfeife *f*, Gelock *n*, Reize *f*,
 Ruf *m*
 appeau *m*

vidlák

самец косули с четырехконечными рогами
 brocket
 Gabler *m*
 daguet *m* fourchu, quatre cors

vlk (Canis lupus L.)

волк
 wolf
 Wolf *m*
 loup *m*

vrána obecná černá (*Corone corone*

corone L.)
черная ворона
carrion crow
Rabenkrähe *f*
corneille *f* noire

vrána obecná šedá (*Corone corone*

cornix L.)
серая ворона
hooded crow
Nebelkrähe *f*
corneille *f* mantelée

vrh

помет, выводок
litter, brood
Wurf *m*, Satz *m*
accouchement *m*

výr velký (*Bubo bubo* L.)

филин
eagle owl
Uhu *m*
duc *m*, grand duc *m*

výrovka

охотничье укрытие с филином для ловли
хищных птиц
shelter for hunting of birds of prey and
crows by eagle owl
Uhuhütte *f*
hutte *f* pour la chasse au grand duc,
l'affût *m* au grand duc

výřad

выкладка дичи
bag
Strecke *f*
tableau *m*

výsada

отросток рога
tine
Sprosse *f*
pointe *f*

vysazování zvěře

выпуск дичи
release of game
Aussetzen *n* des Wildes, Wildaussetzung *f*
repeuplement *m* du gibier, colonisation *f*
du gibier, lâchage *m* du gibier

vystavování zvěře

делать стойку (о собаке)
pointing
Vorstehen *n*
arrêt *m*

vytloukání paroží

чистка рогов, сдирание кожицы с рогов
fraying
Fegen *n*, Abschlagen *n*
frottement *m*

vyvrhovat

свежевость
gralloch, disembowel
aufbrechen
éviscérer

zajíc polní (*Lepus europaeus* L.)

заяц — русак
common hare
Feldhase *m*
lièvre *m* ordinaire

zákon myslivecký

закон об охоте
game law
Jagdgesetz *n*
loi *m* de la chasse

závěr

затвор
breech
Verschluß *m*
culasse *f*

zazvěření

заселение дичью
stocking, establishing
Bestockung *f*
repeuplement *m*

zkouška loveckých psů

испытание охотничьих собак
test of hunting dogs
Jagdhundeprüfung *f*
épreuve *f* pour chiens de chasse

značkování zvěře

мечение дичи
game marking
Wildmarkierung *f*
marquage *m* de gibier

zpátečník

олень с меньшим числом отростков на рогах,
чем раньше
stag with deteriorated antlers
Zurücksetzer *m*
cerf *m* à bois détérioré

zvěř

дичь
game
Wild *n*
gibier *m*

zvěř černá

кабаны
wild boars
Schwarzwild *n*
bêtes noires *fpl*

zvěř drobná

мелкая дичь
small game
Niederwild *n*
gibier *m* petit

zvěř pernatá

пернатая дичь
game bird
Federwild *n*
gibier *m* à plume

zvěř průběrná

дичь, предназначенная на отстрел
game selected for kill
Abschußwild *n*
gibier *m* éliminatoire

zvěř spárkatá

копытная дичь
hoofed game
Schalenwild
gibier *m* à pince

zvěř srstnatá

пушная дичь
hair game
Haarwild *n*
gibier *m* à poil

zvěř škodná

вредная дичь, хищные звери и птицы

nuisance wildlife
Schadwild *n*
gibier *m* nuisible

zvěř velká

крупная дичь
big game, large game, deer
Hochwild *n*
grand gibier *m*

zvěř vysoká (jelení)

красная дичь, олени
red deer
Rotwild *n*
bêtes *fpl* fauves, cerfs *mpl*

zvěřina

мясо дичи дичика
venison
Wildbret *n*
venaison *f*

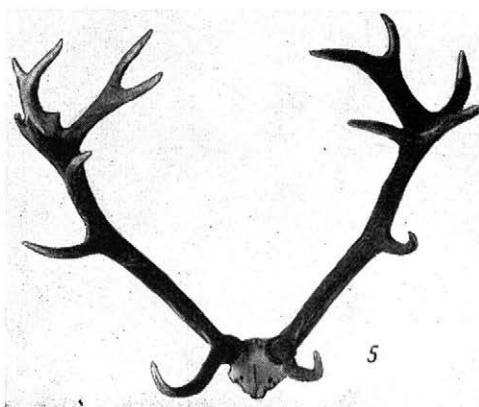
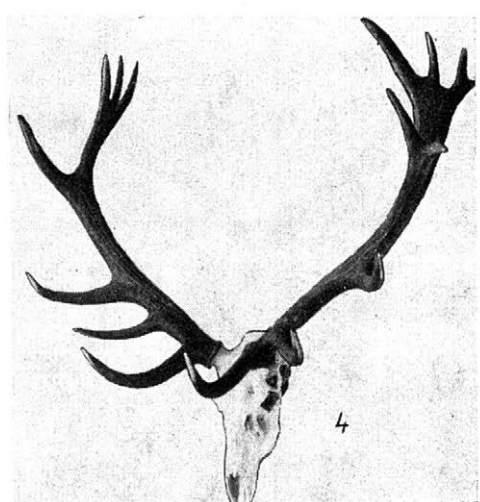
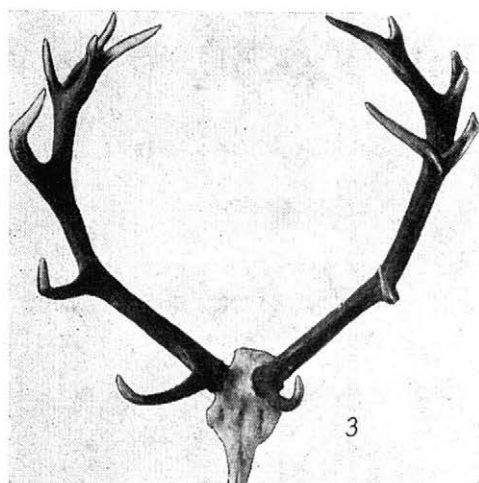
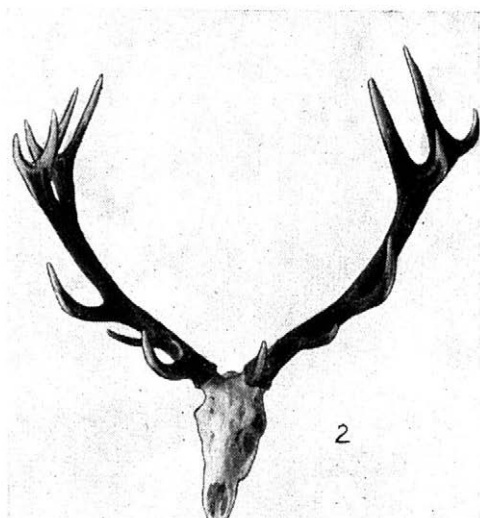
železa

—
iron traps
Falleisen *n*
pièges *mpl* à loup

*Inž. Jaroslav J a n d a, Mojmír P a g a č, Výzkumný ústav lesního hospodářství
a myslivosti, Zbraslav-Strnady*

Podepsáno k tisku 7. 4. 1966.

NEJSILNĚJŠÍ VYSTAVENÉ JELENÍ TROFEJE

1. J. Höher, Poľana 1961 — 240,65 b. CIC

2. Š. Lisoň, I. Uľany 1964 — 225,25 b. CIC

3. V. Čopák, Zboj 1956 — 225,22 b. CIC

4. M. Schallek, Javorina 1961 —
225,02 b. CIC

5. P. Mikleš, Poľana 1945 — 224,11 b. CIC.

Snímky Nečas

6

9

7

6. P. Klečko, Poľana 1965 — 223,68 b. CIC

7. F. Oravský, Lubochňa 1944 —
219,49 b. CIC

8. J. Vágner, Skároš 1949 — 219,44 b. CIC

9. E. Rovňan, Slanec 1959 — 218,76 b. CIC

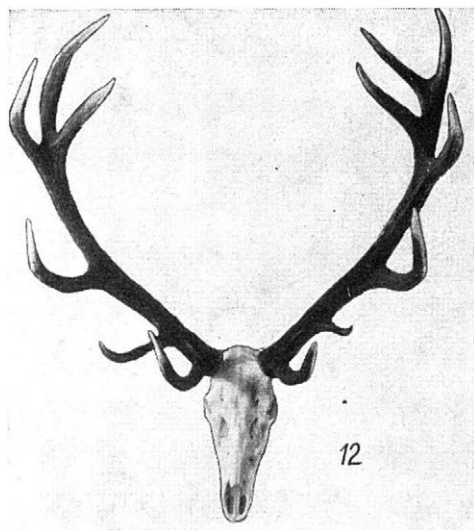
10. J. Neruda, Hor. Benešov 1959 —
218,43 b. CIC. Snímky Nečas

8

10

11. B. Siegl, Křivoklát 1943 —

217,14 b. CIC

12. J. Palovič, Poniky 1964 —

216,82 b. CIC

13. M. Charvát, Muráň 1949 —

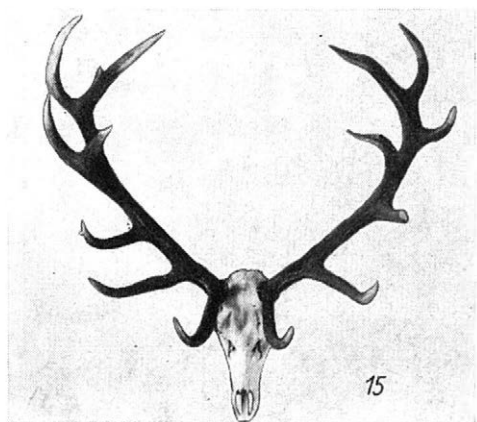
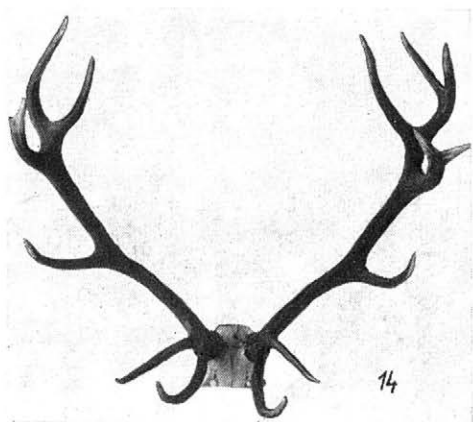
215,27 b. CIC

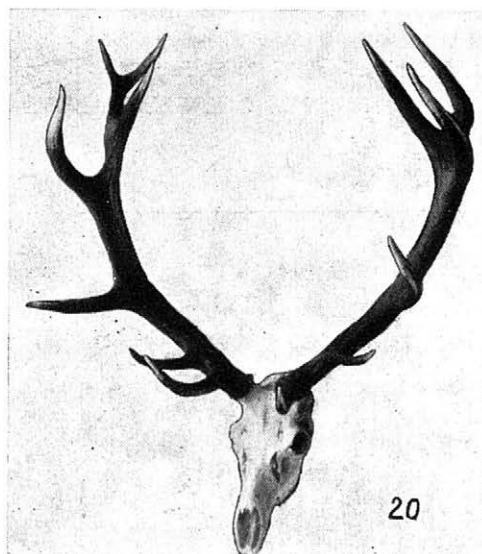
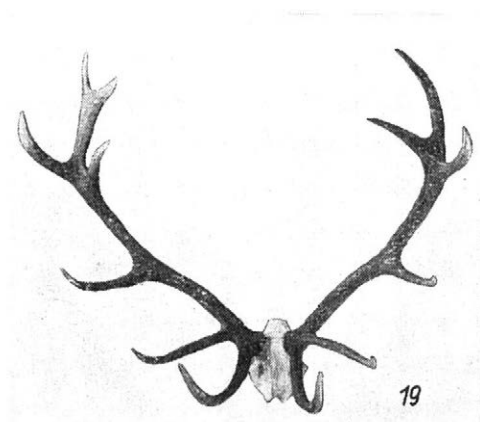
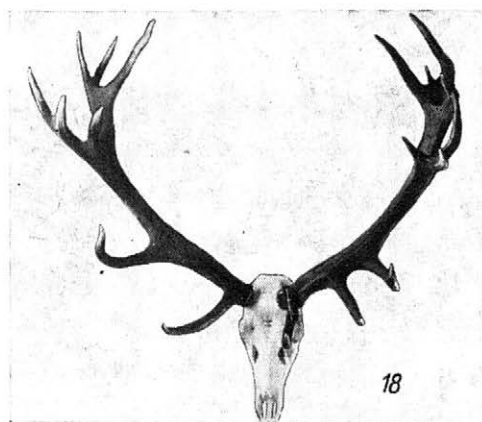
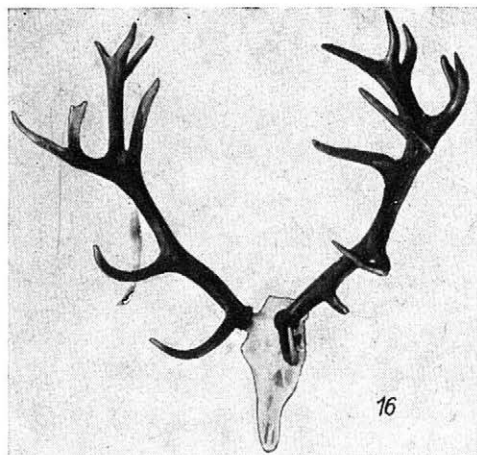
14. A. Barčiak, Kamenica n. C. 1954 —

215,24 b. CIC

15. V. Bukovčan, Zlatá Baňa 1949 —

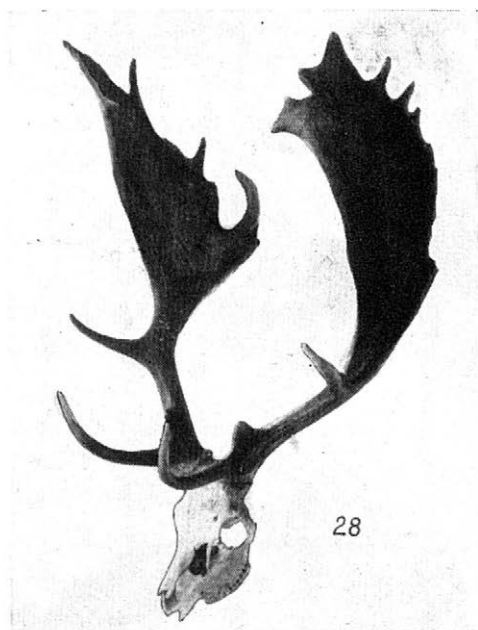
214,07 b. CIC. Snímky Nečas

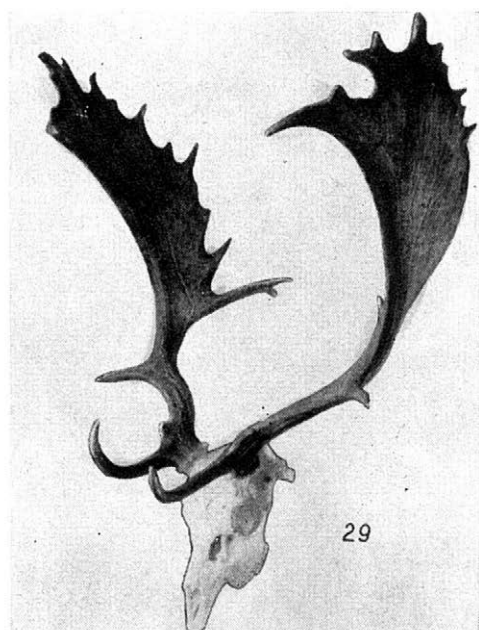
16. J. Murgaš, Vysoké Tatry 1963 —
312,90 b. CIC
17. L. Fridrik, U. Podhradie 1957 —
213,90 b. CIC
18. J. Murgaš, Vysoké Tatry 1962
212,77 b. CIC
19. F. Šaštinský, D. Orešany 1949 —
212,56 b. CIC
20. D. Nevický, Kríže 1956 — 211,79 b.
CIC, Snímky Nečas

TROFEJE DAŇCÍ A JELENA SIKY

28. B. Hildprandt, Březka 1938 — 192,39 b. CIC

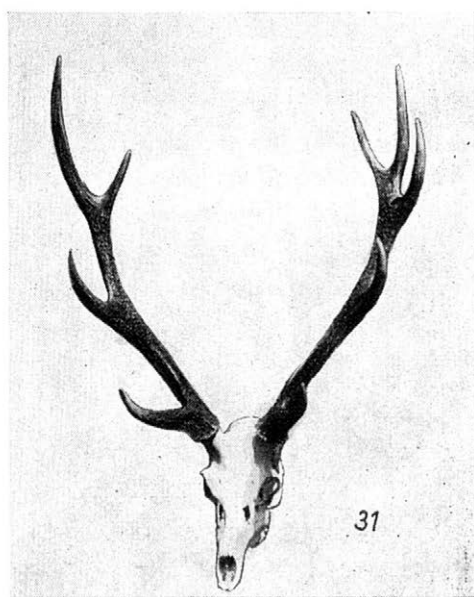
29. N. Vujanović, Lány 1962 — 185,16 b. CIC

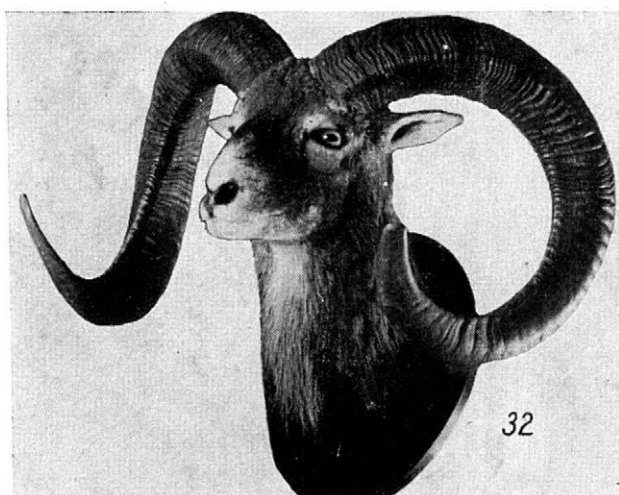
30. B. Malířský, Lány 1962 — 180,77 b. CIC

31. R. Stehlik, Manětín 1961 — 102,67 b. CIC

Snímky Nečas

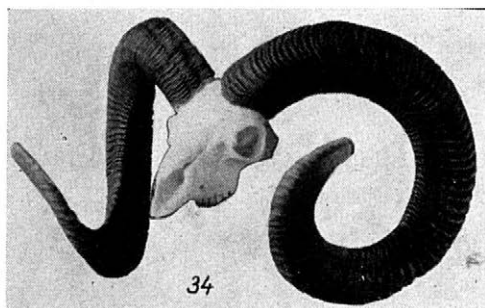
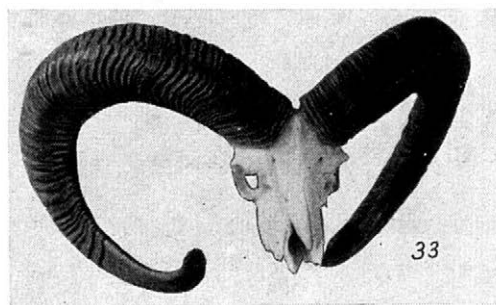
NEJSILNĚJŠÍ VYSTAVENÉ MUFLONÍ TROFEJE

32. A. Podolský, Chvalov 1957
— 236,95 b. CIC

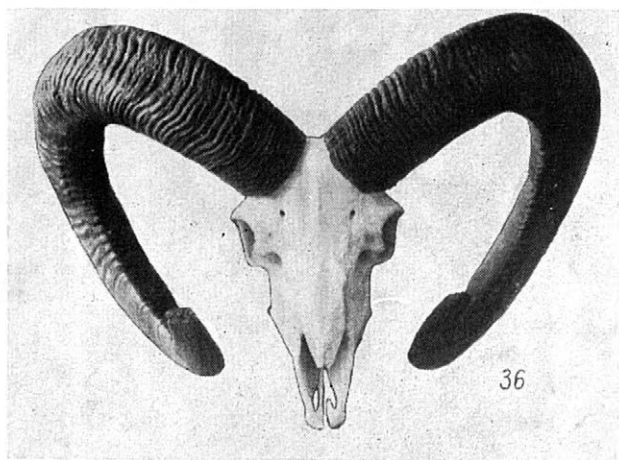
33. J. Hájek, Zaječiny 1962 —
226,75 b. CIC

34. M. Valeš, Zaječiny 1964 —
224,05 b. CIC

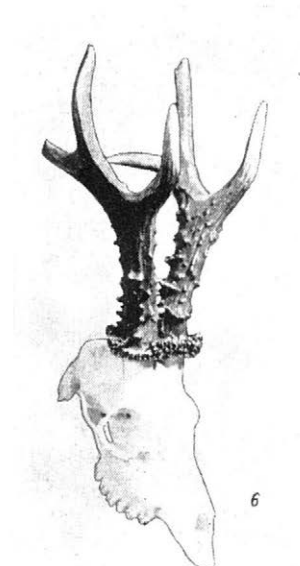
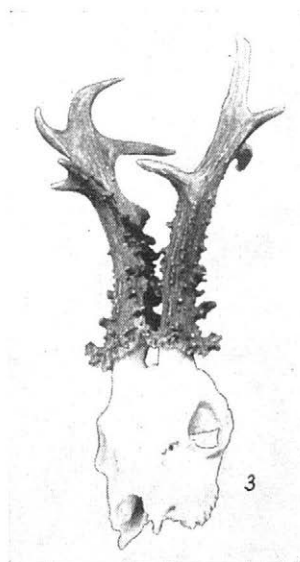
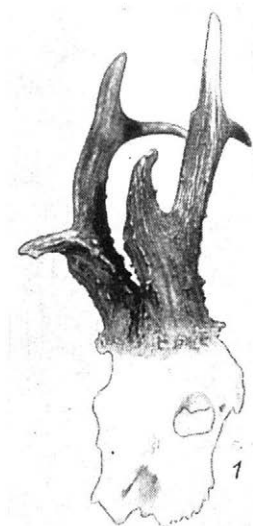

35. K. Kasala, H. Roveň 1961
223,70 b. CIC. Snímky Nečas

36. E. Kosiba, Jabloňovice 1963
— 212,45 b. CIC (nejlepší slo-
venský muflon). Snímek Rich-
ter

NAJSILNEJŠIE VYSTAVENÉ SRNČIE TROFEJE

1. J. Košec, Nesvady, Komárno, 1962, 178,33 b. CIC

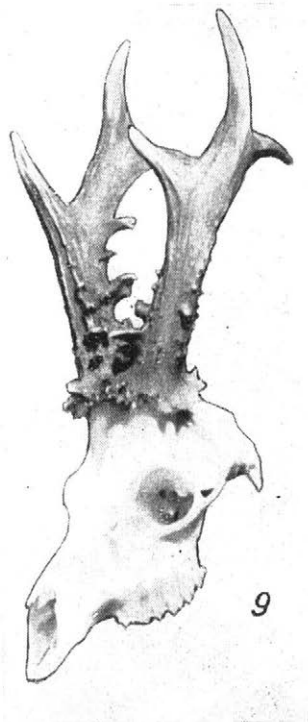
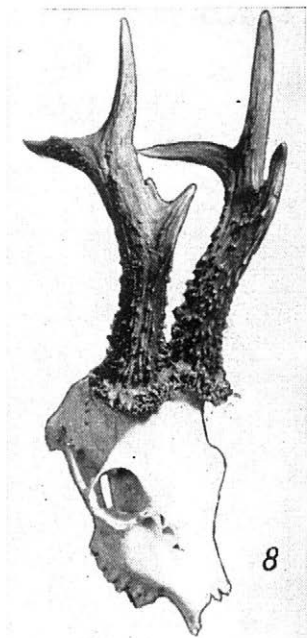
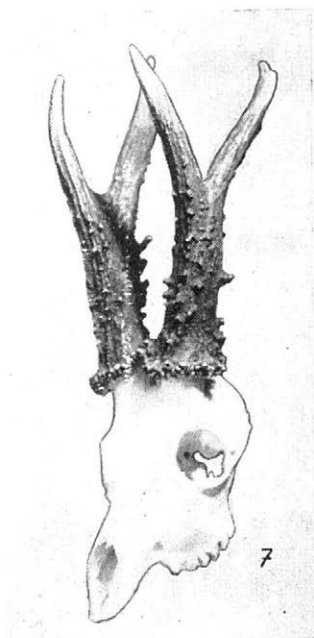
2. C. Šedivý, Oploty, Louny 1959, 157,58 b. CIC

3. R. Lieskovský, Klenov, Prešov 1943, 154,93 b. CIC

4. M. Hanák, Palárikovo, Nové Zámky 1955, 152,45 b. CIC

5. J. Škula, Neded, Galanta 1964, 152,20 b. CIC

6. D. Nevický, Podhradník, Prešov 1959, 149,68 b. CIC

7. Z. Jindra, Chlumeč, Ml. Boleslav 1953, 149,60 b. CIC

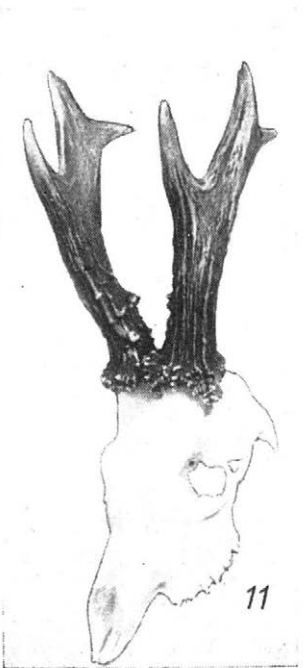
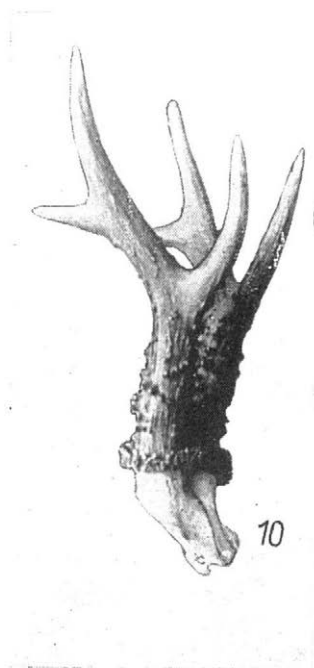
8. G. Weis, Počúvadlo, Žiar. n. Hronom, 1939, 148,58 b. CIC

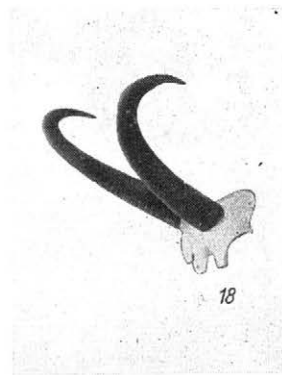
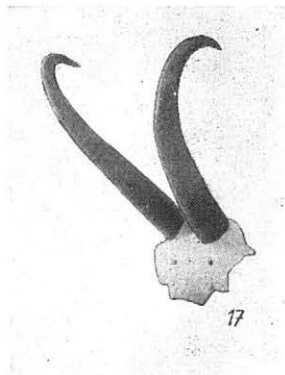
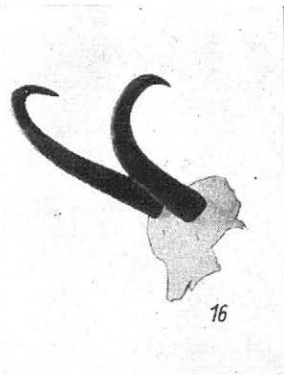
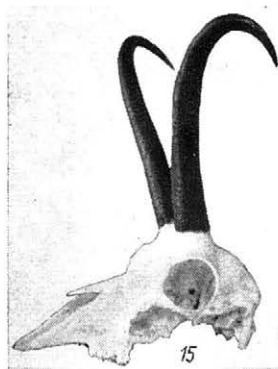
9. M. Král, Kolárovo, Komárno 1964, 145,90 b. CIC

10. Š. Steličný, Čingov, Sp. Nová Ves 1958, 141,92 b. CIC

11. L. Tóth, Margit-Majer, Komárno 1962, 141,17 b. CIC

12. J. Kovalčík, Figa, Rimavská Sobota 1955, 140,55 b. CIC. Snímky Mader, Richter

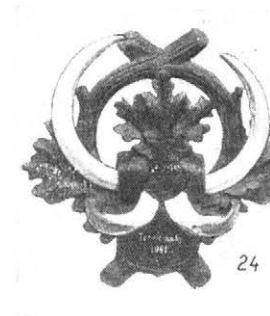
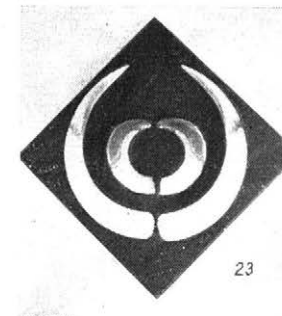
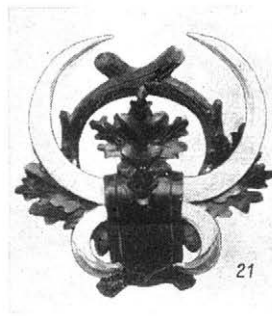
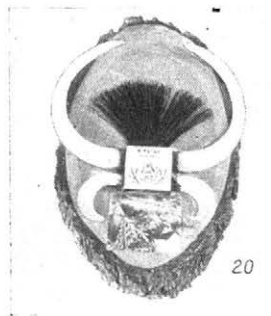

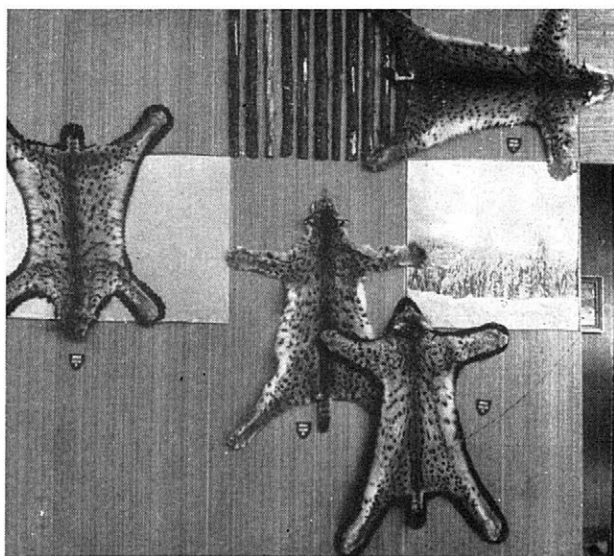
KAMZÍČIE TROFEJE

15. J. Kollega, Faixová, Poprad 1948, 111,90 b. — 16. F. Funkel, Javorina, Poprad 1962, 108,90 b. — 17. J. Juraško, Javorina, Poprad 1945, 106,62 b. — 18. J. Chovanec, Javorina, Poprad 1962, 105,90 b. — 19. M. Bališ, Javorina, Poprad, 1938, 105,57 b. CIC. Snímky Mader

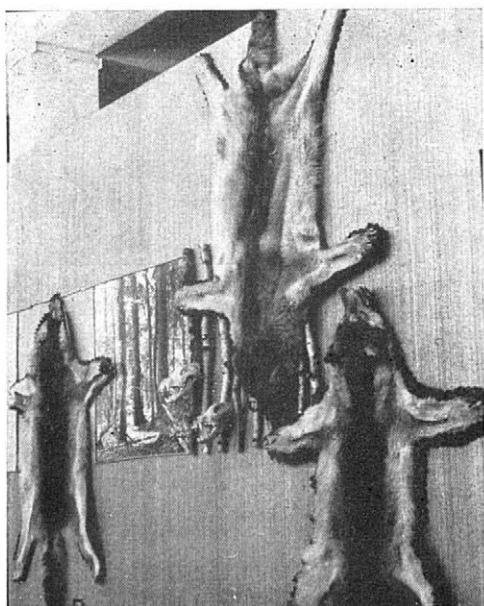
DIVIAČIE TROFEJE

20. J. Boďa, Svit, Poprad 1962, 131,40 b. — 21. M. Nevický, Kežmarok, Poprad 1938, 131,05 b. — 22. V. Hajdu, Hrhov, Rožňava 1964, 128,20 b. — 23. J. Danko, Uhrov. Podhradie, Topoľčany 1962, 128,05 b. — 24. J. Sulka, Topoľčianky, Nitra, 1961, 128,85 b. CIC. Snímky Mader, Richter

25. Pohľad do expozície rysů

26. Pohľad do expozície vlků

27. Pohľad do expozície medveďů. Snímky Nečas

Zásměta V.: Celostátní výstava mysliveckých trofejí, Brno 1965	303
Nečas J.: Zhodnocení expozic jelenů, daňků a muflonů na Celostátní výstavě mysliveckých trofejí, Brno 1965	313
Richter V.: Zhodnotenie expozícií srncov, kamzíkov, diviakov a vzácných šeliem na Celostátnej výstave poľovníckych trofejí, Brno 1965	345
Nečas J.: Chovatelské závěry z Celostátní výstavy mysliveckých trofejí, Brno 1965	363
Růžička V.: Zhodnocení světové výstavy psů všech plemen, Brno 1965	373
Janda J., Pagač M.: Slovník nejdůležitějších odborných pojmů z myslivosti	385

СОДЕРЖАНИЕ

Засмета В.: Общегосударственная выставка охотничьих трофеев, Brno 1965 г. (311). — Некас Я.: Оценка экспонатов оленей, ланей и муфлонів на общегосударственной выставке охотничьих трофеев, Brno 1965 г. (342). — Рихтер В.: Оценка экспозиций косуль, серн, кабанов и редких хищников на общегосударственной выставке охотничьих трофеев, Brno 1965 г. (360). — Некас Я.: Выводы по разведению дичи на основании общегосударственной выставки охотничьих трофеев, Brno 1965 г. (369). — Ружичка В.: Оценка всемирной выставки собак всех пород, Brno 1965 г. (382). — Янда Я., Пагач М.: Словарь важнейших технических терминов по охотничьему хозяйству (385).

CONTENT

Zásměta V.: Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965 (311). — Nečas J.: Assessment of Expositions of Red Deer, Fallow Deer and Mouflons on the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965 (343). — Richter V.: Assessment of Expositions of Roe Deer, Chamois, Wildboars and Rare Beasts of Prey on the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965 (361). — Nečas J.: Breeding Conclusions from the Nation-Wide Exhibition of Hunting Trophies, Brno 1965 (370). — Růžička V.: Valuation of the World Dog Exhibition of all Breeds, Brno 1965 (383). — Janda J., Pagač M.: Dictionary of the most Important Technical Terms from the Sphere of Game Management (385).

INHALT

Zásměta V.: Gesamtstaatliche Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965 (311). — Nečas J.: Bewertung der Expositionen von Rotwild, Damwild und Muffelwild auf der Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965 (343). — Richter V.: Bewertung der Expositionen von Rehwild, Gemswild, Schwarzwild und seltener Raubtiere auf der Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung in Brno 1965 (361). — Nečas J.: Schlußfolgerungen aus der Gesamtstaatlichen Jagdtrophäenausstellung, Brno 1965 in Hinblick auf die Wildhege (371). — Růžička V.: Die Bewertung der Weltausstellung der Hunde sämtlicher Rassen, Brno 1965 (384). — Janda J., Pagač M.: Wörterbuch der wichtigsten Fachausdrücke aus dem Gebiete des Weidwerkes (385).

TABLE DES MATIÈRES

Zásměta V.: Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965 (312). — Nečas J.: Evaluation des expositions de cerfs, de daims et de mouflons à l'Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965 (An/343, Al/343). — Richter V.: Evaluation des expositions de chevreuils, chamois, sangliers et de bêtes fauves rares à l'Exposition nationale cynégétique des trophées, Brno 1965 (An/361, Al/361). — Nečas J.: Conclusions concernant l'élevage, tirées de l'Exposition nationale des trophées cynégétiques, Brno 1965 (372). — Růžička V.: Evaluation de l'exposition mondiale des chiens de toutes les races, Brno 1965 (An/383, Al/384). — Janda J., Pagač M.: Vocabulaire des termes les plus importants de cynégétique (385).

Lesnický časopis zahájí v č. 5/1966 otiskování nové přílohy

TEZE POSTGRADUÁLNÍHO STUDIA ZE ZÁKLADNÍCH LESNICKÝCH OBORŮ

V příloze k č. 5/1966 bude po stručném úvodu podrobně rozpracována a na základě dosud získaných zkušeností zhodnocena náplň postgraduálního studia

z hospodářské úpravy lesů.

Teze zpracoval prof. dr. inž. V. Korf, DrSc.

Zájemci o tento způsob doškolení, především pracovníci Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů i lesního provozu, tak mají možnost se seznámit s posláním, zaměřením a organizací studia v postgraduálních kursech z hospodářské úpravy lesů.

V čísle 5/1966 Lesnického časopisu jsou též zařazeny další zajímavé práce:

Pařez J.: Probírková metoda Josefa Bohdaneckého a její ohlas v cizině

Polák J.: Příspěvek k rozvoji reprezentativních metod zjišťování dřevních zásob při maloplošné inventarizaci lesů

Novotný V., Syrovátka K.: Optimální koncentrace manipulačních skladů v lesním hospodářství.

Číslo 5/1966 Lesnického časopisu stojí 12,— Kčs. Objednávky přijímá

Ústav vědeckotechnických informací MZLH, Slezská 7, Praha 2.

Rozšiřuje Poštovní novinová služba. Objednávky a předplatné přijímá PNS - ústřední expedice tisku, administrace odborného tisku, Jindřišská ul. 14, Praha 1. Lze též objednat u každé pošty i poštovního doručovatele. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS - ústřední expedice tisku, oddělení vývozu tisku, Jindřišská 14, Praha 1. Vytiskl MÍR, novinářské závody, n. p., závod 2, provozovna 22, Legerova 22, Praha 2.

A - 25*61231